

13.578/
3

M. N. MUZEUM

TONYVTÁRÁNAK

ÉZIMJEGYZÉKE

III.

LDINAK

N. M.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

CATALOGUS BIBLIOTHECAE MUSAEI NAT. HUNGARICI.
III.
LIBRI IN ALDINA OFFICINA IMPRESSI.

A

I. parva metra

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRÁNAK
CZÍMJEGYZÉKE.

III.
—
ALDINÁK.

LEÍRTA

DR. GULYÁS PÁL.

BUDAPEST
KIADJA A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRA
1908.

OSZK

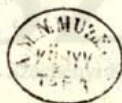
Országos Széchényi Könyvtár

I. rész. második

OSZK

Országos Könyvtár

A

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM

KÖNYVTÁRÁNAK

CZÍMJEGYZÉKE.

ALDINÁK.

BUDAPEST

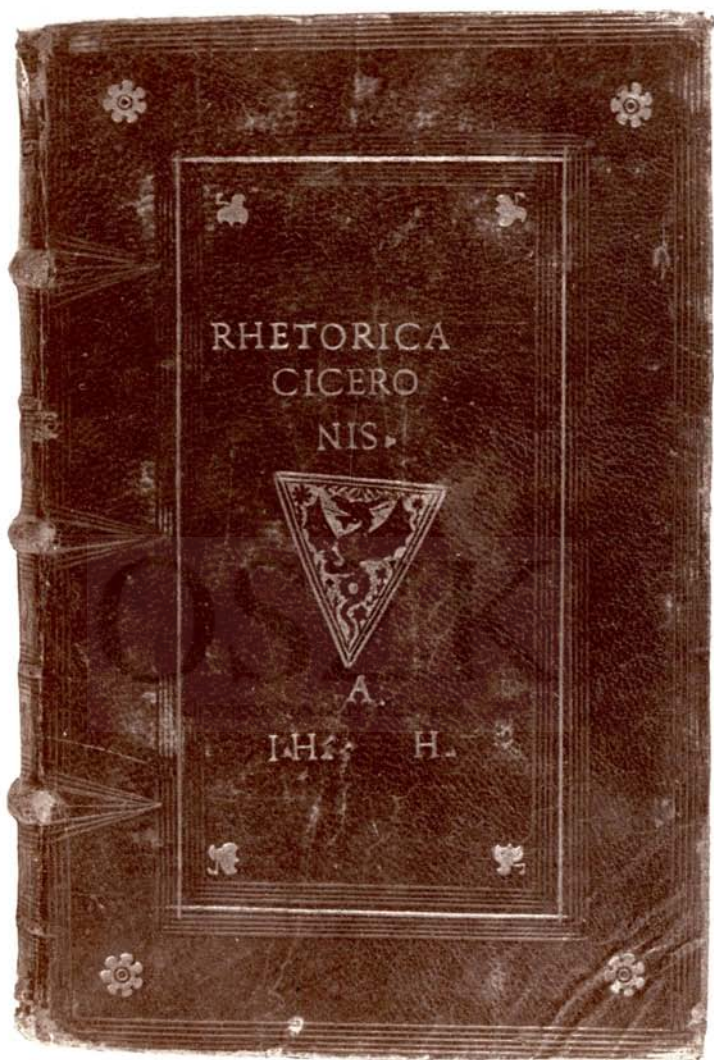
KIADJA A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRA

1908.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

CICERO RHETORICÁJÁNAK EREDETI BŐRKÖTÉSE. (L. 49, SZ.)

A

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM

KÖNYVTÁRÁBAN LEVŐ

ALDINÁK.

TIZENHAT SZÖVEGKÉPPEL ÉS EGY MELLÉKLETTEL.

OSZK

LEÍRTA

Országos Széchényi Könyvtár

DR GULYÁS PÁL

M. N. MÚZEUMI SEGÉDŐR,

A MAGYAR KÖNYVSZEMLE SEGÉDSZERKESZTŐJE.

BUDAPEST

1908.

Cal.
2548. E

OSZK

Országos Könyvtár

13.578/3

M.N. MUSEUM KÖNYVTÁRA
II. Nyomt. Növendeknapló
1909. é. 68. sz.

1. Fejléc Aldus Aristoteles kiadásából 1495—1498.

2. Kezdbetű ugyanonnan.

A RÉGEBBEN sokat hangoztatott kívánság, mely egy nyilvános könyvtár összes anyagát felölelő nyomtatott katalogusok kiadására irányult, újabban — miután néhány világhírű gyűjtemény, minő például a párisi *Bibliothèque Nationale*, már hozzáfogott a nagy anyagi áldozatokkal járó terv megvalósításához — a szakkörök részéről mind kevesebb méltánylásban részesül. A megvalósulás nyomába lépő tapasztalatok ugyanis arról győzték meg a szakembereket, hogy a több százezer kötetre rügő könyvtárak katalogusainak kinyomtatása korántsem biztosít a használat részére oly gyakorlati előnyöket, melyek a megvalósításhoz szükséges áldozatokkal arányban állanának. Hogy erről meggyőződjünk, elég csak egy futólagos pillantást vetnünk a *Bibliothèque Nationale* könyvkészletéről kiadott katalogus eddig megjelent tizenhárom kötetére, melynek minden egyes íve sajtó alá adatása pillanatában tüntetvén fel a könyvtár megfelelő részének állapotát, legelső kötetekben már ma is, midőn alig másfél betűre való jelent meg belőle, tetemes pótlásokra szorul, az utolsó betű befejező kötetének több évtized után remélhető megjelenésekor pedig nem csak az újabb szaporulat, de a felállítás, szakosztályozás módjában esetleg elkerülhetetlen változások folytán is, teljesen el fog avulni.

Ilyen s hasonló tapasztalások nyomán egyre erősödik az a felfogás, mely a nyilvános nagy könyvtárak teljes jegyzékének kinyomtatása helyett anyaguk egyes becsesebb részeinek közre-

adását sürgeti. Ennek a felfogásnak kívántunk mi is némi szolgálatot tenni, a midőn a Magyar Nemzeti Múzeum Széchényi orsz. könyvtárának tekintélyes anyagából a világhírű *Aldus*-czég nyomdatermékeit kiválasztva, azok részletes leíró jegyzékének megszerkesztésére s kiadására vállalkoztunk.

Választásunk igazolására szükségesnek látjuk azonban, legalább néhány rövid szóban, méltatni az *Aldinák* nyomtatástörténeti jelentőségét.

Ha ezelőtt 20—25 évvel fogunk e jegyzék kiadásához, eszünkbe se jut az Aldinákat méltató sorainkkal eljárásunk igazolására törekedni: hiszen akkoriban e velencei nyomdász-dinasztia a hivatásos könyvtárosok s a magángyűjtők szemében egyaránt oly magasan állott, hogy műhelyeik termékei, különösen az öreg *Aldus Manutius* s fia *Paulus*-éi, a gyűjtemények legföltettebb kincseihez soroztattak! Az a folytonos értékváltozás azonban, melynek nemcsak a tőzsdén jegyzett anyagi, hanem legnemesebb szellemi termékeink is szüntelen ki vannak téve — gondoljunk csak az oly szellem-óriások mint *Homer* és *Virgil*, *Corneille* és *Racine*, *Schiller* és *Goethe* értékelésének folytonos, mondhatnók periodikusan fellépő ingadozásaira — az *Aldus*-ok, s velük egyidejűleg az *Estienne*-k, *Elzevir*-ek, *Plantin*-ok s egyéb bibliográfiai hírességek nyomtatványait sem kímélte meg.

E jelenség általános okait kutatva azt tapasztaljuk, hogy a szellemi értékelés terén mutatkozó örökös ingadozások legfőbb forrása az emberi lélek állhatatlanságában rejlik, mely folytonos változatosságra törekedve, bennünket szellemi életünk minden kicsiny és nagy megnyilatkozásában szüntelen irányváltztatásra késztet s egy pillanat alatt értéktelenné teszi számunkra azt, ami az imént még vágyaink Mekkája volt.

Az emberiség ezen eredendő fogyatkozása a rendesnél is fokozottabb mértékben van meg az amatőrök, bibliofilek lelkületében, a logikátlanság szeszélyével változtatva meg máról holnapra a gyűjtésre kiszemelt tárgyak *praetium affectionis*-át. S a leg-sajnálatosabb az ebben a dologban, hogy a *pretium affectionis*-szal együtt a tárgyak benső, hogy úgy mondjuk, abszolút értéke is ki van téve az ingadozásnak, s gyakran megesik, hogy valójában becs nélküli, de a divat hóbortjától felkapott kuriozumok, legalább ideig-óráig, meggátolják a valóban értékes anyag kellő érvényesülését.

Felfogásunk szerint ilyen helyzetben vannak jelenleg az Aldinák is: nyomdásztörténeti jelentőségük, dokumentáris értékük a hozzáértő előtt minden kétségen felül áll, de abszolút becsük érvényesülésének ez idő szerint útját szegi az amatőrök más irányban megnyilatkozó szenvedélye.

E szenvedély egy újabb irányváltoztatásánál éppen nincs kizárva, hogy az Aldinák ismét kellő méltánylásban ne részesüljenek, ha mindjárt nem is érik el többé az értékelésnek azt a csúcspontját, melyre a divat szeszélye szokott túlzásaival egykor fölemelte. E kedvező fordulat biztosítékai egyrészt az Aldinák — első sorban a görögök — szövegtörténeti jelentősége, melynek tisztán történelmi értékéből az újabb s aránytalanul fejlettebb filológiai munkálatok semmit sem vonhatnak le, másrészt azok a külső, formai szépségek, melyeket az öreg *Aldus Manutius* találékonyságának, finom ízlésének s fejlett művészi érzékének köszönhet a nyomdász technika.

Aldus Manutius, vagy olaszosan *Aldo Manuzio*, 1450 körül született a Róma közelében fekvő Bassianóban (innen *Romanus* mellékneve) s klasszikai tanulmányait Rómában, de főleg Ferrarában végezte, a honnan az 1482-ben kitört háború alkalmából tanulótársa s pártfogója *Pico della Mirandola* kastélyába menekült, hogy továbbra is háborítatlanul folytathassa tudós kutatásait. A mirandolai kastélyban *Aldus* egy *Adramyctenos Emmanuel* nevű görög menekülttel találkozott, s kettejüknek szinte két évig tartó, mindennapos érintkezése eredményezte azt a jártasságot, melylyel *Manutius* a görög filológiában később annyira kitűnt. Mirandolából *Aldus Pico* nővéréhez az özvegy *carpii* hercegnőhöz költözködött, a kinek udvarában mint *Alberto Pio* és *Leonello* hercegek nevelője 1490-ig működött.

Aldus Manutius ez évben költözködött át Velenczébe, hogy pártfogói pénzén az azóta lerombolt augusztinus-templom közelében könyvnyomtatóműhelyt rendezzen be magának, ama régóta táplált szándékának megvalósítására, hogy az akkori tudományos igényeknek megfelelő, gondos kiállítású görög auktor-kiadásokkal lássa el a humanista világot.

Hogy miért esett *Aldus* választása e szándéka kivitelénél éppen Velenczére, annak magyarázatát egyrészt a hatalmas köztársaságnak, jórészt *Bessarion* bibornok hagyományából oda került,

gazdag görög kéziratgyűjteményében, másrészt az ott megtelepedett tekintélyes görög kolóniában kereshetjük, két oly körülményben, mely *Aldust* nem csak megfelelő anyaggal, hanem hasznavehető segítő társakkal is kecsegtette.

Ehhez vehető még Velenczének nyomdásztörténeti jelentősége. Valóban nincs városa egész Itáliának, melyben a könyvnyomtatás ily termékeny talajra talált volna. *Gutenberg* találmányát *Johannes de Spira* (Speyer) 1469-ben honosította meg a lagunák városában s alig három évtized alatt oly hatalmas fejlődésnek indult, hogy 1500-ig *Proctor* indexe szerint 151 nyomda működött falai között!...

Aldus műhelyének első, kelettel ellátott terméke *Lascaris* görög nyelvtanának negyedretű kiadása 1495-ből, mely, igaz hogy csak töredékes állapotban, a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárában is megvan.

Az első kísérleteket követte 1495. novemberében a XV. sz. legtekintélyesebb könyvkiadói s mondhatni irodalmi vállalkozása: *Aristoteles* munkáinak első foliánsa, melynek ötödik és utolsó kötete 1498-ban hagyta el a sajtót. E nagyszabású vállalat mellett *Aldus* úgy a maga erejéből, mint más humanisták közreműködésével, a kiket az általa a görög nyelv művelésére alapított *Neacademiában* gyűjtött maga köré, több más kisebb terjedelmű latin és görög kiadványt is közre bocsátott; többek között *Colonna* Ferencz dömés páter remekül illusztrált *Hypnerotomachia Poliphili* című allegorikus regényét, melynek mesteri fametszeteit egyre-másra *Bellini*, *Carpaccio*, *Boticelli* s *Barbari* műveinek tartották a szakértők s ha feltevésük nem is nyert beigazolást, annyi kétségtelen, hogy e nyomtatványban elsőrangú műalkotásokkal találkozunk. Könyvtárunkban, sajnos, a *Hypnerotomachiának* sem ez az első, sem pedig 1545-iki második kiadása nincs meg.

Technikai szempontból *Aldus* működésének az ősnymtatványok korszakába eső ezen első hat éve semmi különösebb jelentőséggel sem bír. Görög könyveihez *Aldus* ugyan új metszésű betűket használt, melyekhez állítólag *Musurus* kézírása szolgált mintául, de az ő görög betűi korántsem oly szépek és világosak, mint azok, melyeket az *Aldust* megelőző olaszországi görög nyomtatványokban találunk, s számtalan abre-

viatúraival szinte napjainkig elidomtalánította a görög szedés esztetikáját.¹

Aldus legfontosabb újításai már az új századba esnek. Az eddig divatos folio és kvárt alakú könyvek használata és szálítása éppen nagyságuknál fogva igen kényelmetlennek, nehézkesnek bizonyult s azok a kor egyre erősödő s mind szélesebb körben jelentkező tudományos szükségleteit csak tökéletlenül elégítették ki. *Aldus* elhatározta, hogy javít a helyzeten s 1501-től kezdve, a legolvasottabb auktorokat kis nyolczadrétfü, kényelmesen zsebre-vágható formában adta ki. Az alak megváltoztatása szükségkép egy másik reformot is vont maga után: az eddigi ormóttan betűknek a könyv új arányainak megfelelő kicsinyítését. *Aldus* e célból egészen különleges formájú, az írást utánzó rézsutos betűket hozott forgalomba, az ú. n. dőlt-, kurziv-, olasz- vagy aldina-betűket, melyeket a közismert hagyomány szerint mesterünk *Petrarca* kézírása nyomán metszetett. Az új betűvel, új alakban megjelent első szerző *Vergilius* volt, mely ma a legritkább kötetek közé tartozik.

E két jelentős reformhoz járult később harmadiknak az *Aldus* nyomdájával kapcsolatos könyvkötő-műhely munkássága, mely Európában is általánossá tette a Keleten divott, arany-nyomású maroquin-nal borított kéregpapírtáblákat s kiinduló pontul szolgált egy új könyvkötészeti típus, az ú. n. *Grolier*-kötés kialakulásához.

Aldus új alakú kiadványainak óriási sikere volt s legott egész sereg utánzót teremtett. *Aldus*, hogy a jogtalan utánzókkal szemben üzleti érdekeit megvédelmezze, már 1502. elején kért és kapott Velence tanácsától egy kiváltságlevelet, mely legalább Velence területére nézve 10 évre biztosította a feltalálónak fardozása gyümölcseit. E privilégium azonban, a velencei köztársaság területének korlátoltsága folytán, korántsem elégítette ki *Aldust*, a ki a szenátusnál hatalmasabb védőt keresett s talált is *VI. Sándor* pápa személyében. *VI. Sándor* pápa 1502. deczember 17-én kelt kiváltság-leveleiben, ugyancsak tíz évre, egyházi átok terhe alatt tiltotta el az összes olaszországi könyvnyomtatókat az *Aldus*-féle

¹ V. ö. *Proctor*, The printing of greek in the XVth century. Oxford 1900. Idézve *Fumagalli*, Lexicon typographicum Italiae-ben Florence, 1905. 478 l.

sajtó termékeinek jogosulatlan utánzatától. A privilégiumot 1513. január 27-én *II. Gyula* pápa, majd ugyanez év november 28-án *X. Leó* pápa is megújította, ez utóbbi újabb tizenöt esztendőre biztosítva *Aldus*nak az eddig élvezett monopoliumot.

Sietünk megjegyezni, hogy ez a monopolium csak papiroson volt meg. Külföldön, főként Lyonban, de sőt Olaszországban is, a pápai kiváltságlevelek daczára vigan folyt az Aldinák jogosulatlan utánnyomása s *Aldus* minden tiltakozása sem volt képes e rút visszaélésnek útját állani.

Az utánnyomás megnehezítésére vette fel *Aldus* híressé vált nyomtatójegyét, a szigony köré tekerődő delfint is, melylyel először 1502-ben, a *Poetae veteres* II. kötetében találkozunk (lásd az ábrát jegyzékünk megfelelő helyén) s melyet többféle változatban utódai — sőt elvétele utánzói — is alkalmaztak.

Aldus Manutius 1515-ben halt el; nyomdájából az ő életére eső husz évben nem kevesebb mint 126 mű került ki sajtó alól; közte két teológiai, 16 történeti, 20 esztétikai munka, míg a többi szövegkiadás és iskolai kézikönyv.

Aldus halála után a nyomdát 1529-ig apósa s négy kiskorú árvájának gyámja *Andrea Torresano de Asula* vezette tovább »In aedibus Aldi et Andreae soceri« czégljelzés alatt.

Aldus harmadszülött fia, *Paulus Manutius* huszonegy éves korában, 1533-ban vette át az üzletet és sokféle válságon keresztül, de atyja hagyományaihoz méltó szinten tartotta nyomdája hírnevét egész 1574-ben bekövetkezett haláláig. Miként atyja, *Paulus* is a tipografust a filologussal egyesítette magában s élénk részt vett kora humanista mozgalmaiban. Így a *Frederico Badoero* által 1558-ban alapított *Academia Veneziana*- vagy máskép *Academia della Fama*-nak egyik oszlopos tagja volt s mint ilyen a társaság nyomdájának vezetésére is vállalkozott, a mely két év alatt (1558—59) vagy husz csinosan kiállított s ma már meglehetősen ritka kötetet produkált. E rövid életű vállalatnak a *Hir istenasszonyát* ábrázoló érdekes nyomtatójegyét jegyzékünk megfelelő helyén találja az olvasó.

IV. Pius pápa, méltányolva *Paulus Manutius* tehetségét, *Seripando* bibornoka tanácsára 1561-ben Rómába hívatta őt, hogy az újra megnyílt tridenti zsinat nyomdai szükségleteinek fedezésére a Szent-szék költségén felállított műhely vezetőjé-

nek megnyerje. *Paulus* elfogadta a megtisztelő megbízatást s az új nyomda első terméke gyanánt 1562. február havában kiadta *Pole* bibornok De concilio írt értekezését. E sajtó legfontosabb termékei a tridenti zsinat határozatainak 1563-iki, római lapszámozású folió kiadása s az 1566-ban megjelent káté, melynek latinságát maga a nyomdafőnök vizsgálta felül. E nyomda termékei *explicit*-jükben az »in aedibus Populi Romani« kitételt viselik, annak jeléül, hogy költségei városi adókból fedeztettek.

IV. *Pius* pápa halálával *Paulus Manutius* állása komolyan megrendült s hősünk belefáradva az elhatalmasodó ellenségeivel folytatott meddő küzdelembe, 1570-ben lemondott állásáról; egy időre el is hagyta Rómát, de 1574-ben ismét visszatért az örök városba, a hol még ez évben elhunyt.

Velenczében *Paulus Manutius* távozása óta fia az ifjabb *Aldus* (1547—1597.) vezette az ősi nyomda ügyeit; de csak névlegesen: valójában teljesen a humanista tanulmányoknak szentelte idejét s a sajtó igazgatását *Nicolo Manassi*-ra bízta, a ki azt úgy látszik az utolsó években tulajdonába is átvette. Maga az ifjabb *Aldus* meglehetősen hanyatott életet élt: megfordult Bolognában, Pisában s Rómában is, a hol élete végére meg is telepedt, sőt ősei iparához is visszatért, a mennyiben *Domenico Basa*-val együttesen ő vezette az V. *Sixtus* pápa alapította Stammeria Vaticana-t. Halála 1597-hen következett be; vele a nagy nyomdászcsalád utolsó férfi sarjadéka szállt sírba.

Ime főbb vonásokban az *Aldus Manutius* alapította könyvnyomda története: a három nemzedék keze alól Velence e leg-híresebb sajtójából száz év alatt 823 mű került ki, nem számítva ide azt az 50 kétes nyomtatványt, mely közül pedig nem egy valószínűleg ugyancsak az ő műhelyük terméke. E nagy tevékenységről tanuskodó kiadványok tipográfiai szépsége s nyelvészeti jelentősége, mint már fentebb is jeleztük oly szellemi tőkét képviselnek, melyből a három *Manutius* évszázadokon át fenn tudta tartani hírnevét s azt a messze jövőnek is biztosítja.

Dolgozatunk további részében azon Aldinák leíró jegyzékét adjuk, melyek a M. N. Múzeum Széchényi könyvtárában találhatók. Az olvasók katalogusunkban, mely némelyek izlése szerint talán kissé részletesebb a kelleténél, minden egyes kötetre nézve nem csak általános könyvészeti leírást fog találni benne, hanem

azon, sokszor aprólékos részletek, körülmények gondos feltüntetését is, melyek az illető kötetek eddigi sorsára, speciális állapotára vetnek fényt s ily módon könyvészeti czikkelyeinket mintegy individualizálják. Még csak azt említem meg, hogy a latin szöveget — a mennyire ezt a nyomda rendelkezésére álló betűanyag megengedte — változatlan formájában, összes rövidítéseivel és sajtóhibáival együtt adtam a reprodukált részletekben. A görög szövegnél azonban — tisztán technikai okokból — a nagyszámú ligatúrákat kénytelen voltam felbontani, a helyesírási következetlenségeket, sőt inkorrekttségeket azonban itt is gondosan megőriztem. Még csak azt említem meg, hogy a görög szöveg korrekturájánál dr. *Schmidt* József főgymn. tanár volt szíves segíteni: nagy fáradsággal járó, lelkiismeretes közreműködéseért fogadja e helyen is hálás köszönetemet!

A jegyzék — szigorú időrendi egymásutánban — a következő:

1495.

1. (Constantinus Lascaris: Grammaticae graecae epitome. Venetiis, 1495.)¹

1^a l. (A₁ jelzéssel) ALDVS Manucius Romanus Studiofis S. P. D. || NIHIL Prætermittere est animus quod utile credamus || stb.
 2^a l. ALPHABETVM GRAECVM CVM || Multiplicibus litteris || 8^b l. ABBREVIATIONES PERPVLCHRAE scitu q- || bus frequentissime graeci utuntur indifferenter & imprin- || cipio & in medio & in fine uerfus. || 9^b l. ΕΥΧΗ' κυριακή. ΠΑΤΕΡ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρα || νοῖς stb.
 8-ik sor: Ἀσπασμός τοῦ ἀγγέλου πρὸς ἀγιωτάτην πάρθενον. || 12-ik sor: Εἰς τὴν Αἴθρην ἔτεταται. || 21-ik sor... Σύμβολον τῶν Ἀποστόλων. || (V. ö. a 3. ábrával.) Ezekkel párhuzamosan 10^a l. Oratio dominica. Pater noster qui in cœ || lis stb. 8-ik sor: Salutatio Angeli ad beatissimam uirginem. || 12-ik sor: AD EANDEM ALTERA. || 21-ik sor: ... Symbolum apostolorum. || 10^b l. alulról az 5-ik sor: Εὐαγγέλιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου. || 11^a l. alulról az ötödik sor: Euangelium Sancti Joannis. 11^b l. 15-ik sor: ΧΡΥΣΑ ἔπη τοῦ Πυθαγόρου. || 12^a l. 15-ik sor: CARMINA AVREA PYTHAGORAE. || 14^b l. 13-ik sor: ΣΤΙΧΟΙ Εἰς τὸν ΦΩΚΥΑΙΔΗΝ. || 20-ik sor: Εἰς τὸν Αἴθρην ἔτεροι. || 23-ik sor: Φωκυλίδου ποίημα νοματικόν. || 15^a l. 13-ik sor:

¹ V. ö. Hain. Repertorium bibliographicum. Nr. 9924.

VERSVS IN PHOCYLIDEM. || 20-ik sor: IN EVNDEM ALTERI. ||
 23-ik sor: PHOcylidis poema admonitorium. || 24^b l. Habetis ingenui
 Adolescentes & studiosi bonarum lit || terarū stb. végén: VALETE
 VENETHS. M. || CCCC. LXXXV. || OCTAVO || MARTII.

ΕΥΧΗ κυριακή. ΠΑΤΕΡ ΗΜΩΝ Ο ΕΝ ΤΟΙΣ ΎΡΑ
 ΝΟΙΣ ΑΓΙΑΘΗΛΩ ΤΟ ΟΝΟΜΑΣ ΣΕ ΕΛΘΕΤ Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΣΕ.
 ΘΛΗΘΗΤ ΤΟ ΘΕΛΗΜΑΣ ΟΣ ΕΝ ΎΡΑΝΩ Η ΞΕΠΙ ΤΗΣ ΓΗΣ
 ΤΟΝ ΑΡΤΗΜΩΝ ΤΟΝ ΕΠΙΟΝΣΙΟΝ ΔΟΣ ΗΜΙΝ ΣΗΜΕΡΟΝ. Η
 ΑΦΕΣ ΗΜΙΝ ΤΑ ΟΦΕΛΗΜΑΤΑ ΗΜΩΝ. ΩΣ Η ΗΜΕΙΣ ΑΦΙΕ
 ΜΕΡΤ ΟΦΕΙΛΕΤ ΗΜΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΕΙΣΕΝΕΓΚΗΣ ΗΜΑΣ ΕΙΣ
 ΠΕΙΡΑΣΜΟΝ ΑΥΤΑ ΡΗΣΑΙ ΗΜΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΟΝΗΡΟΥ. ΑΜΗΝ
 ΑΠΑΣΜΟΣ ΤΩ ΑΠΕΛΘΕ ΠΡΟΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΝ ΠΑΡΘΕΝΟΝ.
 ΧΑΙΡΕ ΚΕ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΜΑΡΙΑ ΟΚΥΒΕΡΟΣ ΜΕΛΑ ΣΕ
 ΔΙΛΟΓΗΜΕΝΗ ΣΥΝ ΕΥΓΛΑΞΙ. Η ΔΙΛΟΓΗΜΕΝΗ ΟΚΑΡΤΟΣ
 Τ ΚΟΙΛΙΑΣ ΣΟΥ. ΟΤΙ ΣΩΤΗΡΑ ΕΤΕΚ Τ ΨΥΧΗ ΗΜΑΣ.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΥΤΗΝ ΕΤΕΡΑ.

Χαίρει δέσποισι ρα μητόρ ελέγ. ζων. Γλυκύτης. η έλ
 πης ημών χαίρει πρόσσε βοώμ οι της Ένας εξορ
 σοι παίδες πρόσσε ατερίζομ σεναζοντες η έρη
 νοώτ εν τήδε τη λού κλαυθμών κοιλαδισαγε
 δη σωτηρίε ημών υς απλαγχονουσος οφθαλμ
 εφημας επίσρεψον ΙΗΣΥΟΝ ΤΟΝ ΕΙΛΟΓΗΜΕΝΟΝ
 κς τον κοιλιας σε μετά την υπερωρίαν ταύτην
 ημιν αραδξον. ω επρεικς. ω απλαγχενεωγαν
 κας με παρθενε Μαρια. Συμβολ τ Αποστολ
 Πιστώεις εναθε πατέρα παν κεραρρη ποιη
 τ ουρανού ης ορατών τε παντ η άορατ. η ές
 ενακρυς Ιησου χρις τ η του θεού τ μονογενή η
 τ εκ του πρόσ γεννηθεντα προ πάντων τ αιώνων.

4-rét. Lapnagyság: 13.4×18.8 cm. Ívek jelzése A—C. Lapok száma: 24 (48 oldal). A latin szöveg antiqua betűkkel nyomtatva; élő oldalczímek, örjelek nincsenek. Sorok átlagos száma oldalankint 24.

Az itt leírt példány, töredéke a zárjelbe tett czímen ismeretes nyomtatványnak, mely *Aldus Manutius* sajtójának első datált, igen ritka terméke. *Hain* leírása szerint az egész mű 141—164. levele. Puha pergamenkötésű kolligatumban. Könyvtári jegye. **Inc. c. a. 877.** (coll. nr. 2.)¹

1495.

2. Theodori (Gazae) introductivae Grammatices libri quatuor etc. Venetiis, 1495.

1^a l. In hoc uolumine hæc infunt. || Theodori Introductivæ grāmatics libri quatuor. || Eiusdem de Mensibus opusculum sane quāpluchtū (*sic!*) || Apollonii grāmatici de constructione libri quatuor. || Herodianus de numeris. || 1^b l. ALDVS MANVCIVS ROMANVS LECTORI. S. D. || NON Sum nescius studiose lector hanc Apollonii Theodoriq; grammaticen uifum- || iri stb. 2^a (α_{II} jelzésű) l. [fejezetléc] ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ || ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΕΣΣΑΡΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ. || [T]ΩΝ Τεσσαρων καὶ εἰκοσι γραμμάτων. || stb. 198^a l. Kolofon: Impressum Venetiis in ædibus Aldi Romani octauo calendas Januarias || M·CCCCLXXXV. Concessum est eidem Aldo ab illustrissimo Se || natu Veneto ne cui hunc librum liceat imprimere sub pœna ut in gratia. 198^b l. üres.

Lapnagyság: 21.2×31 cm.,² illetve 19.1×28.3 m.³ Ívek jelzése: α, β—ΙΑ, α—β_{IIII}, ΑΑ—ΜΜ_{II}. Lapok száma: 198 számozatlan levél (396 oldal). A latin címlap és előszó antiquával van nyomtatva. A konturos olasz renaissancekezdőbetűk mintegy 4.5 cm. magasságúak. A sorok átlagos száma oldalankint 31. Élő oldalczímek s örjelek nincsenek.

Két példány, mindkettő *Jankovich* Miklós gyűjteményéből. Az egyik igen széles margóju példány, fekete és vörös tintával írt széljegyzetekkel, XVIII. sz. egyszerű bőrkötésben. Kár hogy a cím-

¹ V. ö. *Horváth* Ignác. A Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárának ősnymtatványai. Budapest, 1891. — 112 l.

² Az Inc. c. a. 637. jelzésű példánynál.

³ Az Inc. c. a. 639. jelzésű példánynál.

lap s az AA—MM_{II} ívek hiányzanak. Könyvtári jegye: **Inc. c. a. 637.**¹ — A másik jobban körülmetszett s a czímlap híjján teljes példány, ugyancsak XVIII. századi, aranyozott hátú bőrkötésben. Az α_{II} lapon látható fejezetléc és T kezdőbetű kifestve, az utolsó, egészen a nyomtatásig körül metszett lap új papirosra felragasztva. Könyvtári jegye: **Inc. c. a. 639.**

1495.

3. Organon Aristotelis (hoc est logici ac dialectici libri). Görögül. Venetiis, 1495.

1^a l. ΕΓΣ ΎΟΡΓΑΝΟΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ. ΨΑΝΩΝΥΜΟΝ. Ὁ δὲ βιβλος Ἀριστοτέλους λογικῆς παιδείης. || stb. 7-ik sor: ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ ΚΑΡΤΕΡΟΜΑΧΟΥ. Γαίης ἐκ μυχάτων, τὸν πρὶν ποτε κόσμον ἀπολλύς. || stb. 12-ik sor: ἈΛΔΟΥ ΜΑΝΟΥΚΙΟΥ ΒΑΣΙΑ ΝΕ'ΟΣ ΕΓΣ ΦΙΛΟΥΣ Μουσάων φίλοι, ἡδ' ἀρετῆς, καὶ ἐμεῖο φίλ' Ἀλδου, || stb. 1^b l. ALDVS Manucius Romanus Alberto Pio principi Carpenfi. S. P. D. || Neceffariam esse græcarū līraꝑ cognitionē hominibus n̄ris ita iam oēs exiftimāt: || stb. 2^a l. Ἀλέξανδρος ἀγαθήμερος φυσικός τῷ τοῦ ὄντως φιλοσο- || φεῖν ἐραστῇ εὐπράττειν. || Χρόνος ἦν, ὅτε μόνον περὶ ποιητικὴν τε καὶ ῥητορικὴν τέχνην κατε || γενόμην. stb. 2^b l. Σκιπίων καρτερόμαχος ὁ πιστωριεὺς τοῖς φιλοσοφίαν || διώκουσι χαίρειν. || 3^a (A_{III} jelzésű) l. [fejezetléc] ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΕΓΣΑΓΩΓΗ. || [Ο]ΝΤΟΣ Ἀναγκαίου Χρυσάοριε καὶ || stb. 13^a l. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΙ. || ΠΕΡΙ ὈΜΩΝΥΜΩΝ. [Ο]ΜΩΝΥΜΑ Λέγεται, ὧν ὄνομα, || stb. 233^b l. REGISTRVM HVIVS OPERIS 234^a l. Kolofon: Impressum Venetiis dexteritate Aldi Manucii Romani. || Calendis nouembris. M.CCCC.LXXXXV. || Concessum est eidem Aldo inuentori ab illustrissimo Se || natu Veneto ne quis queat imprimere neq; hunc librum: || neq; cæteros quos is ipse imprefferit: neq; eius uti inuento || sub poena ut in gratia. || 234^b l. In hoc uolumine continentur. || Porphyrii introductio sine uniuersalia. liber unus. || Aristotelis. || Prædicamenta. liber unus. || Peri herminias. i. de interpretatione. liber unus: siue sectiones sex. || Priora resolutoria. libri duo. || Posteriora resolutoria. libri duo. || Topica. libri octo. || Elenchi. libri duo. ||

¹ Horváthnál I. m. 112. l. Inc. c. a. 639a. jegy alatt szerepel.

2-rét. Lapnagyság: 19.7×29.3 cm. (Inc. c. a. 635) illetve 20.7×30.5 cm. (Inc. c. a. 635^a). Ívek jelzése. A — Nu, a — liii. Lapok száma 234 (468 oldal). A latin szöveg antiquával nyomtatott, a fejezetléczek s kb. 5 cm. magas kezdőbetűk konturos reneszánsz fonatidomokból vannak összeállítva. Sorok átlagos száma oldalankint 30. Élő oldalczímek, őrjelek nincsenek.

Két példány, mindkettő *Jankovich* Miklós gyűjteményéből. Az **Inc. c. a. 635.** jelzésű XVIII. századvégi borjűfélbörkötésben, czímlapján bejegyzéssel: *Ad ufū novitior(um) Vallisumbrosæ. 1629.* Az **Inc. ec. a. 635/a.** jelzésű, amannál szélesebb margójú, de az első lapokon szúrágta példány egykorú fatáblás, kapcsos félbörkötésben maradt fenn, melynek tii—tui jelzésű lapjai hiányzanak. Czímlapján alul e bejegyzés: *Tobias, Faber D.*¹

1497.

4. Aristotelis operum volumen secundum. Görögül. Venetiis, 1497.

1^a (*III jelzésű) l. [fejezetléc] ἈΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΒΙ'ΟΣ ἘΚ ΤΩΝ ἸΙ ΛΑΕΡΤΙΟΥ. || [A]ριστοτέλης νικομάχου καὶ φαιστιάδος, σταγειρίτης. stb. 6^b l. 14-ik sor után [fejezetléc] ΒΙ'ΟΣ ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΚΑΤΑ ΔΙΟΓΕΝΗΝ. || [Θ]εόφραστος μελάντα ἐρέσιος, κναφέως υἱός. ὥς || φησιν stb. 10^b l. ΒΙ'ΟΣ ἈΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ || 11^a l. ΚΑΤΑ ΦΙΛΟΠΟΝΟΝ. || stb. 11^b l. 22-ik sor: ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ἹΣΤΟΡΙΑΣ. || 31^a (1 számozású) l. [Fejezetléc] ἈΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ἈΚΡΟΑΣΕΩΣ ἥ || ΠΕΡΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ἈΡΧΩΝ, ΤΟ. Α' || [Ἐ]πειδὴ τὸ εἶδέναι καὶ τὸ ὑφίστασθαι συνβαίνει stb. 298^a l. Kolofon görögül és latinul: Exscriptum Venetiis manu itamnea i domo Aldi manutii Romani, & || græcorum studiofi. Mense Februario. M.III.D. || Impetratū est a dominis Venetis idē in hoc quod in cæteris impressis || græce domi nostræ. 298^b l. üres.

2-rét. Lapnagyság 21.6×31.1 cm. Ívek jelzése *, X, +, Q, a α — zψ, & ω, A—K. Lapok száma: 30 számozatlan, 265 számozott, összesen 298 levél (596 oldal). Konturos fejezetléczek és iniciálék 2—5 cm. magasságban. Sorok átlagos száma oldalankint 30. Élő oldalczímek és őrjelek vannak.

Mint e leírásból is kitűnik, példányunk nem teljes: a két

¹ V. ö. *Horváth Ignác*: l. m. 111—112. ll.

első levél, melyek *Hain*¹ szerint a tartalomjegyzéket, s *Aldus*nak *Albertus Pius*hoz intézett előszavát tartalmazzák, hiányzik. Egykorú liliomokkal és rozettákkal préselt barna bőrkötésben, melyről a rézköldökök és csatok hiányzanak. A felső tábla belső lapján, XV. sz. kézzel: *iiijguldēn r. sc.* és XVI. sz. kézzel a kötet tartalomjegyzéke; alul »*Jankovics Mikl(ós) gyűjt(eménye)*«. Szövegekőzti és marginális jegyzetekkel. Könyvtári jegye: **Inc. c. a. 675.**²

1497.

5. Aristotelis opera volumen quartum. Görögül. Venetiis, 1497.

1^a l. Τῶν ἐν τῇδε τῇ βιβλῳ περνεχομένων ὀνόματα καὶ τάξις. || Θεοφράστου περὶ φυτῶν ἱστορίας, βιβλία δέκα. || Τοῦ αὐτοῦ περὶ φυτῶν αἰτιῶν, βιβλία. εἴς. || Ἀριστοτέλους προβλημάτων, τμήματα τριάκοντα καὶ ὀκτώ. || Ἀλεξάνδρου ἀφροδισιέως προβλημάτων, βιβλία δύο. || Ἀριστοτέλους μηχανικῶν, βιβλίον ἓν. || Τοῦ αὐτοῦ τῶν μετὰ τὰ φυσικά, βιβλία δεκατέσσαρα. || Θεοφράστου τῶν μετὰ τὰ φυσικά, βιβλίον ἓν. || Eorum quæ in hoc libro continentur, nomina & ordo. || Theophrasti de historia plantarum, libri decem. || Eiusdem de causis plantarum, libri sex. || Aristotelis problematum, sectiones duo de quadraginta. || Alexandri aphrodisiensis problematum, libri duo. || Aristotelis mechanicorum, liber unus. || Eiusdem metaphysicorum, libri quatuordecim. || Theophrasti metaphysicorum, liber unus. || + || 1^b l. Aldus Manutius Alberto Pio Principi Illu. S. P. D. || ¶ Plato philosophus interrogatus Alberte Princeps Illu. πῶς ἂν ἄριστα δέοι || stb. 2^a l. [Fejezetlécz.] ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟ. Α. || [Τ]ΩΝ Φυτῶν τὰς διαφορὰς καὶ τὴν ἀλλήλην || stb. 519^a l. Kolofon görögül és latinul: Exscriptum Venetiis in domo Aldi Manutii Calēdis Junii, M. III D. || Et in hoc ipertatū ē a dominis Venetis quod i ceteris nostris græce ipressis. 619^b l. üres.

2-rét. Lapnagyság: 20·1 × 29·1 cm. Ívek jelzése: aaaaaa—ωωω&&&, AAA—DDDDΔΔ₅, AAAAAa—ΞΞΞοοο₅, áa—éé₅, aa₃—β'β'₃, AAAaaa—PPPοοο₅. Lapok száma: egy számozatlan, 226, 116, 42, 12, 121 számozott s végül egy számozatlan, mindössze 519 levél (1038 old.) Kiállítása ugyanolyan, mint az előző köteteké.

¹ Repertorium Bibliographicum-Stuttgart, 1827. I. köt. I. r. 200 l. 1657. sz.

² V. ö. *Horváth*: I. m. 122—123. II.

Ép és tiszta példány, XVIII. századi bőrkötésben, *Jankovich* gyűjteményéből. Czimlapja alsó jobb sarkában e két kéztől eredő bejegyzések: »*Abrahamus Seidel pt. Ecclesi in Nimritz*« és *Nunc jun: jure hab. 1664*. Van ezenkívül egy pergamenkötésű töredék, mely az *aa* jelzésű vagyis 344-ik laptól végig terjed s ugyancsak *Jankovich* gyűjteményéből való. Mindkét példány könyvtári jegye: **Inc. c. a. 675.**¹

1497.

6. Jamblichus de mysteriis Aegyptiorum etc. Venetiis, 1497.

1^a l. Index eorum, quæ hoc in libro habentur. || Iamblichus de mysteriis Aegyptiorum. Chaldeorum. || Affyriorum. || Proclus in Platonicum alcibiadem de anima, atq; || dæmone. || Proclus de sacrificio & magia. || Porphyrius de diuinis atq; dæmonibus. || Synefius Platonicus de fomniis. || Pfellus de dæmonibus || Expositio Prisciani & Marfilii in Theophrastū de sen || su. phantasia. & intellectu. || Alcinoi Platonici philosophi liber de doctria Platonis. || Speusippi Platonis discipuli liber de platonis difinitio- || nibus. || Pythagoræ philosophi aurea uerba. || Symbola Pithagoræ philosophi. || Xenocratis philosophi platonici liber de morte. || Marfilii ficini liber de uoluptate. 1^b Marfilius Ficinus florentinus Reuerēdiffimo in christo patri. D. Ioāni || Medici sanctæ romanæ ecclesiæ Cardinali suppliciter se cōmēdat. || Cum epistolam ad te scribere statuissem in cardinea dignitate nuper ti || bi stb. 20-ik sor: ARGUMENTVM IN LIBRVM IAMBlicHI. || Porphyrius, q̄ iter platonicos propter excellētiā phūs appellatur. lōgā || stb. 2^a (aai jelzésű) l. IAMBlicHVS DE MYSTERIIS. || De cognitione diuinorum. || [A]Egyptii scriptores putantes omnia inuēta esse a Mer || curio || stb. 184^b l. Kolofon: Venetiis mense Septembri. M.IIID. In ædibus Aldi. || Nequis hunc librum queat imprimere, concessum est, ab Ill. S. V. 185^a l. REGISTRVM. 185^b l. üres.

2-rét. Lapnagyság: 20.6 × 29.3 cm.,² illetve 19.8 × 28 cm.³ Ívek jelzése: A—Z, &v. Lapok száma 185 számozatlan levél (370 oldal).⁴ Szép metszésű antiqua típusokkal szedett szöveg;

¹ V. ö. *Horváth* I. Id. m. 123. l.

² Az Inc. c. a. 683. jelzésű példányon.

³ Az Inc. c. a. 685. jelzésű példányon.

⁴ *Renouard* (Id. m. I. köt. 17. l.) szerint a végén van még egy tiszta lap.

öregbetűs élő oldalczimekkel, az összes lapok verzóján kusztoszokkal. A kisbetűvel előnyomatott inicziálék számára 2—5 sor magas ür hagyatott; kivétel a 2^b lap kezdőbetűje, mely 3·5 cm. magas kontur-rajzú fametszet. A sorok átlagos száma oldalanként 37.

Két példány, mindkettő *Jankovich* Miklós gyűjteményéből. Az egyik XVIII. sz. félbörkötésben, néhány széljegyzettel s erősen elpiszkolt, kissé szúrágta czímlappal, melynek felső margóján e bejegyzés látható: »*Collegij Soc. Jesu Cremsij Catalogo inscriptus Anno* || 1633.« Könyvtári jegye: **Inc. c. a. 683.** A másik XVIII. sz. szürke papirkötésbe kötött, rendkívül tiszta példány könyvtári jegye: **Inc. c. a. 685.**¹

1498.

7. Aristophanis comoediae novem. Görögül. Venetiis, 1498.

1^a ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΚΩΜΩΔΙΑΙ Ε'ΝΝΗ'Α (*sic!*) || ARISTOPHANIS COMOEDIAE NOVEN. || Πλούτος Plutus. || Νεφέλαι Nebulae || Βάτραχοι Ranæ || Ίππεις. Equites || Ἀχαρνεῖς. Acharnes || Σφήκες. Vespaæ || Ὅρνιθες. Aues || Εἰρήνη. Pax || Ἐκκλησιάζουσαι. Contionantes || Ἐπίγραμμα εἰς ἀριστοφάνη. || stb. 1^b l. Aldus Manutius Romanus Danieli Clario Parmenii. S. P. D. || (p)Erbeati illi mihi uidentur clari uir doctissime, qui hoc tem- || pore stb. 2^a (2-vel jelzett) l. 11-ik sor: Μάρκος Μουσούρος ὁ Κρής τοῖς ἐντευξομένοις εὐπράττειν. stb. 2^b l. 22-ik sor: Σικιπώντος Καρτερομάχου τοῦ πιστωριέως. || stb. 3^a l. ἘΚ ΤΟΥ ἙΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ ἩΦΑΙΣΤΙΩΝΟΣ, ἘΠΙΤΟΜΗ ΤΩΝ || ἘΝΝΗ'Α ΜΕΤΡΩΝ. || stb. 3^b l. 16-ik sor: ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΟΥ ΤΡΙΚΑΙΝΙΟΥ || stb. 5^a l. alulról 4-ik sor: ἘΚ ΤΩΝ ΠΛΑΤΩΝΙΟΥ, ΠΕΡΙ ΔΙΑΦΟΡΑ Σ ΚΩΜΩΔΙΩΝ. || 6^a l. 6-ik sor: ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΒΙ'ΟΣ. stb. 9^a (α jelzésű) l. [Fejezetlécz.] ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ, ΠΛΟῦΤΟΣ. || Καρίων οἰκέτης. || [Ω]Σ Ἀργαλέον πρᾶγμ' ἐστὶν || ὦ Ζεῦ καὶ θεοί || stb. 347^b l. Venetiis apud Aldum. M. IID. Idibus Quintilis. || In hoc idem quod in aliis nostris impetrauimus.

2-rét. Lapnagyság 20·3 × 30·1 cm. Ívek jelzése: α—ω, Α—Τiii. Lapok száma: 347 számozatlan levél (694 oldal). A latin szöveg antikvával, a görög szöveg két nagyságú tipussal van szedve

¹ V. ö. *Horváth*. Id. m. 123. l., a hol a 2-ik példány Inc. c. a. 683/a. alatt szerepel.

még pedig a bevezető részek s a szöveg alatt és szélén folyó-jegyzetek a kisebbikkel. A fejeztléczek, nem az egész nyomtatás tükrére terjeszkednek ki, hanem csakis a főszöveg fölött állanak. Az inicziálék 4·4 cm. magas kontur-rajzú fametszetek. A szöveg-sorok átlagos száma oldalanként változik; a jegyzeteknél átlag 42. Az élő oldalczímek s az örjelek kisebb típussal vannak szedve, mint a főszöveg.

XVIII. századi aranyozott borjúbőrkötésű, jól konzervált példányunk a *Jankovich*-gyűjteményből való. Könyvtári jegye: **Inc. c. a. 711.**¹

1499.

8. Epistolarum graecarum collectio. Görögül. Venetiis, 1499. 2 kötet.

I. kötet. 1^a l. Ἐπιστολαὶ διαφόρων φιλοσόφων. ῥητό- || ρων. σοφιστῶν. ἔξ πρὸς τοῖς εἰκοσι. || ὦν τὰ ὀνόματα ἐν τῇ || ἑξῆς εὐρήσεις || σελίδι. || Epistolae diuerforum philosophorum. ora- || torum. Rhetorum sex & uiginti. || Quorum nomina in se || quanti in uenies || Pagina. || 1^b l. A levélírók neveinek felsorolása görögül 2^a l. Epistolares stili & nomina eorū qui cōposuerūt qua^s || hoc uolumen continet || epistolas. || Synesius, Diogenes. Theophylactus. || Demosthenes. Crates. Aelianus. || Plato. Anarcharxis. Aeneas. || Aristoteles. Euripides. Procopius. || Philippus. Theano. Dionysius. || Alexander. Meliffa. Lyfis. || Hippocrates. Mya. Amasis. || Democritus. Alciphron. Mufonius. || Heraclitus. Philostratus. || Epistolarum congregatio uirorum doctorum || Quos priscum produxit ceu rofas tempus. || Quarum & si defluit flos, at unguenti elegātia || Permanet fatis ad flatum boni odoris. || Sic & doctorum & si uiridis aetas uitae || Velociter tranfacta est, at lucubrationū elegantia, || Permanet abunde ad sempiternam gloriam. || 2^b l. ΕΠΙΣΤΟΛΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ. || (τ)ῶν ἐπιστολικῶν τύπων ἡρακλειδῆ ἐχόντων τὴν θεωρί- || αν stb. 7^a l. (α jelzettel): ΣΥΝΕΣΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ || ΝΙΚΑΝΔΡΩ. || (π)Αῖδας ἐγὼ λόγοις ἐγεννησάμην. τοῖς μὲν, ἀπὸ τῆς || stb. 265^a l. ΤΕΛΟΣ. || Ezután az ívek régisztere. 266^a l. Kolofon: Venetiis apud Aldum menfe Martio. M.ID. cum pri- || uilegio ut in caeteris. || 266^b l. üres.

¹ V. ö. *Horváth*: Id. m. 197. 1.

II. köt. 1^a l. Első hasáb: ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ || Βασιλείου τοῦ μεγάλου. || Λιβανίου τοῦ σοφιστοῦ. || Χίωνος τοῦ πλατωνικοῦ. || Αἰσχίνου καὶ || Ἰσοκράτους τῶν ῥητόρων. || Φαλάριδος τοῦ τυράννου || Βρούτου ῥωμαίου. || Απολλωνίου τοῦ τυανέως || Ιουλιανοῦ τοῦ παραβάτου. || Második hasáb EPISTOLAE || Bafilii Magni || Libanii Rhetoris. || Chionis Platonici, : Aefchinis & || Ilocratis oratorum || Phalaridis Tyranni. || Bruti Romani. || Apollonii Tyanensis. || Iuliani Apostatae. 1^b l. Aldus Manutius Romanus Antonio || Codro Vrceo. S. P. D. || Collegimus nuper Codre doctissime quotquot habe- || re stb. . . . Venetiis quinto-||decimo calendas maias M. ID. 2^a (au jelzetű) l.: ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΜΟΙΒΑΙΑΙ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ || ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΑΙ ΛΙΒΑΝΙΟΥ || ΤΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ. || Βασιλείου. Λιβανίου. || stb. 137^b l. Kolofon: Venetiis apud Aldum. eadē qua cætera cōditione. ||

4-rét. Két kötet. Lapnagyság: 15·4 × 21·2 cm.,¹ illetve 14·9 × 21·1 cm.² Ívek jelzése: I. köt. *, α—ω, Α—Δ; II. kötet: α—σ. Lapok száma: az első kötetben 266, a másodikban 138, összesen 404 levél (808 oldal). Latin szövege antikva betűkkel nyomtatott. Őrjelek vannak, élő oldalczímek nincsenek. Sorok átlagos száma oldalankint 26. A kisbetűvel előnyomatott inicziálék számára 2—4 sornyi üres tér áll rendelkezésre.

Teljes példány *Jankovich* Miklós gyűjteményéből; az első, XVIII. századi aranyozott borjubőr-kötésű, rész címlapjának verzóján nagy tojásdad bélyegző, e felirással: »Ex BIBLIOTHECA ACAD. GEORGIE AUGUSTA.«, alatta a göttingeni könyvtár duplum-bélyegzője. A sima hártyakötésű második rész elülső őrlapján e bejegyzés: »Ex Bibl. Carproviiana Helm., || «stadii A° 1804 a Florenis 24.« Könyvtári jegye: **Inc. c. a. 1061.**³

1499.

9. Iulii Firmici astronomicorum libri octo etc. Venetiis, 1499.

1^a Iulii Firmici Astronomicorum libri octo integri, & emen || dati, ex Scythis oris ad nos nuper allati. || Marci Manilii astro-
nomicorum libri quinque. || Arati Phænomena Germanico Cæfare interprete cum com- || mentariis & imaginibus. || Arati eiusdem

¹ Az első kötetnél.

² A második kötetnél.

³ V. ö. *Horváth*: Id. m. 138. l.

phænomenon fragmentum Marco. T. C. interprete. || Arati eiusdem Phænomena Ruffo Festo Auienio praraphraſte. || Arati eiusdem Phænomena græce || Theonis commentaria copioſiſſima in Arati Phæno- || mena græce. || Procli Diadochi Sphæra græce || Procli eiusdem Sphæra, Thoma Linacro Britanno interprete. 1^b l. Aldus Manutius Romanus Guido Pheretrio || Urbini Duci. S. P. D. || Operæ pretiū mihi uī Guide Pheretri Dux ill. ut quæcūq; uolūna for || mis stb. 2^a (*ii jelzésű) l. Pescennius Franciscus niger, Venetus, doctor. Illuſtriſſimo || Principi, ampliſſimoque Pontifici Cardinali, || Hippolyto Eſtēſi, uirtutis utriuſq; || officioſiſſimo Mecœna- || ti fœlicitatem. || * || (m) Iratur curioſa poſteritas Hippolyte Eſtēſis, Chriſtianæ religiōis || stb. 4^a l. Iulii Firmici Materni Iunioris Siculi uiri conſularis, ad Mauor || tium Lollianum matheseos libro- rum octo generalis elenchos. 6^b l. alulról a 11-ik sor: Duodecim Signa Zodiaci. 7^a l. (a jelzetű): IVLII FIRMICI MATERNI IVNIO- RIS SICVLI || V. C. MATHESEOS LIBER PRIMVS AD MA || VORTIVM LOLLIANVM. PRAEFATIO. || (o) LIM TIBI HOS LIBELLOS, MA- || uorti stb. 184^a l. első kolofon: Venetiis in ædibus Aldi Romani menſe Iunio. M. ID. || privilégium és regiszter. 184^b l. üres. 185^a (A jelzésű) l.: MARCI MANILII ASTRONOMI- CON || AD CAESAREM AVGVSTVM || LIBER PRIMVS. || (c) Ar- mine diuinas artis, & con- || ſcia fati || stb. 375^{a-b} l. Regiszter. 376^a l. Kolofon: Venetiis cura, & diligentia Aldi Ro. Menſe octob. || M. ID. Cui conceſſum eſt ab Ill. S. V. ne hos || quoq; libros alii cuiquam impune for- || miſ excudere liceat. 376^b l. üres.

2-r. Lapnagyság 21×31.8 cm.,¹ illetve 19.9×28.5 cm.² Ívek jelzése: *iii, a—h_{VI}, aa—xx, A—τ. Lapok száma³ 376 számozatlan levél (752 oldal). Szöveg cicero nagyságú antikva betűkkel van nyomtatva, nagybetűs oldalczímekkel és örjelekkel. Sorok átlagos száma oldalankint: 39. Az inicziálék kis betűkkel vannak előre jelezve s számukra 3—10 sor magas tér hagyatott. Geometriai ábrákkal s az asztronómiai jelvények fametszetű képeivel.

Két, egymást részben kiegészítő csonka példány; mindkettő *Jan- kovich* Miklós gyűjteményéből. Az egyik puha pergamen-kötésű pél-

¹ Inc. c. a. 731. jelzésű példánynál.

² Inc. c. a. 729. jelzésű példánynál.

³ *Renouard* szerint. Id. m. 27. l.

dány az a—N^{ut} íveket tartalmazza (1—308 levél). Könyvtári jegye: **Inc. c. a 731.** A másik pergamenbe fűzve a τ ívet, vagyis a 369—376. leveleket foglalja magában; könyvtári jegye: **Inc. c. a. 729.**¹

1501.

10. Juvenalis et Persius Satirae. Venetiis, 1501.

1^a l. (számozatlan; címlap): IVVENALIS. || PERSIVS. || [Nyomtatójegy].² 1^b l. ALDVS SCIPIONI CARTE || ROMACHO SVO. S. || I. *Juvenalis*, & A. *Persij Satyras, ut commodius* || stb. 2^a (2-vel számozott s A₂ jegyü) l. IVNII IVVENALIS AQVINA || TIS SATYRA PRIMA. || (s)EMPER EGO AVDITOR || stb. 66^a l. (kolofon): VENETHIS IN AEDIBUS ALDI, || ET ANDREAE SOCERI. ||

65^a (helyesen 67.) l. AVLI FLACCI PERSII IN || SATYRAS PROLOGUS. || (n)EC FONTE *labra prolui caballino*, || stb. 76^a (helyesen 78.) l. (kolofon): VENETHIS IN AEDIBUS ALDI, ET || ANDREAE SOCERI. MENSE || AVGVSTO M. D. I. ||.

8-r. Lapnagyság 16 × 10 cm. A—b₂ iv. 78 levél. A címfeliratok, kolofonok és a verssorok kezdőbetűi antikva nagybetűkkel szedve, a többi szöveg szedése kurziv. Az egyes költemények kezdőbetűjének 3—6 sornyi üres hely van hagyva s kisbetűvel előnyomatva. A sorok átlagos száma oldalankint 30. Az élőcímelek öregbetűkkel vannak szedve. A lapszámozás 2-től 66-ig rendszeren halad; azontúl ily sorrendben 65. (67. h.) 68. 70. 69. 72. 71. 74. 73. 74. 75. 76.

Példányunk a czédula katalógus tanúsága szerint a *Jan-kovich* könyvtárból került gyűjteményünkbe; kötése erősen rongált, XVI. századi vaknyomású borjúbőr, szépmetszetű duczokkal. A *Persiust* tartalmazó részben egykorú latin bejegyzésekkel. Könyvtári jegye: **A. lat. 997.**

1501.

11. Georgii Vallae Placentini viri clariss. de expetendis et fugiendis rebus opus etc. Venetiis, 1501.

I. köt. 1^a l. GEORGII VALLAE PLACENTINI VIRI CLARISS. DE EXPETENDIS, ET FUGIENDIS REBUS OPVS, IN QVO

¹ Horváth-nál (id. m. 140 l.) Inc. c. a. 731a. jelzettel szerepel.

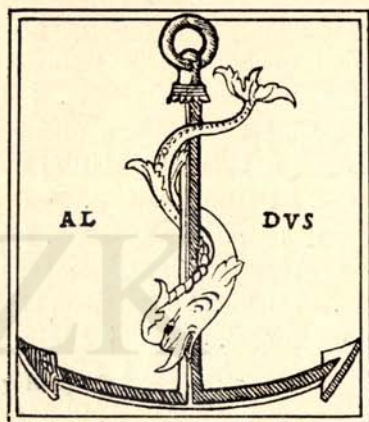
² Renouard szerint (id. m.) a nyomtatójegygyel ellátott példány későbbi utánnyomat. Ezt nemcsak a nyomtatójegy nélküli példányok igazolják, de az is, hogy az impressumban Aldus násza is szerepel, holott a czégljelzés ily alakja 1508. előtt nem fordul elő.

HAEC || CONTINENTVR. || De Arithmetica libri. iii. ubi quædam a Boetio prætermiffa tractantur. || De Musica libri v. fed primo de inuentione, & commoditate eius. || De Geometria libri. vi. in quibus elementorum Euclidis difficultates fere || exponuntur ubi etiã de Mechanicis fpiritalibus, Catoptricis, ac Opticis, deq; || quadrato circuli habetur tractatus. || De tota Aftrologia libri. iiii. in qua fabrica, ufusq; aftrolabi exaratur, & quæ fi- || gnorum in exhibendis medicaminibus fit habenda obferuatio. || De Phyfiologia libri. iii. ubi & Metaphyfices q̄dã lectu q̄ dignifs. utiliffimaq; || De Medicina libri. vii. ubi de fimplicium natura per ordinem litterarum. || Problematum liber unus. || De Grammatica libri. iiii. || De Dialectica libri. iii. || De Poetica liber unus. || De Rhetorica libri. ii. || De Morali Philofophia liber unus. || De Oeconomia, fiue adminiftratione domus libri. iii. in quibus de Architectura || ra; req; ruftica fuus est locus. || Politicon unicum uolumen, ubi de iure ciuili, ac pontificio primum, Mox de le || gibus uniuerfum, Inde de re militare agitur. || De Corporis commodis, & incommodis libri. iii. quorum primus totus de ani- || ma, Secundus de corpore, Tertius uero de urinis ex Hippocrate, ac Paulo ægi- || neta, deq; Galeni quæftionibus in Hippocratem. || De Rebus externis liber unus, ac ultimus, ubi de Gloria, Amplitudine, & cæte- || ris huiufmodi. || Hæc fummatim, fed infunt, & alia plurima, quæ legēdo licet cognofcere. || 1^b l. üres 2^a (*ii jelzésű) l. TABULA EORUM QVAE IN OPERE CONTINENTVR. || következik az index kéthasábosan nyomtatva. 14^b l. IOANNES PETRVS VALLA, ILLVSTRI VIGLEBANI COMITI, || PRINCIPIQVE EXCELLENTISSIMO JOANNI JACO- || BO TRI-VVLTIO SAL. D. AETERNAM. || (e) XPETENDORVM, AC FVGIENDORVM PATRIS LIBROS ILLVSTRIS PRINCEPS JOANNES JACO || be Triuulti stb. 15^a (a jelzésű) l. GEORGII VALLAE PLACENTINI EXPETENDORVM, AC FVGIENDORVM, QUOD EXTRVEBAT VOLVMEN PRIMVM. PRIMAE HEB- || DOMADIS LIBER PRIMVS. QVAE EXPETENDORVM, AC FVGIENDORVM VIS, NATVRAQVE SIT || (c) VNCTA COMPREHENDENS SOLVS RE IPSA INFI- || nitus Deus, stb.

II. kötet. 1^a (A jelzésű) l. GEORGII VALLAE PLACENTINI EXPETENDORVM, AC FVGIENDORVM. || QVOD STRVEBAT VOLVMEN VIGESIMVMQVARTVM, ET MEDICINAE || PRIMVM. QVOMODO INVENTA MEDICINA ET IN QVOT PARTES SIT ||

DISTRIBVTA. QVARTAE HEBDOMADIS TERTIUM. Caput primum. || (m) Edicinam Ariftoteles in libro quaestionum naturalium, cuius index est de ani || malium stb. 315^a l. kolofon: VENETIIS N AEDIBVS ALDI ROMA- || NI, IMPENSA, AC STVDIO JOAN- || NIS PETRI VALLAE FILII PI- || ENTISS. MENSE DECEM- || BRI. M. D. I. || Cautum est, ne quis Decennio in Do- || minio ILL. S. V. Librum hunc || impune excudat formis, || alibi ue excufum, || uendat. || 215^b l. REGISTRVM TOTIVS OPERIS. 216^b l. üres.

Nagy 2-r. Lapnagyság: 26·8 × 39·7 cm. Ívek jelzése az első kötetben: *, × □ iii, a—z, aa—ppiii; a másodikban A—Z, AA—TTiii. Lapok száma: az első kötetben 312, a másodikban 308, összesen 620 számozatlan levél (1240 oldal). A sorok átlagos száma oldalankint 55. Az élő oldalczímek és a könyvek feliratai öregbetűkkel, a szöveg cicero-nagyságú antikvával van szedve, míg az ajánlólevél olaszos típusú. Az inicziálék számára az egyes fejezetek élén 2—3 sor magas térség hagyatott, míg az egyes munkák első kikezdésénél 10—12 sor magas

4. ábra.

Aldus legrégibb nyomtatójegye.

az üres tér. Őrjelek a szignált lapok verzóján és az ívek utolsó (16-ik) oldalán láthatók. A szövegben geometriai ábrák is vannak.

Ezen tartalmilag nem sokat érő munka a korai Aldinák egyik legszebb terméke, mely a *Jankovich*-féle gyűjteményből kifogástalan példányban van meg a M. N. Múzeum könyvtárában, egyszerű, XVIII. századi bőrkötésben, melynek háta maroquin, táblaboritéká selejtes juhbőr. Könyvtári jegye: **Var. 149.**

1502.

12. [Poetæ Christiani veteres. Kol. II.]¹

1^a l. QVAE HOC LIBRO CONTINENTVR. || Sedulii mirabilium diuinorū libri quatuor carmine heroico. || Eiusdem Elegia, in

¹ *Renouard* i. m. I. k. 34 l.

qua finis pentametri est similis principio hexametri. || Eiusdē hymnus de Christo ab incarnatione, usq; ad ascensionē. || Iuueni de Evangelica historia libri quatuor. || Aratoris Cardinalis historiae Apostolicae libri duo. || Probæ Falconiæ ceto ex Vergilio de nouo & ueteri testamēto || Homero-centra, hoc est centones ex Homero græce cum inter- || pretatione latina. || Opusculum ad Annūtiationem beatiss. Virginis græce cum || latino in medio quaternionum omnium. || Lactantii Firmiani de Resurrectione Elegia. || Eiusdem de passione Domini carmine heroico. || Cyprianus de ligno Crucis uersu Heroico. || Tipherni deprecatoria ad Virginem Elegia. || Oratio ad eandem uersu heroico. || Sancti Damasi de laudibus Pauli Apostoli uersus hexametri. || Elegia in Hierusalem. || Ode in natali die Saluatoris. || In die palmarum. || De passione Domini. || Ad Christum ut perdat Turcas. || Epigramma ad beatiss. Virginem. || Vita. S. Martini episcopi a Seuero Sulpitio prosa oratione. || De miraculis S. Martini Dialogus, ab eodem. || De translatione S. Martini ab eodem. || Vita. S. Nicolai e græco in latinum a Leonardo Justiniano pa- || tritio Veneto. || — 1^b l. Aldus Manutius Ro. Danieli clario Parmensi in urbe || Rhacusa bonas literas publice profitenti. S. P. D. || Christianos poetas iam annum in thermis nostris excusos tan- || dem stb. . . . Veñ. || Mense Junio. MDII. || — 2^a (2 jelzésű) l. IUVENCI VITA A DIVO HIERONYMO IN || LIBRO De VIRIS ILLVSTRIBUS. || (i) Vuencus nobilissimi generis Hispanus, presbyter qua- || tuor stb. 8-ik sor: Aratoris Vita ex uariis accepta libris ab Aldo Ro. || ubi etiam de Sedulio pauca quædam dicuntur. || (a) Rator Sactæ Romanæ Ecclesiæ subdiaconus Cardina- || lis stb. 2^b l. 27 sor: VITA SEVERI SVLPITII A || GENNADIO || (f) Euerus presbyter cognomento Sulpitius, Aquitanicæ || stb. 3^a (3 jelzésű) l. 15-ik sor: VITA PROBÆ MVLERIS || ROMANÆ. || (p) Roba mulier Romana Adelphi cuiusdam procūfulis || stb. 4^a (4 jelzésű) l. Domino sancto, ac Venerabili patri Macedonio || presbytero Sedulius in Christo Salutem. || (p) Rius, quam me Venerabilis pater operis nostri decurso || stb. 6^a l. ERRATA IN SEDVLIO, QVAE ALICVIVS || MOMENTI VISA SVNT. 6^b l. ERRATA IN IUVENCO VISA ALICVIV || MOMENTI. 7^a ERRATA IN ARATORE, QVAE ALI- || CVIVS MOMENTI VISA SVNT. 7^b és 8^a l. (Az örjelek mutatója) 8^b l. [Nyomdász jelvény] ¹ (l. a 4. ábrát.) 9^a (a jelzésű) l. COELI

¹ Renouard szerint (I. m. I. k. 38. l.) első ízben itt alkalmazva.

SEDLII PRESBYTERI MIRABI || LIVM DIVINORVM LI || BER PRIMVS. || (c) Vm fua gentiles ftudeant figmenta || poetae || stb. 146^a l. Kolofon: Venetiis apud Aldum. MDI. menfe || Januario. 146^b l. üres. 147^a (A. jelzésű) l. EPISTOLA SEVERI SVLPICII AE DE || SIDERIVM DE LIBELLO VITAE || SANCTI MARTINI. || Seuerus Defiderio fratri cariffimo falutem. Ego quidem || stb. 294^a l. FINIS. 294^b l. üres.

4-r. Lapnagyság: 15·4 × 21·5 cm. Ívek jelzése: egy kvaternió 1—4 jelzéssel, továbbá a—k, aa—hh, H—k, aaaa—eeee és aa—δδ. Lapok száma: 294 számozatlan levél (588 oldal). Antikva betűkkel nyomtatott szöveg, öregbetűs élő oldalczímekkel s az ívek utolsó (16.) oldalán örjelekkel. Sorok átlagos száma oldalankint 37. A kis betűvel előnyomtatott inicziálék számára 3—6 sornyi köz hagyatott üresen.

Jól konzervált példánya ennek a *Renouard* szerint igen ritka műnek, mely tulajdonképen második kötete egy 1501-ben megindult kétkötetes vállalatnak, mely a keresztény latin írókat ölelte fel. Példányunk egykorú fatáblás kötésben maradt fenn, melyet a csinosan préselt fehér disznóbőr csak félig borít; hátsó tábladeszkájából a csupasz rész ujonnan egészítettett ki; az első táblára ragasztott papírlapon a könyv tartalma ekként van megjelölve: SEDVLIVS IVVEN || CVS ARATOR ALIAQ. || A czímlap valamint a könyv elé fűzött üres lapok elsejének felső szélén a XVI. századi bejegyzés látható: *Magistri Georgij Rantzenerger*. A *Jankovich*-gyűjteményből származó kötet könyvtári jegye: **Patr. 431.**

1502.

13. Stephanus de urbibus. Venetiis, 1502.

1^a l. ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΩΝ || STEPHANVS DE VR-BIBVS. || 1^b l. Aldus Ro. Salutem dicit Joanni Taberio Brixienfi. || Quantū uoluptatis ceperim Taberi, cū i ista urbe Populofiffima, nobiliss, q̃ || stb. 2^a l. I. hasáb: ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΠΕΡΙ || ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΝ. || Τὸ ἄλφα μετὰ τοῦ βῆτα, || (α)βαι, πόλις φωκικῆ, ἀπὸ εὐθείας || stb. 80^a l. II. hasáb. Az impresszum: Venetiis apud Aldum Romanum menfe || Ianuario. M. DII. & cum Priuilegio || ut in aliis. 80^b l. üres.

2-r. Lapnagyság: 20·2 × 19·8 cm. Ívek jelzése: AA—AL. Lapok száma 80 (=160 oldal). A kéthasábosan nyomtatott görög szöveg sorszáma hasábonként 55. Az első fejezet előnyomtatott kezdő-

betűje számára 5 sor magas űr hagyva. Őrjelek minden szignált lap verzóján láthatók.

Példányunk teljesen kifogástalan, jó karban van tartva. A hasábok, valamint tizenkint a sorok tintával vannak megszámozva. Czimlapján e bejegyzés olvasható: *L. Kudelka m. p. 1768.* A Múzeumba *Jankovich* Miklós gyűjteményével került, kinek sajátkezű aláírása ott van a XVIII. századi félbőrkötés hátsó táblájának belsején. Könyvtári jegye: **A. gr. 459.**

1502.

14. Lucanus de bello civili. Venetiis, 1502.

1^a (számozatlan, czimlap) l. LVCANVS. || 1^b l. *Aldus Ro. Marco Antonio Mauroceno Veneto, || & Equiti clariss. S. P. D. || Omnes libros, qui industria nostra excusi exeūt || stb.* 2^a (aii jelzésű) l. M. ANNEI LVCANI CIVILIS BELLI || LIBER PRIMVS. || (b) *Ella per emathios plusquam ciui || lia campos, stb.* 137^b (s jelzésű) l. 21. s. SVPLITH CARMINA VELVT SYPERIORIBVS ANNECTENDA. || *Erexit mentem trepidi tam fortis imago, || stb.* 138^a (s_{ii} jelzésű) l. 7. s. M. ANNEI LVCANI VITA EX CLA || RISSIMIS AVTHORIBVS || (a) *Nneus Seneca è Corduba Bethicae Hifpa- || niae stb.* 140^a l. kolofon. VENETHIS APUD ALDVM MENSE || APRILI. M. D. II.

8-r. Lapnagyság: 9.1 × 14.9 cm. Iyjelzés: a—s. 140 számozatlan levél (280 old.). Czimfeliratok, kolofon latin nagy betűkkel, a többi szöveg kurzívval van szedve. Kezdőbetük számára hely van hagyva, előnyomatott apró betűvel. A sorok száma laponként 30. A lapok élén czimfeliratok, az ívek utolsó lapján kusztozszok láthatók.

A *Jankovich* gyűjteményből származó példányunk kötése görgetővel préselt, disznóbőr, előlapján M. S. C. betűkkel és 1586 számmal. Bejegyzések a czimlapon; hozzákötve 43 levél sűrű XVI. századi latin kézirati szöveggel. Könyvtári jegye **A. lat. 1930.**

1502.

15. Sophoclis tragediae septem cum commentariis. Venetiis, 1502.

1^a l. ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ ΕΠΤΑ || MET ΕΞΗΓΗΣΕΩΝ. || SOPHOC LIS TRAGAEDIAE SEPTEM || CVM COMMENTARIIS. || Τὰ τῶν τραγῳδιῶν ὀνόματα. || *Tragœdiarum nomina.* || αἴας μαστιγο-

φόρος. *Ajax flagellifer.* || ἤλεκτρα. *Electra.* || οἰδίπους τύραννος *Oedipus tyrannus.* || ἀντιγόνη. || *Antigone.* || οἰδίπους ἐπὶ κολωνῷ. *Oedipus colonæus.* || τραχίνα. *Trachiniæ.* || φιλοκτήτης. *Philoctetes.* || 1^b l. ALD. RO. IOANNI LASCARI VIRO || PRAECLARO, AC DO- || CTISS. S. D. || (s)EDENTIB. nobis his brumæ frigori. in he||micyclo stb. 2^a l. Επιγράμματα εἰς Σοφοκλέα. 2^b l. ΠΡΟΘΕΣΙΣ ΑΙΑΝΤΟΣ ΜΑ || ΣΤΙΓΟΦΟΡΟΥ. || Τὸ δράμα τῆς τρωϊκῆς ἐστὶ πραγματείας, ὥσπερ οἱ || stb. 4^a l. ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΙΑΣ || ΜΑΣΤΙΓΟΦΟ || ΡΟΣ. || (α) Εἰ μὲν ὦ παῖ Λαερτίου δέδωρ || κά stb. 195^b lapon az impresszum: *Venetiis Aldi Romani Academia mense Augu-* || /to. MDII. 196^a l. üres; 196^b l. [nyomdászjelvény.]

8-r. Lapnagyság: 9.6 × 14.5 cm. Ívek jelzése α—ω, αα—ββ. Lapok száma 296 számozatlan levél (592 oldal). Sorok átlagos száma oldalonként 30. Az élő oldalczímek öregbetűkkel, a latin ajánlólevél olasz típusokkal van szedve. A kis betűvel előnyomott inicziálék számára 2—5 sor magas űr hagyatott. Őrjellel az összes szignált lapok verzőján, továbbá minden ív 16-ik oldalán találkozunk.

Jól konzervált példány XVIII. századi aranyozott s érezett borjúbőr-kötésben a *Jankovich*-féle gyűjteményből. Könyvtári jegye: **A. gr. 2994.**

1502.

16. Valerii Maximi dictorum et factorum memorabilium libri novem. Venetiis, 1502.

1^a l.¹ VALERII MAX. LIBRORVM || NOVEM CAPITA. || CAPITA PRIMI LIBRI. || *De cultu deorum. Cap. I.* || stb. 2^a (*Aiii* jelzésű) l. VALERII MAXIMI FACTORVM, AC || DICTORVM MEMORABILIVM || LIBER PRIMVS AD TIBERI- || VM CAESAREM. || PROLOGVS. || (u)RBIS ROMA(E, E)X TERA= || rum stb.² 215^a l. kolofon: VENETIIS IN AEDIB. ALDI || ROMANI. OCTOBRI || MENSE. M. D. II. || *Cautum est nequis ab hinc decennium nouem hosce || Valerij libros impune typis queat excudere in Do-* || minio *Illu. S. V.* [Nyomdászjelvény.] 215^b l. üres.

¹ A címlap hiányozván, ez tulajdonképen a második lap, melynek Aii-vel kellett volna jelöltetnie, de a jelölés elmaradt, az utána következő lap szignumum Aiii.

² A zárjelbe tett rész szúnyomok folytán olvashatatlan.

8-r. Lapnagyság: 9.6×15.5 cm. Ívek jelzése: A—Z, aa—cc. Lapok száma, az első elveszett lapot nem tekintve: 215 levél (430 oldal), valamennyi számozatlan. A szövegsorok száma oldalanként átlag: 30. A szöveg olasz típussal, a fejezetfelírások és élő oldalczímek latin majuszkulákkal vannak szedve. Őrjel minden ív 16-ik oldalán található. A kis betűkkel előnyomatott inicziálék számára 4—6 sor magas tér hagyatott üresen.

Példányunknak szurágta borjubőrkötése a XVIII. századból való. Maga a nyomtatvány sem maradt fenn valami fényes állapotban; nemcsak az első lap hiányzik belőle, hanem a többiek nagy része piszkos, szélein újból kiegészített s az elsőket a szű is keresztül-kasul rágta. A könyv elé kötött lap följegyzése szerint *Horváth* Antal ajándékozta e könyvet a M. Nemzeti Múzeumnak 1871 április 13-án. Könyvtári jegye: **A. lat. 2922.**

1502.

17. [Pvblii Ovidii Nasonis Heroidvm Epistolæ. Avli Sabini Epistolæ tres. P. O. N. Elegiarvm Libri tres. De Arte amandi. Libri tres. De remedio amoris. Libri duo. In Ibin. liber unus. Ad Liviam epistola de morte Drvsi. De Nvce. De Medicamine faciei.]¹

1^a l. (aauu jelöléssel) VLYSSI. || *Iam feges est ubi Troia fuit refecandaq; falce* || stb.² 200^a l. kolofon: VENETHIS IN AEDIBVS ALDI || ROMANI, MENSE DE || CEMBRI. M. DII. 200^b és 201 l. üres.

8-r. Lapnagyság: 9.4×14.9 cm. Ívek jelzése: aaii—zz, AA—CC. Lapok száma 201 számozatlan levél (402 oldal). A szöveg olasz típussal, az élő oldalczímek, felírások öregbetűkkel szedve. A kis betűvel előnyomatott inicziálék számára két sornyi űr van hagyva. Sorok átlagos száma oldalanként: 30. Őrjelek csupán minden ív utolsó (16-ik) oldalán láthatók.

Bőrhátú papirkötésbe kötött hiányos példány. *Renouard* leírásával³ összevetve kiderül, hogy a hiányzó két lap (aai és aaii) a czímlapot, *Aldus*-nak *Marino Sanuto*-hoz intézett rövid előszavát s az első heroida 52 sorát tartalmazza. Példányunk előlő táblájának

¹ *Renouard* id. m. I. köt. 58. l. nyomán.

² *Penelope Ulyssi* cz. heroida 53-ik sora.

³ Id. m. id. h.

bélésére ez a följegyzés van rávezetve: *B(íβlio)thecae Na(tí)onalí Pestien* || *si donat Sam. Kováts mpr.* || *Pastor Eccl. Ref. Csakvári* || *13-ii Martii 1814.* || Könyvtári jegye: **A. lat. 2172.**

1502.

18. Georgii Gemisti, qui et Pletho dicitur, ex Diodori et Plutarchi historiis de iis, quae post pugnam ad Mantineam gesta sunt, per capita tractatio etc.

1^a l. Γεωργίου γεμιστοῦ τοῦ καὶ πλήθωνος, ἐκ τῶν Διοδώρου, καὶ Πλουτάρχου, περὶ τῶν μετὰ || τὴν ἐν μαντινείᾳ μάχην, ἐν κεφαλαιαῖς διαλήψεσι, || Ἡρωδιανοῦ τῆς μετὰ Μάρκον βασιλείας ἱστοριῶν βιβλία ὀκτώ. || Σχόλια παλαιὰ καὶ ξυνοπτικά ἐς ὅλον τὸν Θουκυδίδην, ὧν χωρὶς οὐκ εὐξύνετος ὁ ξυγγραφεύς. || Georgii Gemisti, qui & Pletho dicitur, ex Diodori & Plutarchi historiis de iis, || quae post pugnam ad Mantineam gesta sunt, per capita tractatio. || Herodiani a Marci principatu historiae libri octo, quos Angelus Politianus elegantissime latinos fecit. || Enarratiunculæ antiquæ, & perbreues in totum Thucydidem. sine quibus autor || intellectu est quam difficillimus. || [Nyomdászjelvény.] 1^b l. FRANCISCVS ASVLAVS || LECTORI S. || (E)T si omnia, quæ ab Aldo fororío noster facta sunt & optimo || stb. 2^a l. (ηii. jelzéssel) ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΜΙΣΤΟΥ ΤΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΘΩΝΟΣ ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ, || ΚΑΙ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝ ΜΑΝΤΙ- || ΝΕΙΑ ΜΑΧΗΝ, ΕΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΙΣ ΔΙΑΛΗΨΙΣ. || ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ. || (μ)Ετὰ τὴν ἐν μαντινείᾳ μάχην, ἐν ᾗ ἐπαμεινώνδας ὁ θηβαῖος βοιωταρχῶν || τε, stb. 12^b l. üres. 13^a l. (ι. jelzéssel) ἩΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ ΜΕΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ, || ΒΙΒΛΙΟΝ. || ΠΡΩΤΟΝ. || ὍΙ πλείστοι τῶν περὶ συγκομιδῆς ἱστορίας ἀσχοληθέντων, ἐνίων τε παλαι γε || γονότων, stb. 49^a l. (ξ. jelzéssel) ΣΧΟΛΙΑ ΠΑΛΑΙΑ, ΚΑΙ ΞΥΝΟΠΤΙΚΑ ΕΣ ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΝ, || ΩΝ ΧΩΡΙΣ ΟΥΚ ΕΥΞΥΝΕΤΟΣ Ο ΞΥΓΓΡΑΦΕΥΣ. || ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ. || Θουκυδίδης ἀθηναῖος. πάντως μέμνηται τοῦ οἰκείου ὀνόματος καταρχάς, || stb. 108^a l. Kolofon: Venetiis in Aldi Neacademia menfe octobri M. D. III. 108^b l. [Nyomtatójegy.]

2-r. Lapnagyság 21:3 × 31:6 cm. Ívjelzés η—ciii. Összesen 108 számozatlan levél v. i. 216 oldal. A lapok felírással és részben őrjelekkel vannak ellátva. A sorok átlagos száma oldalankint 55. Az előnyomott kezdőbetük részére 6 sor magas űr hagyatott. Jelen munka tulajdonképpen nem egyéb, mint egy *Xenophon* mű-

veivel kezdődő ugyanez évi kiadványnak megesonkitott s új czimlappal ellátott példánya, melyhez az előszót *Asulanus* Fr. — *Renouard* gyanítása szerint¹ — 1527-ben írhatta, tehát két évvel a teljesebb *Xenophon* kiadása után, a mikor a régi töredékes kiadás már nem volt többé használható.

A könyvtáralapító *Széchenyi* Ferencz gyűjteményéből való példány kitűnő karban van tartva s egykorú préselt disznóbőrökötése teljesen kifogástalan. Czimlapján e bejegyzés olvasható: *Ex bibl. I. A. Reinachii 1815.* Könyvtári jegye: **A. gr. 9.**

1505.

19. Vita et Fabellae Aesopi cum interpretatione latina etc. 1505.

1^a l. Habentur hoc uolumine haec, uidelicet || Vita & Fabellæ Aesopi cum interpretatione latina, ita tamen ut separari a || græco possit pro unius cuiusq; arbitrio. quibus traducendis multum || certe elaborauimus, nam quae ante tralata habebantur, infida admodum || erant, quod facillimum erit conferenti cognoscere. || Gabriæ fabellæ tres & quadraginta ex trimetris iambis, præter ultimam || ex Scazonte, cum latina interpretatiõe. Quas indecirco bis curauimus in || formādas, quia priores, ubi latinum a græco seiungi potest, admodum || quam incorrecte excusæ fuerunt exempli culpa. quare nacti emenda- || tum exemplum, operæ pretium uisum est iterum excudendas curare, ut || ex secundis prima queant corrigi. || Phurnutus seu, ut alii, Curnutus de natura deorum. || Palæphatus de non credendis historiis. || Heraclides Ponticus de Allegoriis apud Homerum. || Ori Apollinis Niliaci hieroglyphica. || Collectio prouerborum Tarrhæi, & Didymi, item eorum, quae apud Suda, aliosq; habentur per ordinem literarum. || Ex Aphthonii exercitamentis de fabula. Tum de formicis, & cicadis græce & latine. || De Fabula ex imaginibus Philostrati græce, & latine. || Ex Hermogenis exercitamentis de fabula Prisciano interprete. || Apologus Aesopi de Calsita apud Gellium. || [Nyomdászjelvény.] 1^b l. Εκ τῶν ἀφθονίου σοφιστοῦ προγυμνασμάτων. || Ο μῦθος ποιητῶν μὲν προῆλθε, γεγένηται δὲ καὶ ῥητόρων κοινὸς ἐκ παλαιέσε- || ως. stb. 11-ik sor: Μῦθος ὁ τῶν μυρμήκων, καὶ τῶν τεττίγων προτρέπων τοὺς νέους εἰς πόλους. || Θέρους ἦν ἀκμή καὶ οἱ μὲν τέττιγες, μουσικὴν ἀνεβάλλοντο σύντονον,

¹ Id. m. I. 65 l.

τοῖς μύρ- || μηξί stb. 17-ik sor: Εκ τῶν φιλοστράτου εἰκόνων. || ΜΥΘΟΙ. || Φοιτῶσιν οἱ μῦθοι παρὰ τὸν Αἴσωπον, ἀγαπῶντες αὐτὸν, ὅτι αὐτῶν ἐπιμελεῖ- || ται stb. 2^a l. (aⁱⁱ jelzéssel) Αἰσῶπου βίος, τοῦ μυθοποιοῦ, ΜΑΞΙΜΩ || ΤΩ ΠΑΛΑΝΟΥΔΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ. || (π) Ραγμάτων φύσιν τῶν ἐν ἀνθρώποις ἠκριβώσαν μὲν καὶ ἄλλοι, || stb. 12^b l. Αἰσῶπου ΜΥΘΟΙ. ΑΕΤΟΣ, ΚΑΙ ΑΛΩΠΗΞ. || (α) Εὐὸς καὶ ἀλώπηξ φιλιωθέντες, πλησίον ἀλλήλων οἰκεῖν ἔγνω || σαν stb. 26^b l. Γαβρίου Ἑλληνος, τετράστιχα. || (α) Νδρὸς ποσὶν πατεῖτο πέτρινος λέων || stb. 30^a (59. számozású) l. ΦΟΥΡ- ΝΟΥΤΟΥ ΘΕΩΡΙΑ, ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΘΕΩΝ ΦΥΣΕΩΣ. || περὶ οὐρανοῦ. || (ο) Οὐρανὸς ὡ παιδίον, περιέχει κύκλῳ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλατταν || stb. 41^b (82. számozású) l. ΠΑΛΑΙΦΑΤΟΥ, ΠΕΡΙ ΑΠΙΣΤΩΝ || ΙΣΤΟΡΙΩΝ. || (τ) Α δὲ περὶ ἀπίστων συγγέγραφα, τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν γάρ πείθοντες || stb. 48^b l. ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΥ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΚΟΥ, ΑΛΛΗΓΟΡΙΑΙ ΣΟΦΟΤΑΤΑΙ, ΚΑΙ ΕΙΔΙ- || ΚΟΤΑΤΑΙ, ΕΙΣ ΤΑ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ ΠΕΡΙ ΘΕΩΝ ΕΙΡΗ- ΜΕΝΑ, ΚΑΙ || ΑΝΤΙΡΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤ ΑΥΤΟΥ ΒΛΑΣΦΗΜΗΣΑΝ- ΤΩΝ. || (μ) Εγας ἀπ' οὐρανοῦ καὶ χαλεπὸς ἄγών, ὁμήρῳ καταγγέλλεται περὶ || stb. 61^a (121. számozású) l. ΩΡΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΝΕΙΛΩΟΥ, ΙΕΡΟΓΛΥΦΙΚΑ, Α ΕΞΗΝΕΓΚΕ ΜΕΝ || ΑΥΤΟΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΙ ΦΟΝΗΙ, ΜΕΤΕΦΡΑΣΕ ΔΕ, ΦΙΛΗΠ- || ΠΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΙΑΛΕΚΤΟΝ. || πῶς αἶωνα σημαίνει. || (α) Ἰῶνα σημαίνοντες, ἥλιον καὶ σελήνην γράφουσι, διὰ τὸ αἰώνια || stb. 72^a l. első hasáb: ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΤΑΡΡΑΙ- || ΟΥ, καὶ διδύμου, καὶ τῶν παρὰ Σοῦ || δα, καὶ ἄλλοις διαφόροις παροίμι || ὦν, συντεθεισῶν κατὰ στοιχεῖον. || (α) Βασάνιστος ἄνθρωπος εἰ. ἀνεξέ || ταστος stb. 114^a l. Ald. Lectori S. || Regiftrum cum græco & latino simul, ut uides, informandum curauimus. || stb. Kolofon: Venetiis apud Aldum mē || fe Octobri: M. D. V. || 114^b l. [Nyomdászjelvény.]

A görög szöveggel egy tetet képező, de külön íveken nyomtatott s amazzal utólag egyesített latin fordítás példányunkban különválasztva hátul van egybegyűjtve. Bibliográfiai leírása a következő: 1^a l. Ex Aphthonii sophistæ exercitamentis. || Fabula pro- fecta quidem est a poetis, sed & rhetoribus cōmunis facta est || stb. 12-ik sor: Fabula, qua formicarum, & cicadarum exemplo hortantur || iuvenes ad laborem. || Cicadæ olim ætate affiduis cantibus indulgebāt. formicæ uero hyemis || stb. 20-ik sor: Ex Philostrati imaginibus. || Fabulæ. || Fabulæ se ad Aesopum, suam in eum beneuolentia conferunt, quod fata || gat stb. 1^b l. AESOPI FABVLATORIS VITA A MAXIMO || PLANUDE COMPOSITA. || (i) Erum humanarum naturam perfecuti sunt & alii, || stb. Az élet-

rajz fordítása, a görög szöveggel párhuzamosan, egyenetlen sorokban folyik tovább a 2^{ab}, 3^{ab}, 4^a, 5^b, 6^{ab}, 7^{ab}, 8^{ab}, 9^{ab}, 10^{ab}, 11^{ab} és 12^{ab} lapokon. A 4^b lapon: Ex Hermogenis exercitamentis Prisciano interprete. || (F)abula est oratio ficta uerifimili dispositione imaginem exhibens || stb. 33-ik sor: Ex Auli Gelii libro secundo. Capite undetrigesimo. || Apologus Aefopi phrygis memoratu non inutilis. || A¹ Esopus ille e phrygia fabulator haud immerito sapiens exifti- || matus stb. Ennek szövege folytatódik és bevégeződik az 5^a lapon. — 13^a (B₅ jelzésű) lapon kezdődik Aesopus meséinek latin fordítása: AESOPI FABVLAE AQVILA, ET VVLVES. || A² quila & Vulpes inita amicitia, ppe habitare decreue || rüt stb. E fordítás folytatása 14^b — 22^a, 23^b — 28^b lapokon található. 13^b l. Γαβρίου ἑλληνας τετραστιχα. || περὶ ἀνθρώπου, καὶ λιθίνου λέοντος || A¹ Νδρός ποσὶν πατεῖτο πέτρινος λέων. || stb. 8-ik sor: Gabrii graeci tetraftica. || De homine, & Leone lapideo. || V¹ Iri pedibus calcabatur lapideus Leo. || stb. 14^a l. utolsó sor: Quære reliquū in medio sequētis quaterniones (*sic*). 22^b l. Haec ridendo ait, ne timeas fili || stb. 23^a l. alján: Quære reliquū in medio sequētis quaternionis. 31^b l. De Afino, & pelle leonis. || stb. 32^a l. utolsó sora: ἐλπίς δὲ μεῖζον δῶρον ὠλέκει τύχης. 33^b l. Επιμύθιον, πρὸς τοὺς ἐλπιδι κέρδους εἰς ζημίαν || stb. . . . 36^b l. 42-ik sor: Ald. Lectori S. || Haec Gabrii trimetra cum Scazonte ultimo epi || grāmate nacti correctius exemplum stb. Az eredetileg kinyomatott, hibásabb Gabriusi szöveg latin fordítása a 29^a Diii jelzésű) lapon kezdődik: Gabrii graeci tetraftica || Viri pedibus calcabatur lapideus leo. || stb. folytatódik 29^b lapon, megszakad a 31^a l. alján, ismét folytatódik a 32^b lapon s befejeződik a 33^a lapon e sorral: FINIS AESOPI, ET GABRIAE FABVLARVM.

2-rét. Lapnagyság: 17.5 × 27.6 cm. Ívek jelzése a—i, η—o és A—D₅. Lapok száma: 1. a görög szöveg áll 8 számozatlan, 62 mindkét oldalt (97—172-ig) lapszámozott, 43 kéthasábosan szedett és számozott (1—172) s egy számozatlan, összesen tehát 114 levélből (228 old.); 2. a latin szöveg áll 18 számozatlan levélből (36 old.); az egész kiadvány lapszáma tehát: 132 (264 old.). Megjegyzendő, hogy 11. és 12. lapról (23—26 old.) a számozás elmaradt, 129—130 számozású lap pedig nem létezik.

¹ Két sor magas egyszerű inicziálé.

² 5 sor magas fametszetű inicziálé (fehér, fekete alapon).

Példányunkban az a_{111} jelzésű iv 3. és 4. oldala ugyanazon szöveget tartalmazza, mint az 1. és 2. oldal s így *Aesopus Flaudes*-féle életrajzából a τῇ εὐνοουσίῃ stb. és . . . καὶ ὁ közé eső rész (Aesopi Phrygis fabellae graece et latine, Venetiis. 1549. kiadásban a 38-ik oldal 21-ik sorától a 48-ik oldal 8-ig soráig terjedő passzus) hiányzik.¹ Tipografiai szempontból megjegyezzük, hogy lapfelírás csupán az életrajz görög és latin szövege felett látható, továbbá, hogy kusztosokkal van ellátva s hogy a görög szövegben az előnyomatott kezdőbetűk számára 3—7 sornyi űr hagyatott, míg a latin szövegnél a megfelelő inicziálék a szöveggel együtt kinyomattak. Ugy a görög, mint a latin szöveg átlagos sorszáma oldalanként 46.

A *Jankovich*-gyűjteményből származó, igen jókarban levő széles margójú példány, melynek korábbi sorsa ismeretlen. Kötése XVIII. századi borjúbőr. Könyvtári jegye: **A. gr. 18.**

1518.

20. Pindari. Olympia. Pythia. Nemea. Isthmia etc. Venetiis 1513.

1^a l. ΠΙΝΔΑΡΟΥ. || Ολύμπια. || Πύθια. || Νέμεια. || Ισθμία. || Καλλιμάχου ὕμνοι, οἱ εὐρισκόμενοι. || Διονυσίου περιήγησις. || Λυκόφρονος ἀλεξάνδρα, τὸ σκοτεινὸν ποίημα. || PINDARI. || *Olympia.* || *Pythia.* || *Nemea.* || *Isthmia.* || *Callimachi hymni qui inueniuntur.* || *Dionysius de situ orbis.* || *Licophronis Alexandra, obscurum poema.* || [Nyomtatójegy.] 1^b l. ALDVS MANVTIVS ROM. AN- || DREAE NAVAGERIO PA- || TRITIO VENETO. || S. P. D. || *sVnt iam quatuor anni Nauageri cariss. cum* || stb. 3^a (*iii jelzetű) l. HABENTVR IN HOC LIBRO HAEC. || *Pindari Olympia, quorum cantica.* XIII. stb. 4^a (*iiii jelzetű) l. 14-ik sor: Πινδάρου λυρικοῦ γένος. || Πινδαρος, τὸ μὲν γένος θηβαῖος. υἱὸς δαΐ- || φάντου. stb. 5^a l. 3-ik sor: Καὶ ἄλλως ἐκ τῶν Σουῖδα. || Πινδαρος* θηβαῖος, σκοπελίνου υἱός. κατὰ || stb. 5^b l. 7-ik sor: *Laus Pindari ex Horatio.* || *Pindarum quisquis studet aemulari* || stb. 6^a l. 12-ik sor: Γένος Καλλιμάχου ἐκ τῶν Σουῖδα. || Καλλιμάχος, υἱὸς βάρτου, καὶ μεσάτμας κυ || ρηναῖος stb. 6^b l. 21-ik sor: Γένος διονυσίου ἐκ τῶν Εὐσταθίου. || Ο δὲ διονύσιος, λίβυς μὲν ἱστορεῖται τὸ γένος stb. 8^a l. 5-ik sor: Καὶ ἄλλως ἐκ τῶν Σουῖδα. || Διονύσιος βουζάν=

¹ *Renouard* id. m. nem tesz említést e körülményről s így lehetséges, hogy ez a téves nyomtatás csupán az itt leírt példánynál forog fenn.

τιος, ἐποποιός. περιήγησιν || stb. 9. sor: Γένος λυκόφρονος κατὰ καῖκον. || Λυκόφρων, τῷ μὲν γένει ἦν χαλκιδεύς, || stb. 8^b l. 13-ik sor: Καὶ ἄλλως ἐκ τῶν Σοοῖδα. || Λυκόφρων χαλκιδεύς, ἀπὸ εὐβοίας, οὗς σω- || κλέους stb. 9^a (I. jelzésű és 1. számú) l. ΠΙΝΔΑΡΟΥ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΑΙ. || ΙΕΡΩΝΙ ΣΥΡΑΚΟΥΣΙΩ: || ΚΕΛΗΤΙ. á. || στροφή. (ἄ)ΡΙστον μὲν ὕδωρ. ὁ δέ || stb. 40^a (5. jelzetű és 65. számú) l. ΠΙΝΔΑΡΟΥ ΠΥΘΙΟΝΙΚΑΙ. || ΙΕΡΩΝΙ ΣΥΡΑΚΟΥΣΙΩ: || ΑΡΜΑΤΙ. || ΜΕΛΟΣ Α. || Στροφή. || (χ)Ρυσέα φόρμιγξ ἀπόλλω- || νος stb. 80^b (144-gyel számozott) l. ΠΙΝΔΑΡΟΥ ΝΕΜΕΟΝΙΚΑΙ. || ΧΡΟΜΙΩ, ΑΙΤΝΑΙΩ, ΠΙΠΟΙΣ. || ΜΕΛΟΣ á. || Στροφή. (ἄ)μπνευμα σεμνὸν ἀλφεοῦ, stb. 106^b (196. számú) l. ΠΙΝΔΑΡΟΥ ΙΣΘΜΙΟΝΙΚΑΙ. || ΗΡΟΔΟΤΩ: ΘΗΒΑΙΩ: || ΜΕΛΟΣ á. || Στροφή. (μ)ἄτερ ἐμά. τὸ τεὸν χρύσα- || σπις θήβα stb. 122^a (15ii jelzésű és 227. számú) l. ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ ΚΥΡΗ- || ΝΑΙΟΥ ΥΜΝΟΙ. || ΕΙΣ ΔΙΑ. || (Ζ)ηνὸς εἰοτικεν ἄλλο παρά σπον || δῆσιν ἀέδαιν || stb. 144^a (271. számú) l. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ || ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ. || (ἄ)ρχόμενος γαῖάν τε, καὶ εὐρέα || stb. 167^a (317. számú) l. ΛΙΚΟΦΡΟΝΟΣ ΤΟΥ || ΧΑΛΚΗΔΕΩΣ. || (λ)έξω τὰ πάντα νητρεκῶς || stb. 195^b l. középütt: *Venetys in ædib. Aldi, et Andreæ Afulani || Soceri, Menfe Ianuario M. D. XIII.*

8-rét. Lapnagyság: 10×15 cm. Ivek jelzése *, 1—24. Lapok száma: 8 számozatlan és 187 számozott, összesen 195 levél, 390 oldal. A lapszámozás a levelek mindkét oldalára kiterjed. Őrjelek csupán az ívek utolsó (8-ik) lapjának verzóján láthatók. A latin előszó kurzív betűkkel van szedve. A görög betűk valamivel nagyobbak, mint az ily alakú Aldinák rendes típusai. A sorok átlagos száma laponként 26 (más hasonló nagyságú kiadványoknál 30). *Renouard* szerint¹ ez a kiadás rendkívül értékes s *Callimachus* kivételével a többi írókra nézve *editio princeps*.

Egykorú puha pergamenkötésű példányunk a czéduakatalógus tanúsága szerint *Jankovich* Miklós gyűjteményéből való. Könyvtári jegye: **A. gr. 1583.**

1513.

21. Strozii poetæ pater et filius. Venetiis, 1513.

1^a l. STROZII POETAE PA- || TER ET FILIVS. || [Nyomtató-jegy.] (L. 5. ábrát.) 1^b l. üres. 2^a (A^j jelzésű) l. ALDVS MAN. ROM. DIVAE || LVCRETIAE BORGIAE || DVCI FERRARIAE || S. P. D. ||

¹ I. m. I. k. 97. l.

(c) *Nm effem Ferrariae superiore āno Diua* || stb. 3^b l. INDEX EORVM, QVAE HISCE || IN LIBRIS HABENTVR. 8^b l. üres. 9^a (A. jelzésű) l. HERCVLIS STROZAE TITI FILII || CARMINVM LIBER. || IN SALVTATIONEM GLORIOSAE || VIRGINIS DEI MATRIS. || *Ode prima Monocolos. Sunt enim uersus iambici* || stb. 107^a l. Kolofon: *Venetys in ædib. Aldi, et Andreæ Soceri,* || *Menſe Januario M. D. XIII.* || 107^b l. HERCVLIS STROZAE EPITA- || PHIVM PER ALDVM || ROMANVM. || *Hofpes, licet aliò hinc propere eundum tibi,* || stb. 108^b l. üres. 109^a (a jelzésű és 1. számú) l. TITI VESPASIANI STROZAE || EROTICON LIBER PRIMVS | AD DIVVM HERCVLEM || ESTENSEM FERRA- || RIAE DVCEM. || ADLOQVITVR LIBRVM. || (u) *ADE Liber Diui ſecurus ad Her* || *culis Aedeis,* || stb. 256^a (tiűy jelzetű s 148. számú) l. ORATIO TVMVLTVARIO HA || BITA A COELIO CALCA || GNINO IN FVNERE HER || CVLIS STROZAE. || (i) *Dem uideo mihi propè accidiſſe, quod olim* || stb. 260^a l. kolofon: VENETHIS IN AEDIBVS ALDI || ET ANDREAE ASVLA- || NI SOCERI. M. || DXIII. 260^b l. [Nyomtatójegy.]

8-r. Lapnagyság: 9·9×16·4 cm. Ivek jelzése: A, A—N, a—t. Lapok száma: 8 számozatlan, 99 számozott, egy számozatlan s ismét 152 (1—152) számozott, összesen tehát 220 levél (440 oldal). Sorok száma oldalankint 30. A szöveg olasz típussal, az élő oldalczímek s részek felírásai latin nagybetűkkel vannak szedve. Őrjel csupán minden iv 16-ik oldalán található. A kisbetűvel előnyomatott inicziálé számára 2—4 sornyi köz hagyatott szabadon.

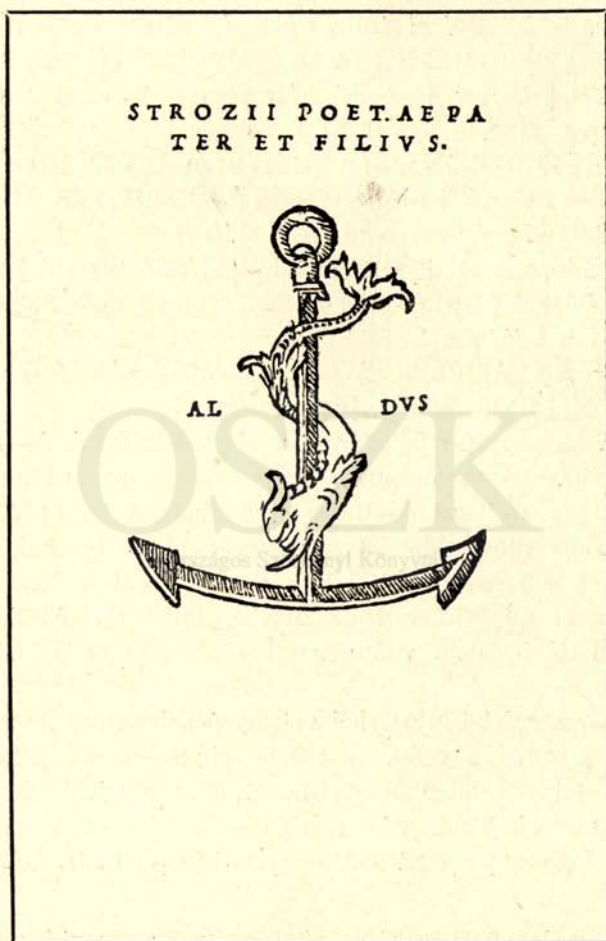
A *Jankovich*-könyvtárból származó példányunk erősen vízfoltos, s a cím lap egész alsó fele új papirossal pótoltatott; különben teljesen hibátlan. XVIII. századi vörös juhbőr kötésének sötétebb marokin hátán zöld mezőkben a cím és a nyomdász neve díszleg arany nyomásban. Könyvtári jegye: **P. O. lat. 2676.**¹

¹ **P. O. lat. 2028.** sz. alatt őrzi könyvtárunk a *Strozziak* egy 8-rétű év és nyomdász nélküli amazzal hasonló provenienciájú kiadását, melynek címlapján ott díszleg ugyan az *Aldusok* nyomtatójegye, de a mely *Renouard* szerint (I. m. II. köt. 206. l.) valószínűleg *Oporin* baseli sajtójában készült a XVI. sz. negyvenes éveiben (l. 6. ábrát).

1518.

22. Rhetorum graecorum Orationes. Venetiis, 1513.

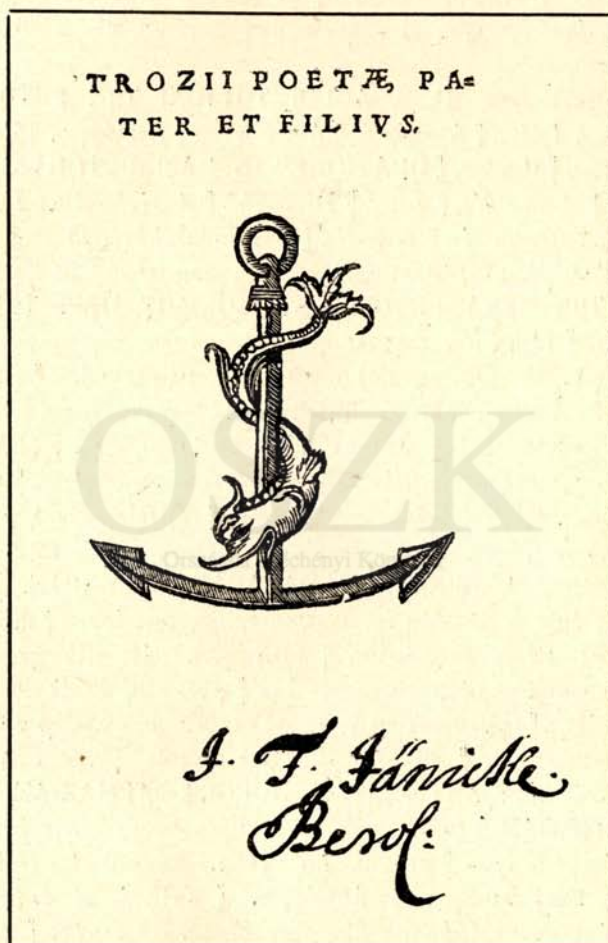
1^a l. Első hasáb: ΛΟΓΟΙ ΤΟΥΤΩΝΙ || ΤΩΝ ΡΗΤΟΡΩΝ. ||
 Αἰσχίνου. || Λυσίου. || Ἀλκιδάμαντος. || Ἀντισθένηος. || Δημάδου. || Ἀνδοκίδου. ||

5. ábra. A Strozzi-kötet eredeti kiadása.

Ισαίου. || Δεινάρχου. || Ἀντιφώντος. || Λυκούργου. || Γοργίου. || Λεσβώνα-
 κτος. || Ἡρώδου || Ἐπὶ αἰσχίνου βίος. || Λυσίου βίος. || Második hasáb:
 ORATIONES HORVM || RHETORVM. || Aefschinis. || Lyfiae. || Alcida-
 mantis. || Antisthenis. || Demadis. || Andocidis. || Ifæi. || Dinarchi. || Anti-

phontis. || Lycurgi. || Gorgiæ. || Letbonactis. || Herodis || Item Aefchinis
 uita. || Lyfiæ uita. || [Nyomdászjelvény.] 1^b l. ALDVS MANVTIVS
 FRANCISCO FASEOLO || IVRISCONSVLTO AC SENATVS VENE- ||
 TIA' SECRETIS MAGNO. S. P. D. || (m)Emini legere duos dun-

6. ábra. A Strozzi-kötet bazeli (?) utánnyomása.

taxat cognomento magnos ob eorum cla- || riffima stb. 2^b l. 5-ik
 sor: III'NAΞ. 3^a (aii jelzésű és 3. számú) l. ΑΙΞΙΝΟΥ ΠΗΤΟΡΟΣ
 ΒΙΟΣ. || (ά)Ισχίνης υἱός μὲν ἦν ἀτ ρομήτου τοῦ γραμματικοῦ καὶ γλαυκοθέας
 τῆς || stb. 5^a (aiiii jelzésű és 7. számú) l. ΑΙΞΙΝΟΥ ΠΗΤΟΡΟΣ

KATA TIMAPXOY. || (ο)ὕδενά πώποτε τῶν πολιτῶν ὧ ἄνδρες ἀθηναῖοι οὔτε γραφήν || stb. 44^b (86. számú) l. ΛΥΣΙΟΥ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ || ΦΟΝΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΑ. || (π)Ερὶ πολλοῦ ἂν ποιησαίμην ὧ ἄδρες τὸ, τοιοῦτους ὑμᾶς || stb. 94^a (185. számú) l. ΛΥΣΙΟΥ ΒΙΟΣ, ΤΟΥ ΑΔΙΚΑΡΝΑΣΕΩΣ. || (λ)Υξίας ὁ κεφάλου, συρακουσίων μὲν ἦν γονέων. ἐγεννήθη δὲ ἀθήνησι με || τοικοῦντι stb. 100^b l. üres. 101 l. üres.

Második rész: 1^a l. ΛΟΓΟΙ ΤΟΥΤΩΝΙ ΤΩΝ ΠΗΤΟΡΩΝ. || Ανδοκίδου. || Ισαίου. || Δεινάρχου. || Αντιφώντος. || Λυκούργου. || Γοργίου. || Λεσβώνακτος. || Ηρώδου. || ORATIONES INFRASCRIPTORVM || RHETORVM. || *Andocidis.* || *Ifaei.* || *Dinarchi.* || *Antiphontis.* || *Lycurgi.* || *Gorgiae.* || *Lefbonactis.* || *Herodis.* || [Nyomdászjelvény.] 1^b l. ΑΝΔΟΚΙΔΟΥ, ΛΟΓΟΙ. (Tartalomjegyzék.) 2^a (aaa_{ii} jelzésű és 3 számú) l. ΛΟΓΟΙ, ΤΩΝ ΔΕΚΑ ΠΗΤΟΡΩΝ. || ΑΝΔΟΚΙΔΟΥ, ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ. || (τ)Ην μὲν παρασκευὴν ὧ ἄνδρες καὶ τὴν προθυμίαν τῶν ἐχθρῶν || stb. 16^b (32. számú) l. 24-ik sor: Γένος, ἰσαίου. || (ι)Σαῖος ὁ ῥήτωρ, ἐγένετο κατὰ μὲν τινὰς, ἀθηναῖος. κατὰ δὲ τινὰς, χαλκι- || δεύς. stb. 17^b (ccc jelzésű és 33. számú) l. Υπόθεσις, τοῦ ἐξῆς. || (ἀ)Δελφιδοί, κλεωνόμου τελευτήσαντος, τὸν κλῆρον ἔρχονται κατὰ γένος. || stb. 12. sor: Ισαίου, περὶ τοῦ κλεωνόμου κλήρου. || (π)Ολλή μὲν ἡ μεταβολή μοι γέγονεν ὧ ἄνδρες, τελευτήσαντος κλεωνόμου. stb. 41^a (fff jelzésű és 81. számú) l. ΔΕΙΝΑΡΧΟΥ, ΚΑΤΑ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ. || (ὀ)Μὲν δημαγωγὸς ὑμῖν ὧ ἀθηναῖοι καὶ θανάτου τιτιμημένος ἑαυτῷ || stb. 50^a l. 14-ik sor: Γένος ἀντιφώντος. || (ἀ)Ντιφῶν, υἱὸς μὲν ἦν σοφίλου. φυλῆς ἐξ αἰαντίδος. ῥαμνούσιος τὸν δῆ- || μον. stb. 36-ik sor: Ὑπόθεσις, τοῦ ἐξῆς. || (φ)Ιλόνεως τις ἔχων παλλακὴν τινὰ, φίλος ἦν τοῦ πατρὸς τοῦ λέγοντος τόπος || stb. 50^b l. (100 helyett tévesen 109-czel jelölve) 5-ik sor: ΑΝΤΙΦΩΝΤΟΣ, ΛΟΓΟΙ. || ΦΑΡΜΑΚΙΑΣ, ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΙΑΣ. || (ν)Εὸς μὲν καὶ ἄπειρος δοκῶν ἔγωγε ἔτι. δεινῶς δὲ καὶ ἀπόρως ἔχοι- || μι stb. 66^b (132. számú) l. 15-ik sor: Υπόθεσις, κατὰ Λεωκράτους Λυκούργου. || (μ)Ετὰ τὰ ἐν χειρῶν εἰς δεινὰ, Ψήφισμα ποιεῖ ὁ τῶν ἀθηναίων δῆμος. ὥστε μήτε || τινὰ stb. 24-ik sor: ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ, ΚΑΤΑ ΛΕΩΚΡΑΤΟΥΣ. || (δ)Ικαῖον ὧ ἄνδρες ἀθηναῖοι καὶ εὐσεβῆ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν || stb. 76^a (kkk_{iii} jelzésű s 151. számú) l. 34. sor: ΓΟΡΓΙΟΥ, ΥΠΕΡ ΠΑΛΑΜΗΔΟΥΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ. || (ή)Μὲν κατηγορία καὶ ἡ ἀπολογία (*sic*), κρίσις οὐ περὶ θανάτου γίγνεται. || stb. 78^a (155. számú) l. 32-ik sor: ΛΕΣΒΩΝΑΚΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ, ΠΕΡΙ ΤΟΥ || ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ. ||

(ε)I μὲν ἑώρων τοὺς ὁμῖν συμβουλευόντας ὁ ἄνδρες ἀθηναῖοι τὰ βέλ- || τιστα stb. 80^b (160. számú) I. ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ, ΗΡΩΔΟΥ. ||
 (δ)Ιότι ἀνάγκη λέγειν καὶ τηλικούτῃς, καὶ πολὺ νεωτέροις περὶ || stb.
 82^a l. (163 helyett 162-vel számozva) kolofon: Venetiis Apud Aldum, & Andream Socerum || mense Aprili. M. D. XIII. 82^b l. üres.

2-r. Lapnagyság: 19×28 cm. Ivek jelzése: I. részben 2 lap jeltelen, azután a_{11} — n_{11} ; a II. részben egy lap jelöletlen, azután aaa_{11} — kkk_5 . Lapok száma: az első részben 2 számozatlan, 98 mindkét oldalán (3—197) számozott s ismét egy számozatlan, összesen tehát 101 levél (202 oldal); a második részben egy számozatlan és 81 mindkét oldalán (3—163) számozott, mindössze tehát 82 levél (164 oldal). Az ajánlólevél antikva betűkkel, a többi szöveg görög betűkkel van szedve; a címek részben nagy, részben kis betűkkel nyomattak, a lapok felírással vannak ellátva, kusztoszok pedig csak az ivenk utolsó lapjának verzóján láthatók. A szöveg átlagos sorszáma 48. A kezdőbetűk elő vannak nyomtatva s részükre 3—6 sornyi tér hagyatott.

A leírt példány rendkívül jó karban van tartva s hátán finoman aranyozott, XVIII. századi borjúbőr kötéssel ellátva. Értékét mindazonáltal csökkenti ama körülmény, hogy az 1513. május havában nyomtatott 3-ik rész, mely önálló egész is képez, hiányzik mellőle. Könyvtári jegye: **A. gr. 21.**

1513.

23. M. T. Ciceronis epistolarum ad Atticum, ad Brutum, ad Quintum fratrem, libri XX. Venetiis, 1513.

1^a l. *M. T. Ciceronis epistolarum ad Atticum. ad Brutum, ad Quintum fratrem, libri. XX. || Latina interpretatio eorum, quæ in ijs epistolis || græce scripta sunt. ubi multa & mutata, & addi || ta sunt. Admonemus igitur lectorem, ut inde sibi librum corrigat suum.* || (Nyomdászjelvény.) || *Alexander VI & Julius II. pontifices maximi, || nequis libros cura nostra impressos imprimat, || uel alibi impressos nēdat, sub pœna excoꝝmu || nicationis latæ sentētiæ prohibuerūt, et || caetera, ut in literis, quarum exem- || plum ante haec epistolarum uo || lumina impressum est, || licet uidere.* 1^b l. ALDVS MANVTIVS ROM. PHILIP- || PO CYV- LANO MORAE PANN0 || NIO A' SECRETIS REGIS, || AC ORA-

TORI APVD || VENETOS, ET COM || PATRI OBSER. || S. P. D. ||
 (m)*Vlta mihi grata contingunt in hac mea stb.*¹ 14^b l. EXEMPLVM. ||
 ALEXANDER PAPA VI. || (u)*NIVERSIS, & singulis praesentes lite*
ras stb. 15^b l. EXEMPLVM. || DILECTO FILIO ALDO MANV- ||
 TIO CIVI ROMANO, VTRI- || VSQVE LINGVAE LI- || BRORVM
 INSTAV- || RATORI. || IVLIVS PAPA II, || (d)*Illecte fili salutem, &*
apostolicam beñ. || stb. 17^a (a jelzésű és 1. számú) l. M. T. CICE-
 RONIS EPISTOLA- || RVM AD. T. POMPONIVM || ATTICUM
 LIBER || PRIMVS. || M. T. C. T. P. ATTICO. S. P. D. || (p)*ETI-*
TIONIS NOSTRAE, || stb. 281^a (U jelzetű és 365. számú) l. TITI
 POMPONII ATTI- || CI VITA PER COR || NELIVM NE- || POTEM.
 (p)*Omponius Atticus ab origine ultima stb.* 289^a (mm jelzésű és
 273. számú) l. MARCI T. C. EPISTOLA- || RVM AD BRVTVM ||
 LIBER. || M. T. C. BRVTO. S. || (c)*LODIVS Trib. Pleb. Designatus*
stb. 305^b l. 16. sor: MARCI T. C. EPISTOLA- || RVM AD QV. C.
 FRA || TREM. LIBER || PRIMVS. || M. T. C. QVINTO FRATRIS. ||
 (e)*Tfi non dubitabam, quin hanc episto* || *lä stb.* 345^a (tt. jelzésű
 és 329. számú) l. M. T. CICERONIS AD OCTAVIVM || EPISTOLA,
 QVAM PVTO FVIS- || SE OMNIVM CICERONIS || EPISTOLA-
 RVM VL- || TIMAM. NAM NON || MVLTO POST || INTERFE- ||
 CTVS EST. || (s)*I per tuas legiones mihi licitū fuiſ-* || *fet,* stb.
 347^b l. kolofon: VENETIIS IN AEDIBVS ALDI, || ET ANDREAE
 SOCERI. || MENSE IVNIO || MDXIII. 348^a l. üres. 348^b l. [Nyomdász-
 jelvény.]

8-r. Lapnagyság: 10·5×17 cm. Ivek jelzése AA, BB, a—z, aa—tt. 16 számozatlan, 331 számozott s egy számozatlan, összesen tehát 348 levél, azaz 696 oldal. A részek czíme és lapfeliratok antikva nagybetűkkel, a szöveg olasz tipussal van szedve; örjelek minden kvaternió első négy levelének hátlapján s az utolsó oldalon láthatók; az előnyomatott inicziálék számára 4—5 sor magas ürről áll rendelkezésre; a sorok átlagos száma oldalankint 30.

Leírt példányunk kötése erősen lekopott XVI. századi borjúbőr-kötés vaknyomású díszítéssel; az előlő füdőlen e felírás olvasható: EPISTOLæ CIC. || AD ATTICVVM. || A címlapon tintával van följegyezve: *Leopoldas Cendrinus. Ex dono Luce Lingholzer.*

¹ A dedikáció kelte V. cal. Jul. MDXIII.

Az elülső kötéstábla belsején modern kéz bejegyzése: *A szak-könyvek pénztárából vétetett Horváth Antal úrtól Pest. 1770. Nov. 23.* Könyvtárjegye: **A. lat. 1423.**

1518.

24. Omnia Platonis opera. Venetiis, 1513. Két részben.

I. rész. 1^a l. ὍΛΙΑΝΤΑ ΤΑ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ. || OMNIA PLATONIS OPERA. || [Nyomdászjelvény.] 1^b l. üres. 2^a (I jelzésű) l. ALDI PII MANVTII AD LEONEM. X. PONTI- || FICEM MAX. PRO REP. CHRISTIANA, || PRO QVE RE LITERARIA, || SVPPLICATIO. || (e)ST uetus prouerbium Beatiss. Pater, languescere & alia membra, || stb. 3^b l. (i)Ndex Librorum Platonis per nouem uaternitates secundum || Thrafsyllum, ut Laertius scribit . . . 4^a (I₃ jelzésű) l. M. ΜΟΥΣΟΥ ΡΟΥ. || (θ)ΕΙΕ Πλάτων ξυνοπαθε θεοῖς δαίμοσιν ἥρωσιν || stb. 6^a (I₅ jelzésű) l. Πίναξ τῶν πλατῶνως διαλόγων κατὰ Θρασύλλον, ὡς ἱστορεῖ Διογένης εἰς ἐννέα τετραλογίας διηρημένων. || 7^a l. ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΒΙΟΣ ΚΑΤΑ ΛΑ- || ΕΡΤΙΟΝ ΔΙΟΓΕΝΗ. || (π)λάτων ἀρίστωνος καὶ περικτιόνης ἢ πωτώνης, ἀθηναῖος || ἡτις τὸ γένος || stb. 16^{a-b} l. üres. 17^a (a jelzésű és 1. számú) l. ΠΛΑΤΩΝΟΣ, ΔΙΑΛΟΓΟΙ. || ΕΥΘΙΦΡΩΝ, ΗΨ ΠΕΡΙ ΟΣΙΟΥ. ΠΕΙΡΑΣΤΙΚΟΣ. || ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ. || ΕΥΘΙΦΡΩΝ. ΣΩΚΡΑΤΗΣ. || ΕΥ (τ)Ι νεώτερον ὃ σώκρατες γέγονεν. ὅτι σὺ τὰς ἐν λυκείῳ καταλιπὼν. II. rész. 1^a (A jelzésű és 1. számozású) l. ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΠΡΩΤΗ. (x)Απέβην χθές εἰς πειραιᾶ μετὰ γλαύκωνος τῶν ἀρίστωνος προσ || ευζόμενος stb. 220^a l. (439 számú) kolofon: VENE-TIIS IN AEDIB. ALDI, ET ANDREAE SOCERI MENSE || SEP-TEMBRI. M. D. XIII. || 220^b l. középpütt: [Nyomdászjelvény.]

2-r. Lapnagyság 19·5×30·3 cm. Ivek jelzése: 1, 2, a—2, aa—ii (I. rész); A—Z, AA—EE (II. rész.) Lapok száma: 16 számozatlan és 251 kétoldalt számozott (1—502),¹ összesen tehát 267 lap (534 oldal) az első részben és 220 mindkét oldalt (1—439) számozott lap (440 oldal) a második részben. A sorok száma laponként átlag 48. Az előnyomatott inicziálék számára hat soros közök hagyattak szabadon. Őrjellel szignált levelek verzóján találkozzunk. A lapfeliratok nagybetűsek.

¹ Hibás számozás: 156 h. 166 . 178 h. 194, 191 h. 207, 341 h. 343, 348 h. 346.

A leírt példány kitűnő karban maradt fenn; széles margóin csak itt-ott találunk egy-egy elfakult bejegyzést. Mindkét rész első lapjának alján ott ragyog az első ismert tulajdonos neve:

IO: CAR. & SALVIATIS:-

7. ábra.

Ez a kétszer bejegyzett autogramm rendkívül fokozza példányunk értékét. *Salviati* János bibornok *Salviati* Jakab tekintélyes firenzei patricius és *Medici* Lucretia, X. Leó pápa hugának fia volt, a ki a tudományt kedvelő s bőkezűen támogató főpapok sorába tartozik. A cardinalis diaconusi méltóságot már alig 27 éves korában (1517. nov. 30.) nyerte el. — A könyvet a bibornok, a mint ezt a korabeli olasz kötésekről jól ismert rovátkolt vasakkal ponczolt arany metszés mutatja, valószínűleg igen fényes bőrkötéssel látta el. Érdekes, hogy a mű második része mintegy 3 mm-rel rövidebb az elsónél, a mi arra vall, hogy eredetileg az egész mű két különálló kötetbe volt kötve. Jelen kötése a műnek sima pergamenből készült, hátán arany nyomású vörös czimkével s a XVIII. sz. elejére tehető. A táblák közepén arany nyomásban VI. Pius pápa czimere látható. Könyvtári jegye **A. gr. 366.**

1514.

25. Hesychii Dictionarium. Venetiis, 1514.

1^a l. ΗΕΣΥΧΙΟΥ (sic!) || ΑΕΞΙΚΟΝ. || HESYCHII DITIONA
RIUM LOCUPLETISS. EA FIDE AC DILI || gentia excusum, ut hoc uno, ad
ueterum autorum || fere omnium, ac poetarum in primis lectio- ||
nem, iusti commentarij uice, uti qui || uis possit, & plane nihil fit, ||
quod ad rectam || interpretationem defyderari hic || queat. 1^b l.
ALDI PII MANVTII AD IOANNEM || *Iacobum Bardellonum in*
Hefychii Dictionarium || *præfatio.* || (S) *I cæteri studiosi nobili-*
tatis Mantuanæ decus Bardellone, sua sponte ac gratis, ut ipse
facis iu= uarent stb. 27-ik sor: EX SVIDA. || Ησούχιος, μιλῆσιος,
υῖος ἡσυχίου καὶ σοφίας. Γεγονώς ἐπὶ ἀναστασίου βα || σιλέως stb. 2^a l.
I. hasáb: ΗΕΣΥΧΙΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙ || ΚΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΥΣ (sic!)

ΕΥ || ΛΟΓΙΩΙ ΤΩΙ ΕΤΑΙΡΩΙ, || ΧΑΙΡΕΙΝ. || (π)ολλοὶ μὲν καὶ τῶν ||
παλαιῶν stb. 2^b l. I. hasáb: ΛΕΞΕΩΝ ΠΑΣΩΝ ΣΥΝΑΓΩΓῃ ΜΑΤΑ ||
ΣΟΙΧΕΙΟΝ (*sic*) ΕΚ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΑΡ || ΧΟΥ ΚΑΙ ΑΠΠΙΩΝΟΣ ΚΑΙ ||
ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ. ΗΣΥΧΙΟΥ || ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ ΑΛΕ || ΞΑΝΔΡΕΩΣ. ||
ΤΟ Α ΜΕΘ' ΕΑΥΤΟΥ || [Α]Τὸ ἄ περισπασθὲν, δηλοῖ εἶθε, || stb.
195^b l. II-ik (776. számú) hasáb végén: Omnes quaterniones.
præter A & B terniones. 166. l. mely az impresszumot és nyom-
dászjelvényt tartalmazza, példányunkból hiányzik.¹

2-r. Lapnagyság: 21×32.3 cm. Ivek jelzése: a—z, A, B.
Lapok száma 279 (= 558 oldal); a 2—279 lapok hasábjai 1—776
folytatólagos számozással vannak ellátva. Az ajánló levél szövege
olasz típussal van szedve s 3 sor magas, egyszerű iniczialéval
bir. A 2^a lapon a görög inicziálé kis betűvel nyomtatott elő és
5 sor magas ürr van hagyva számára; a 2^b lapon 7 sor magas
fametszeti kezdőbetű van alkalmazva. A sorok száma átlag hasá-
bonkint 56. Őrjelek és élő oldalczímek nincsenek; rovatjegyek
ellenben vannak.

Példányunkat erősen megrágta a szű. XVI. századi fatábláit
felerészben görgetővel préselt disznóbőr fedi s elől két csinos
művészeti rézcsat tartja össze. A címnap felső szélén e bejegyzés
olvasható: *Sum Petri Schriesheimeri. || Emptus (31 Julij) 2*
30 Aprilis, Anno || Domini 1543. || Ligatu[ra] 2 fl. 4 d. 23 Julij
Anno eod. A lap alján: *Jankovich Mikl[ós] gyűjtem[énye]*,
a honnan ez a könyv a M. N. Múzeum könyvtárába került.
Könyvtári jegye: **A. gr. 263^c.**

1514.

26. Libri de re rvstica etc. Venetiis 1514.

1^a l. LIBRI DE RE RVSTICA || M. CATONIS LIB. I. || M.
TERENTII VARRONIS LIB. III. || L. JVNII MODERATI COLV- ||
MELLAE LIB. XII. || *Eiusdem de arboribus liber separatus ab*
alijs, quare autem id fa- || ctum fuerit: ostenditur in epistola
ad lectorem. || PALLADII LIB. XIII. || *De duobus dierum generibus:*
simulq; de umbris, & horis quæ apud || Palladium, in alia epi-
stola ad lectorem. || *Georgij Alexandrini enarrationes priscarum*

¹ V. ö. *Renouard* id. m. I. k. 111. l.

² Kitörölve.

dictionum, quæ in his || libris Catonis: Varronis: Columellæ. ||
 [Nyomdászjelvény.] || *Hos libros Pontificis etiam Leonis decreto, ||*
nequis alius usquam locorum impu || ne imprimat, cautum est. ||
 1^b l. LEO PAPA. X. || VNIVERSIS, & singulis, ad quos hæc nostræ
*peruenerint. salu || tem stb. 2^a (*ii jelzetű) l. végén: Datum Romæ*
apud || Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris Die. XXVIII.
Novem- || bris M. D. XIII. Pont. Nostri Anno Primo. || P. BEMBV.
 2^b l. IVCVNDI Veronenfis in libros de re rustica ad Leonem X. ||
Pont. Max. Praefatio. || RERV rusticarum studijs semper sum in-
*credibiliter delecta || tus stb. 3^a (*iii jelzetű) l. ALDV* LECTORI. S. ||
ILLVD significandum cenfui amice: & studiose lector: ordi- || nem
stb. 3^b l. ALDV LECTORI. S. || *IAM pridem decreui: quacunq; in*
re possum: prodesse studiosis. || stb. 6^b l. Errata, quæ recognito uolu-
mine deprehendimus, sic corrige. Sed no- || tandum stb. 8^b l. üres.
 9^a (aaii jelzésű) l. ENARRATIONES BREVISSIMAE PRI || SCARVM
 VOCVM MARCI CATONIS. || 22^b GEORGIVS Alexandrinus Bernardo
Iustiniano equiti, & || senatori facundissimo. s. || PISISTRATVS
Atheniensis patria sua per tyrannidem. || 24^a (cc jelzetű) l. MARCI
 CATONIS PRISCI DE RE RVSTICA LIBRI CAPITA. || stb. 33^a (a jel-
 zetű s 1. számú) l. M. CATO DE RE RVSTICA || (e)ST INTERDV
præstare populo, mer || caturis stb. 55^a (23. számú) l. M. TERENTII
 VARRONIS DE RE || RVSTICA AD FVNDANIAM || VXOREM
 LIBER. I. || CAPVT PRIMVM. || (o)TIVM SI effem consecutus Fun-
dania, com- || modius stb. 101^a (k jelzésű és 69. számú) l. LVCH
 IVNII MODERATI || COLVMELLAE DE RE || RVSTICA LIBER ||
 PRIMVS. || (f)AEPE NVMERO ciuitatis nostræ principes || stb.
 269^a l. üres. 269^b l. TITVLI LIBRI PRIMI || *De præceptis rei rus-*
ticæ Tit. I. || stb. 270^a (Hii jelzetű s 238. számú) l. PALLADII
 RVTILII TAVRI || AEMILIANI VIRI ILLV || STRIS DE RE RVSTICA ||
 LIBER PRIMVS. || *De præceptis rei rusticæ, Titulus I. || (p)ARS EST*
prima prudentiæ ipsam, cui præce- || pturus stb. 337^b l. PALLADII
 RVTILII TAVRI || AEMILIANI DE INSITIO || NE LIBER AD
 PASI- || PHILVM VIRVM || DOCTISSIMVM. || (h)ABES aliud indultæ
fidei testimonium, pro usu || stb. 340^a l. kolofon: VENETIIS IN
 AEDIBVS || ALDI, ET ANDREAE || SOCERI MENSE MA || IO
 M. D. XIII. || 340^b l. [Nyomdászjelvény.]

Nagy 8-r. Lapnagyság 12.5 × 19.5 cm. Ivek jelzése *, aa—cc,
 a—z, A—Q. 32 számozatlan, 308 számozott, összesen 340 levél,

az az 680 oldal. Czímek, lapfelírások, fejezetek kezdőszavai latin nagybetűvel, a többi szöveg dőlt betűkkel van szedve. Sorok átlagos száma laponként 39. A lapok részben őrjelekkel vannak ellátva. A kisbetűvel előnyomtatott inicziálék számára 6—7 sor magas ür hagyatott.

Vörösmetszésű példányunk síma fehér u. n. németalföldi pergamenkötéssel bír. Előző tulajdonosai ismeretlenek. Könyvtári jelzése: **A. lat. 1021.**

1514.

27. Athenaeus. Venetiis, 1514.

1^a l. ATHENAEVS || A'ΘHNAI'OT Δειπνοσοφιστοῦ τήν πολυμαθεστάτην πραγματείαν νῦν ἔξεστὶ σοι φιλόλογε μικροῦ || πριαμένῃ πολλῶν τε καὶ μεγάλων καὶ ἀξιομνημονεύτων καὶ θαυμαστῶν καὶ ποικίλων καὶ δαι- || δάλων καὶ γλαφυρῶν καὶ ὧν ἴσως πρότερον οὐκ ᾔδεις, ἐς γῶσιν ἐλθεῖν. καὶ ὅλως τῶν τῆς || ἐλλ. κηκῆς παιδείας ἀποθέτων καὶ δυσσευρέτων κειμηλίῳν ἐγκρατεῖ γενέσθαι. Τῶν || δὲ βιβλίων πεντεκαίδεκα τὸν ἀριθμὸν ὄντων, τὰ μὲν τρισκαίδεκα, ὁλοσχερῇ. || Τὸ δὲ τοι πρῶτον καὶ δεύτερον ἐπιτετμημένα σοι παρέχομεν. ἀκεφάλῃ || σώματι κεφαλὴν ἀναγκασθέντες ἐπιθεῖναι κολοβήν. ἀνδρῶν οὖν ἐστὶν εὐγνώμωνων τὸ ταυτὶ τὰ συγγραμματα' ἀναλεγομέ- || νους, μάλιστα μὲν τοῖς περὶ τὸν Ἄλδον τὸν πολυαθλόν || τε καὶ πολυγράμματον εὐχαριστεῖν. Οὐχ ᾗ- || κιστα δὲ καὶ Μουσούρφ τῷ διδασκάλῳ. || τῷ εἰ καὶ μὴ παντάπασιν ἴασα- || μένῃ τ' ἀντίγραφον τῶνδε || τῶν τύπων ἀνηκέ- || στοῖς ἔλκεσι || πολλα- || χῇ || διεφθο- || ρός || ἀλλ' οὖν || πολλὰς μὲν μυ- || ριάδας διορθώσαντι || σφαλμάτων πολλοὺς δὲ στί- || χους τῶν παρεισαγομένων κατα- || λογάδην πρότερον ἀναγινωσκομένους || καὶ χύδην, εἰς τὴν προσήκουσαν τῆς ἔμμετρον || τάξεως εὐκρίνειαν ἀποκαταστήσαντι, χάριν εἰδέναι. || [Nyomdászjelvény.] 1^b l. ALDVS PIVS MANVTIVS JANO VYR- || THESI PANNONIO. S. P. D. || (q) *Vantum gratuler tibi Jane, quantum Hungaris tuis, quantum ipsi Hungariae, non facile dixerim: quod tan-* || *tum stb.* 2^a l. (A₂ jelzéssel és α₃ számozással): ὙΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: || ΔΑΙΤΥΜΟΝΩΝ ΚΑΤΑ ΛΟΓΟΣ. || Ε'Κ ΤΩ'Ν Α'ΘΗΝΑΙ'ΟΤ ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙ- || ΣΤΩ'Ν ΒΙΒΛΙ'ΟΥ ΠΡΩΤΟΥ. || ΑΘΗ'ΝΑΙΟΣ μὲν ὁ τῆς βίβλου πατήρ. ποιεῖται δὲ τὸν λόγον πρὸς τιμοκρά- || τη. stb. 20^a-^b l. üres. 21^a (a jelzetű és 1. számú) l. Α'ΘΗΝΑΙ'ΟΤ ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΩ'Ν || ΒΙΒΛΙ'ΟΝ ΤΡΙΤΟΝ. || ΣΙΚΥΟ'Ι ΣΥ' ΚΑ. || στελέων ῥί' ἀφανίδας σικύους τέτταρας. σικίδιον δ' ὑποκοριστικῶς εἶρηκε φρόνιχος. ἐν τραγαῖς. || stb.

167^b l. Kolofon: VENETIIS APVD ALDVM, ET || ANDREAM SOCE-RVM || MENSE AVGVSTO. || M. D. XIII. || 168^a l. üres, 168^b l. középpüth nyomdászjelvény.

2-r. Lapnagyság: 21·5 × 32 cm. Ivjelzés: A, B, a—t. Lapok száma: 1 számozatlan, 19 mindkét oldalt számozott (a3—a38),¹ ismét egy számozatlan, majd 147 mindkét oldalt számozott (1—294)² s végül egy számozatlan, mindössze 168 levél (336 oldal). A címlap szövege két különböző nagyságú s szögével egymáshoz fordított háromszögben van kisedve. Az előszó *italique* tipussal nyomtatva. A szöveg sorainak száma laponként átlag 52 és tizenként meg van jelölve. Kusztozok a szignált lapok verzőján láthatók. A szignatura mellett mindenütt a lap alján, középpüth Athe-næus v. Athen. olvasható. Az élő oldalcímek görög nagybetűkkel szedvék.

XVI. századi, görgetőkkel gazdagon préselt disznóbörkötésű példányunk igen jó karban van tartva; lapszélein itt-ott bejegyzések láthatók. Előbbi tulajdonosait nem ismerjük. Könyvtári jegye: A. gr. 129.

1514.

28. M. F. Quintilianus. Venetiis, 1514.

1^a l. M. F. QVINTILIANVS. || [Nyomtatójelvény.] 1^b l. ALDVS PIVS MANVTIVS IOANNEM BAPTII- || STAM RHAMVSIVM COMPATREM || SALVERE IVBET. || *Si quisquam est: cui nuncupare debeamus libros excusos cura no || ftra* stb. 2^a (* ii jelzésű) l. CAPITA PRIMILIBRI. || stb. 4^a (a jelzésű és 1. számú) l.³ MARCVS FABIVS QVINTI || LIANVS TRYPHONI BIBLIOPOLAE || SALVTEM. || (*e*)FFLAGITASTI *quotidiano conuitio, ut libros, quos* || stb. 233^a (230. számú) l. kolofon: VENETIIS IN AEDIBVS ALDI, || ET ANDREAE SOCERI || MENSE AVGVSTO. || M. D. XIII. || 233^b l. [Nyomtatójelvény.]

4-r. Lapnagyság: 12·4 × 19·4 cm. Ívek jelzése: *, a—z, A—F. Lapok száma: 3 számozatlan⁴ és 230 számozott, összesen

¹ Hibás számok: a20 h. a22, a29 h. a27.

² Hibás számok: 35 h. 34, 68 h. 78, 88 h. 80, 89 h. 81, 292 h. 392.

³ Tulajdonképen az 5-ik, mert a 4-ik lap *Renouard* szerint üres (V. ö. id. m. I. köt. 113. l.) s a *-gal jelölt címlap megfelelője; példányunkból e lap hiányzik.

⁴ V. ö. az előbbi jegyzettel.

tehát 233 levél (466 oldal). Sorok száma oldalanként: 39. A szöveg olasz típusokkal, az élő oldalczímek nagybetűkkel vannak nyomtatva. Őrjel minden szignált lap, valamint az ívek utolsó (tehát 8-ik) lapjának verzóján látható. A kisbetűvel előnyomatott inicziálék számára 3—6 sor magas tér hagyatott szabadon.

XVI. századi préselt disznóbörkötésű példányunk 1631 óta van hazánkban, a mint a címlepbeli bejegyzés mutatja; »*Collegij Soc. Jesu Jaurinensis. Catalogo inscriptus Aō 1631.*« Könyvtári jegye: **A. lat. 2497.**

1515.

29. Lucretius. Venetiis, 1515.

1^a l. LVCRETIVS. [Nyomdászjelvény.] 1^b l. ALDVS Pius Albertum Pium Carporum Prin || cipem, ac Cæsareum Oratorem apud || Pont. Max. Saluere iubet. || Iampridem Alberti Decus Principum: Decus hu- || ius stb. 3^a (*iii jelzésű) l. Quæ singulis libris continentur. stb. 7^b l. és 8 l. üres. 9^a (a jelzetű és 1. számú) l. T. LVCRETHI CARI || DE RERVN NA- || TVRA LIBER || PRIMVS. aEneadum genitrix, hominum, di- || uūmq; uoluptas stb. 134^a l. kolofon: VENETHIS IN AEDI || BVS ALDI, Et AN || DREA SOCE || RI MENSE || IANVARIO || M. D. XV. 134^b l. Errata, quæ recognito uolumine deprehendimus, || sic corrige. stb.

8-r. Lapnagyság 9·5 × 15 cm. Ívjelzés: X, a—q. 8 számozatlan, 125 számozott s egy számozatlan, tehát összesen 134 levél, vagyis 268 lap. Címfelírás s élő oldalczímek latin nagybetűkkel, a szöveg folyó antikvával van szedve; a sorok átlagos száma 30; őrjelek csupán egy-egy ív utolsó oldalán láthatók; az inicziálék számára 6 sor magas hely van üresen hagyva.

Példányunk XVIII. századi félbörkötésben van; előző tulajdonosai ismeretlenek. Könyvtári jegye: **A. lat. 1975.**

1515.

30. L. Cælii Lactantii Firmiani divinarum institutionum Libri VII. stb. Venetiis 1515.

1^a l. L. Cælii Lactantii Firmiani diuina- || rum institutionum Libri septem. || De ira Dei, Liber I. || De opificio Dei, Liber I. || Epitome in libros suos liber acephalos. || Phoenix. || Carmen de Dominica Resurrectione. || [Nyomtatójegy.] 1^b l. Optimo,

atq; integerrimo Antistiti Antonio Triultio, || ac Christianissimī
 Francorum Regis Oratori || ad Senatum Venetum praestantissimo, ||
 Joānes Baptista Egnatius Venetus, || (g) Raue nuper vulnus acce-
 pimus Antistes in- || tegerrime stb. 3^b l. EX HIERONYMO DE
 VIRIS || ILLVSTIBVS. || (f) Irmianus qui & Lactantius, Arnoby
 di || scipulus stb. 4^a (aa4 jelzetű) l. CAPITA LIBRI I. 17^a (a jel-
 zetű és 1. számú) l. L. COELII LACTANTII FIRMIANI, || DIVI-
 NARVM INSTITVTIONVM, || ADVERSVS GENTEIS (sic!) DE
 FAL || SA RELIGIONE LIBRI PRI || MI PRAEFATIO, AD || CON-
 STANTINVM || IMPERATOREM. || Quanti fit, & fuerit semper cog-
 nitio ueritatis. Et || quod nec sine religione sapientia, nec sine
 sapien || tia fit propaganda religio. Caput Primum. || (m) AGNO
 & excellēti ingenio uiri, || stb. 364^b l. üres. 365^a l. INTER-
 PRETATIO DITIONVM || GRAECARVM, QVAE IN LACTAN- ||
 TIO REPERIVNTVR, DE VER- || BO AD VERBVM FACTA, ||
 IDQVE VT RVDIVM TI- || ROCINIO CONSVLATVR, || RECEN-
 SENTE, EMEN- || DANTEQVE MARCO MVSURO. || 376^a l. Kolo-
 fon: VENETHS IN AEDIBVS ALDI, ET || ANDREAE SOCERI.
 MENSE || APRILI. M. D. XV. 376^b l. üres. 377^a l. TERTVLLIA-
 NVS || [Könyvnyomtatójelvény.] 377^b l. Joannes Baptista Egnatius
 Venetus Gaspari Con- || tareno Patricio Veneto et Philosopho
 praë- || cipuo S. P. D. || (a) Pologeticos, idest defensorios libellos
 & ante || stb. 378^b l. EX HIERONYMO DE VIRIS || ILLVSTRI-
 BVS. || (t) Ertullianus praëbyter nunc demum primus || stb.
 379^a l. 8-ik sor: TABVLA. 380^b l. üres. 381^a (AA jelzetű és
 1. számú) l. Q. SEPTIMI FLORENTIS TER- || TVLLIANI APOLO-
 GE- || TICVS ADVERSVS || GENTES || De Ignorantia Caput Pri-
 mum. || (f) I non licet uobis Romani Imperij. || stb. 428^a l. Kolofon
 teljesen azonos a 376^a lapon láthatóval. 428^b l. [Nyomtatójelvény.]

8-r. Lapnagyság: 9·8 × 16·1 cm. Ivek jelzése: aa—bb, a—Z, A—Y, *, AA—FF. Lapok száma: 16 számozatlan, 348 számozott, 12 számozatlan (Lactantius), továbbá 4 számozatlan és 48 számozott (Tertullianus), összesen tehát 428 levél (856 oldal). A szöveg olasz típussal, az élő oldalczímek antikva nagybetűkkel vannak szedve; az előnyomatott inicziálék számára 4—5 sornyi köz hagyatott. A sorok átlagos száma oldalankint: 30.

Elég jó karban fennmaradt példány, XVI. századi kapesos, préselt borjubörkötésben, itt-ott marginalis jegyzetekkel, az elülső

őrlapokon errata-jegyzékkel, a 348^{a-b} lapokon hosszabb bejegyzéssel: *Sermo Laurentij Vallae* etc. A címlapon a könyv egyik tulajdonosának neve: *Wolff-Engelb. S. K. I. Comitibus ab Auerperg Sup. Cap. Carn. Cat. Jesu: Anno 1655.* Könyvtári jegye: **Patr. 1087.**

1515.

31. Avli Gellii Noctium Atticarvm libri vndeviginti. Venetiis, 1515.

1^a l. AVLI GELLII NOCTIVM || ATTICARVM LI- || BRI VNDEVI || GINTI. || [Nyomtatójegy.] 1^b l. JOANNES BAPTISTA EGNA- || TIVS VENETVS ANTO- || NIO MARSILIO VE || NETO RARAE PRO || BITATIS AMI- || CO. S. P. D. || *Optima, inquit Pindarus, est aqua: sed aurum, ut* || stb. 2^b l. *Index eorum, quae notatu || digna in hisce noctibus ui || sa sunt.* || 20^a (CC₃ jelzésű) l. ALTER *Index, quo quicquid in unaquaq; re Lector || quaeferit, siue id ad grammaticen, siue ad alias artes || pertineat, inuenire quam facile queat.* 32. l. üres. 33^a (a jelzésű 1. számú) l. AVLI GELLII NOCTIVM ATTI- || CARVM COMMENTARIIL || LIBER PRIMVS. || (p) LVTARCHVS IN LI- || bro, quē stb. 322^a (O₂ jelzésű) l. AVLI GELLII NOCTIVM ATTICA || RVN COMENTARII || CAPITA PRIMI LIBRI. || (q) *Vali proportione, quibusq; collectio- || nibus stb. 344^b l. üres. 345^a (R jelzésű) l. Quoniam in hisce Atticis noctibus graecae dictione mul || tae, & uersus, ac loci complures graeci erant: ea o- || mnia latina seorsum hic subnectenda curauimus: || stb. 372^a l. VENETIIS IN AEDIBVS ALDI, || ET ANDREAE SOCERI MENSE SEPTEMBRI. M. D. XV. 372^b l. [Nyomtatójegy.]*

8-r. Lapnagyság 9 × 15.6 cm. Ívek jelzése AA—DD, a—z, A—V. 32 számozatlan, 289 számozott és 51 számozatlan, tehát összesen 372 levél, azaz 744 oldal. A szöveg, a görög idézeteket kivéve, olasz betűtípussal van szedve; a címlap, a fejezetcímek és lapfelírások jobbára antikva nagybetűkkel; az ívek az utolsó oldalon kusztooszokkal vannak ellátva; a fejezetek élén pedig az előnyomott iniczialék számára 3—5 sor magas üres tér tartatott fenn; a sorok száma laponként átlag 30; az első index kettős hasábokban van szedve. Az utolsó levél verzóján a *duernio* szóval.

Példányunk címlapján s a szöveg között egykorú, vörös tintával írt latin bejegyzések láthatók, melyeket itt-ott megcsonkított a könyvkötő gyaluja. Kötése XVIII. századi barna borjubőr,

egyszerű, kettős vonalakból álló aranyozással, vörös lapszélekkel és márványpapír előzékkel. Az első fődőtábla belsején rézmetszetű *ex libris* látható a XVIII. század utolsó éveiből, melyet *Klassen* rajza nyomán E. G. *Krüger* metszett. Az ovális keretbe foglalt klasszikus tájkép előterén álló, baljával lantra támaszkodó s fáklyát tartó génusz jobb kezét ovális paizson nyugtatja, melyen e fölírás olvasható: IN VSVM IO. ERNES. A TEVBERN. Könyvtári jegye: **A. lat. 1204.**

1516.

32. Ludovici Coelii Rhodogini Lectionum antiquarum libri sexdecim. Venetiis, 1516.

1^a l. piros nyomással: SICVTI ANTIQVARVM LECTIONVM COMMENTARIOS CONCINNA || RAT OLIM VINDEX CESELIVS, ITA NVNC EOSDEM PER INCVRIAM || INTERCEPTOS REPARAVIT LODOVICVS CAELIVS RHODIGI- || NVS, IN CORPORIS VNAM VELVT MOLEM AGGESTIS PRI- || MVM LINGVAE VTRIVSQVE FLORIBVS, MOX ADVOCATO || AD PARTES PLATONE ITEM, AC PLATONICIS OMNI- || BVS, NECNON ARISTOTELE, AC HAERESEOS EIVSDEM || VIRIS ALIIS, SED ET THEOLOGORVM PLERISQVE, || AC IVRECONSVLTORVM, VT MEDICOS TACE- || AM, ET MATHESIN PROFESSOS. EX QVA VE- || LVT LECTIONIS FARRAGINE EXPLI- || CANTVR LINGVAE LATINAE LOCA, || QVADRINGENTIS HAVD PAVCIO || RA FERET, VEL ALIIS INTACTA, || VEL PENSICVLATE PARVM || EXCVSSA. OPTO VALE || AS, QVI LEGES, LIVO- || RE POSITO, A'TH || ΓΑΡ' Α'ΝΤΙΗΕ- || ΑΑ'ΡΤΩΣΙΣ || Ι'ΚΑΝΗ'. [Nyomtatójelvény.] 1^b l. üres. 2^a (AA₂ jelzésű) l. LODOVICI CAELII RHODIGINI IN ANTIQVARVM LE- || CTIONVM LIBROS AD CLARISS. D. JOANNEM || GROLIERIVM, CHRISTIANISS. GALLORVM || REGIS SECRETARIVM, NECNON IN- || SVBRIAE PRIMARIVM QVAE- || STOREM PRAEFATIO. || (t)VAE SPLENDOR VITÆ IS EST, EA'QVE || stb. 3^a (AA₃ jelzettű) l. NATVRAE PRINCIPI, AC INTELLECTVALI SAPIENTIAE, NEC- || NON AMORI SACRVM SPIRITALI, AFFLATV QVORVM || Trimo, & Vno aspirante uberius, Hæc publico Studioforum bono || stb. 10-ik sor: LODOVICI CAELII RHODIGINI IN LIBROS ANTIQVARVM LECTIO || NVM AD BONARVM LITERARVM STVDIOSOS OMNIS PRAEFATIO. || (e)Picurum Philofophum Vno Voluptatis nomine plerisq; infamem,

fēpe || stb. 4^b l. INDEX || ELENCHVS, SIVE INDEX RREVIS EORVM, QVAE CAPI- || TIBVS SINGVLIS. TOTO CONTINENTVR VOLVMINE. || stb. 24^a l. INDEX EORVM, QVAE SCITIVS, ENARRATIVS'QVE EXPLI- || CANTVR, IN DIVERSIS OBSERVATA AVCTORIBVS. || 29^a (EE jelzésű) l. ¶ ELENCHVS, SIVE SYLLABVS RERVM DIGNARVM CVRA, QVAE HISCE LECTIIONVM ANTI || QVARVM COMMENTARIIS CONTINENTVR, VT VEL CITRA INCOMMODOVM, QVOD || QVIS CONCVPIERIT, QVAERAT MODO, ET CONSEQVATVR A' KONETTI. || 41^a (a jelzésű és 1. számú) l. LIBER PRIMVS || LODOVICI CAELII RHODIGINI LECTIIONVM ANTI- || QVARVM LIBER VNVS, QVI PRIMVS. || EXORDIENDI RATIO. || (p)LATO Philofophiae pater & diuinioris feientiae author longe || stb. 472^a l. INDEX EORVM, QVAE PER INCVRIAM SVNT INSIGNITER || AB IMPRESSORIBVS ADMISSA, PECCATVM ET IN || ALIIS, OPINOR, SED ITA, VT OPERAM SIBI || VEL MEDIOCRITER POSSIT ERVDITVS || IN EO PRAESTARE. || 473^a l. Kolofon: VENETHIS IN AEDIBVS || ALDI, ET ANDREAE || SOCERI MENSE || FEBRVARIO || M.D.XVI. || 473^b és 474^a ll. üresek. 474^b l. [Nyomdászjelvény.]

2-r. Lapnagyság: 21.2 × 30.2 cm. Ivek jelzése: AA—FF₂, a—R, aa—R.R, A, B₅. Lapok száma: 40 számozatlan, 431 kétoldalt számozott (1—862) s 3 számozatlan, összesen 474 levél (948 oldal). A szöveg — az öthasábosan nyomtatott harmadik elenchus kivételével, mely olasz betűkkel nyomtatott — antikva tipussal van szedve; az élő oldalczímek s fejezetfelírások pedig öreg betűkkel. A részint kis, részint nagy helyettesítő betűkkel megjelölt inicziálék számára 5—9 soros közök hagyattak. Sorok átlagos száma oldalankint: 53. Őrjelek minden lap alján láthatók. Az egyes caputok feliratait rubrica-jelek nyitják meg.

Elég ép példány, melynek csupán elülső-hátulsó néhány lapja szakadozott és féregrágta. Eredeti kötéstáblái hiányzanak, de az azt borított egykorú, gazdagon préselt, szúrágta disznóbőráthuzat a maga egészében megvan Szélein vörös és fekete tintával írt bejegyzések vannak. A címlapon e bejegyzések olvashatók: *Sym Bartholomei Hornberger Austriaci || & Viuit post funera Virtus || 22 die Augusti.* Továbbá: *Collegij Societatis Jesv || Scepussii || Catalogo Inscriptus || Anno 1679.* Könyvtári jegye: **Var. 62.**

1516.

33. Gregorii Nazanzeni theologi orationes lectissimæ XVI. Venetiis, 1516.

1^a l. GREGORII NAZANZENI || THEOLOGI ORATIO || NES
LECTISSIMAE || XVI. || [Nyomtatójelvény.] 1^b l. Ε'Ν ΤΑΥΤΗ ΤΗ
ΒΙΒΛΩ ΠΕΡΙΕΧΟΝΤΑΙ || ἐκκαίδεκα λόγοι τοῦ μακαρίου γρηγορίου || ναζαν-
ζηνῶ τοῦ θεολόγου. τοιαύ- || τας εἰληφότες ἐπιγραφάς. || stb. 2^a (*2 jel-
zésű) l. IN HOC LIBRO CONTINENTVR || *sexdecim orationes Beati*
Gregorij Naza- || *zeni Theologi quæ huiuscemodi in-* || *scriptiones*
fortitæ sunt. || stb. 2^b l. AD ILLVSTREM AC PRAECLA- || rum
Virum D. Joannem Pinum Mediola || *nensem Tolefanumq; Sena-*
torem Regis || *inuictissimi Galliarum, apud in-* || *clytos Venetos*
legatum M. Mu || *furi in orationes Gregorij Nazanzeni* || *præfatio.* ||
MVLTA *sunt ampliffime Pine, quæ be-* || *nigno* stb. 7^b l. üres.
8^a (aa jelzésű) l.¹ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΑΖΑΝΖΗΝΟΥ || ΤΩΤ ΘΕΟΛΟΓΟΥ
ΚΑΤΑ' || ΕΥ' ΝΟΜΙΑΝΩ 'Ν ΠΡΟΣ-² || ΔΙΑ' ΑΕΞΙΣ. || ³ (π) Ρὸς τοὺς ἐν
λόγῳ κομφούς, ὁ || stb. 318^b l. Kolofon: VENETIIS IN AEDIBVS
ALDI, || ET ANDREAE SOCERI || MENSE APRILI. || M. D. XVI.
319^a l. üres. 319^b l. [Nyomtatójegy.]

8-r. Lapnagyság: 8,5 × 15,1 cm. Ivek jelzése: *, aa—zφ, ω
AA—Po. Lapok száma: 7 számozatlan, 311 számozott és egy
számozatlan, összesen 319 levél (638 oldal). A latin szövegi
részek olasz típussal szedvék. Élő oldalczímek a szövegbeli betük-
kel, a beszédek címei görög nagybetűkkel szedettek; az első
beszédé vörös nyomásban. Az előnyomatott inicziálék számára
4 sor magas köz áll rendelkezésre. A sorok átlagos száma olda-
lankint: 26. Őrjel minden ív utolsó (16-ik) oldalán található.

Jó példány, sima pergamenkötésben, itt-ott kézirati bejegyzé-
sekkel, Jankovich Miklós könyvtárából. Könyvtári jegye: **Patr. 982.**

1516.

34. C. Suetonii Tranquilli XII. Caesares etc. Venetiis, 1616.

1^a l. IN HOC VOLVMINE HAEC || CONTINENTVR. || C.
Suetonij Tranquilli XII Cæsares. || *Sexti Aurelij Victoris à D.*

¹ Tulajdonképen 9^a l., mert a 8-ik üres levél példányunkból hiányzik.

² Sic!

³ E négy sor vörös nyomás.

Cæfare Augusto usq; ad || *Theodosium excerpta.* || *Eutropij de gestis Romanorum. Lib. X.* || *Pauli Diaconi libri VIII ad Eutropij historiam* || *additi.* || [Nyomdászjelvény.] 1^b l. üres. 2^a (*2 jelzetű) l. JOANNES BAPTISTA EGNATIVS || VENETVS JOANNI GROLIE-|| RIO A' SECRETIS CHRI|| STIANISSIMI FRANCO || RVM REGIS, ET INSV || BRIAE QVAESTO || RI PRIMA- || RIO. || *Qui senarium primus illū protulit:* LIBER || TATEM stb. 4^b l. INDEX || D. IVLIVS CAESAR || stb. 15^b l. C. SVETONII TRANQVIL || LI VITA. *Caius Suetonius tranquillus patrem habuit Sue || tonium* stb. 16^b l. üres. 17^a (1. jelzésű) l. EGNATIVS LECTORI. || *Non ab re futurum existimaui, quando hoc totum* || stb. 32. l. üres.¹ 33^a (a jelzésű és 1. számú) l. CAII SVETONII TRANQVILLI || DE VITA XII. CAESARVM. || D. IVLIVS CAES. || (a)NNVM *agens Cæsar XVI pa || trē* stb. 213^a (181. számú) l. DE VITA ET MORIBVS IMPE || RATORVM ROMANORVM *Excerpta ex libris Sexti Aurelij Vi || ctoris à Cæfare Augusto usq; ad Theodosium* || *Imp.* || (a)Nno *urbis conditæ DCCXXII.* || stb. 240^a (208. sz.) l. EVTROPII DE GESTIS RO || MANORVM LIBER || PRIMVS. || (p)RIMVS *in Italia, ut quibus* || *dam* stb. 306^b l. PAVLI DIACONI DE GESTIS RO || MANORVM LIBER VNDECI || MVS AD EVTROPII HI || STORIAM ADDITVS. || *Valentinianus, & Valens Aug.* || (a)Nno *ab urbe condita millesimo cē || tesimo* stb. 352^a l. Kolofon: VENETHIS IN AEDIBVS || ALDI, ET ANDREAEE || SOCERI MENSE || AVGVSTO || M. D. XVI. 352^b l. [Nyomdászjelvény.]

8-r. Lapnagyság: 9 × 15·5 cm. Ívek jelzése *, **, 1—5, a—z, aa—rr. Lapok száma: 32 számozatlan s 320 számozott összesen 352 lap (704 oldal). Szövege olasz tipussal, a fejezetfelírások s élő oldalczímek antikva öregbetűkkel vannak szedve. Sorok átlagos száma oldalankint 30. Őrjel minden ív utolsó lapjának verzőján látható.

Jól konzervált példány, melynek vaknyomású borjúbőr kötéséből csupán a bőrrész van meg, míg a födelekhez használt s régi nyomtatványokból készült kéregpapir-táblák kivétettek. A M. N. Múzeumba *Hajnik* Imre könyvtárából került. Könyvtári jegye: **A. lat. 2715^a.**

¹ Pédányunkból ki van vágva.

1517.

35. Musaei opusculum de Herone et Leandro stb. Venetiis, 1517.

1^a l. Μουσαίου ποιημάτων τὰ καθ' Ἡρῶ || καὶ Λεάνδρον. || Ορφέως ἀργοναυτικά. || Τοῦ αὐτοῦ ὕμνοι. || Ορφεύς περὶ λίθων. || *Musaei opusculum de Herone & Leandro.* || *Orphei argonautica.* || *Eiusdem hymni.* || *Orpheus de lapidibus.* [Nyomdászjelvény.] 1^b l. Εἰς μουσαῖον ἐπιτάφιον. || stb. 4-ik sor: *In Musaeum epitaphium.* || stb. 2^a (aij jelzetű) l. ΑΛΔΟΣ Ο ΡΩΜΑΙΟΣ ΤΟΙΣ || ΣΠΟΥΔΑΙΟΙΣ ΕΥ ΠΡΑΤ-|| ΤΕΙΝ. Μουσαῖον τὸν παλαιότατον ποιητὴν ἠθέλησα προσι- || μιᾶζειν stb. 2^b l. ΜΑΡΚΟΥ ΜΟΥΣΟΥΡΟΥ ΤΟΥ ΚΡΗΤΟΣ. || Νηὸς ἐν ἀνάσθητόν, ἀγίνεον ἡχὶ θυηλᾶς || stb. 13-ik sor: ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ Εἰς ΜΟΥΣΑΙΟΝ. || Καὶ φρένας ἀδρήστεια θεῶν ἔλε. δὴ γὰρ αἰοδαῖς, || stb. 3^a (aij jelzetű) l. MARCI MVSURI CRETENSIS. || *Templum erat in Sesto, porriciebant ubi labimenta* || stb. 12-ik sor: EIVSDEM IN MVSEVM. || *Etiā praecordia invidia deorū tetigit. nā carminibus* || stb. 3^b l. ΜΟΥΣΑΙΟΥ ΤΑ ΚΑΘ' ἩΡῶ ΚΑΙ || ΛΕΑΝΔΡΟΝ. || (εἰ) Πῆ θεὰ κρυφίων ἐπιμάρτυρα λύγρον ἐρώτων. || stb. 4^a (aiij jelzetű) l. MVSÆI DE HERONE ET || LEANDRO. || (d) *lc Dea occultorum testem lucernā amorum* || stb. 16^b l. üres. 17^a (e jelzésű) l. ΟΡΦΕΩΣ ΑΡΓΟΝΑΥ- || ΤΙΚΑ. || (ὦ) Ναξ πύθωνος μεδῶν ἑκατηβόλε || μάντι. stb. 40^b l. üres. 41^a (f jelzésű) l. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣ ΜΟΥΣΑΙΟΝ. || Εὐτυχῶς χρῶ ἑταῖρε. || (μ) Ἀνθανε δὴ μουσαῖε θυηπολίην πε || ρὶ σεμνήν, stb. 42^a l. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΥΜΝΟΙ. || Προθυραίας θυμίαμα, σύρακα, || (x) Ἀῦθι μοι ὦ πολύσεμνε θεά, πολυώ- || νυμε δαίμον. stb. 62^b l. üres. 63^a l. ΠΡΟΚΛΟΥ ΑΙΚΙΟΥ (*sic*) ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ. || Ὑμνοι. || Εἰς τὸν ἥλιον. || (x) λῦθι πυρὸς νοεροῦ βασιλεῦ χρυ- || σήνιε τιτάν. stb. 65^a (i jelzésű) l. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΟΥ ΜΩΣΧΟΥ. || ΥΠΟΘΕΣΙΣ Εἰς ΤΟ ΠΕ || ΡΙ ΛΙΘΩΝ ΟΡΦΕΩΣ. || (θ) Εὐδάμαντι τῷ πριάμου συνήντησεν || stb. 65^b l. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ: || (Ι) στέον δὲ ὡς δύο τινὰ προοίμια τοῦ πα || ρόντος stb. 66^a (i ij jelzésű) l. ΟΡΦΕΥΣ ΠΕΡΙ ΛΙΘΩΝ. || (δ) ὥρον ἀλεξικάκιο διὸς θνητοῖσιν ὁπάσσαι || stb. 80^a l. kolofon: VENETHS IN AEDIBVS AL || DI ET ANDREAE SOCERI || MENSE NOVEMBRI || M. D. XVII. || 80^b l. [Nyomdászjelvény.]

8-r. Lapnagyság 9·2 × 15·8 cm. Ivek jelzése: a—n. Lapok száma 80, valamennyi számozott (tehát 160 oldal); a 2^b—16^a lapokon a szöveg görögül és latinul párhuzamosan folyik, utóbbi olasz typussal szedve. A 17^a s köv. lapokon kizárólag görög

nyomtatással találkozunk. Az előnyomatott inicziálék számára 2—6 sornyi ür van hagyva. A sorok száma oldalanként átlag 30.

Példányunk, mely a *Jankovich*-gyűjteményből származik, teljesen kifogástalan állapotban van; csupán elvétve akadunk egy-egy görög széljegyzetre s az utolsó lapokon néhány szúrágás nyomára. Kötése XVIII. századi. Könyvtári jegye: **A. gr. 1542.**

1517.

36. Oppiani de piscibus libri V. etc. Venetiis, 1517.

1^a l. ΟΠΠΙΑΝΟΥ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ || ΒΙΒΛΙΑ ΠΕΝΤΕ. || ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΥΝΗΓΗΤΙΚΩΝ || ΒΙΒΛΙΑ ΤΕΣΣΑΡΑ. || *Oppiani de piscibus libri V. || Eiusdem de uenatione libri IIII. || Oppiani de piscibus Laurentio || Lippio interprete libri V.* || [Nyomtatójegy.] 1^b l. FRANCISCVS ASVLANVS. M. || ANTONIO PASSERO || JANVENSIS. S. || *Vt Oppiani de piscibus, ac de uenatione carmina, unà* || stb. 2^a (*a ij* jelzésű) l. IDEM FRANCISCVS ASVLANVS LECTORI. || *Nulla pars philosophiæ est, in qua uel tractanda, uel* || stb. 3^a (*a iij* jelzésű) l. ΒΙΟΣ ΟΠΠΙΑΝΟΥ || Οππιανός ο ποιητής, πατρός μὲν ἦν Ἀθηναίου. μητρὸς δὲ, || stb. 4^a (*aiij* jelzésű és 4. számú) l. ΟΠΠΙΑΝΟΥ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ || ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ. || (ἐ)Θνεάτοι πόντοιο πολυσπερέας τὲ φάλλαγγας. || stb. 103 és 104^{a-b} l. üres. 105^a (*o* jelzetű) l. VITA OPIANI LAVRENTIO || LIPPIO COLLENSE || INTERPRETE. || (*o*) *Ppianus poëta patre, Agefilao matre* || stb. 167^a l. VENETHIS IN AEDIBVS ALDI || ET ANDREAE SOCERI || MENSE DECEMBRI || M. D. XVII. 167^b l. üres.

8-r. Lapnagyság: 9.3 × 15 cm. Ívek jelzése: a—x. Lapok száma: 2 számozatlan, 164 számozott (3—166) és ismét egy számozatlan, összesen tehát 167 levél (334 oldal). Sorok átlagos száma oldalanként 30. A latin szöveg olasz tipussal van szedve. A kisbetűvel előnyomatott inicziálék számára 4—6 sor magas ür van hagyva. Az élő oldalczimek öregbetűkkel vannak nyomtatva. Őrjelet csupán az ívek utolsó, 8-ik lapjának versoján találunk.

A M. N. Múzeumnak *Jankovich* gyűjteményéből származó példánya teljesen ép és tiszta, csupán az utolsó, a nyomdászjelet ábrázoló levél hiányzik. Kötése egyszerű XVIII. századi borjúbőr csinos hátaranyozással. A könyv elé kötött első fehér lapon

XVIII. századi kézzel *Fr. Spohn* bejegyzés olvasható. A felső tábla belsejébe a Bibliotheca Pezoldiana rézmetszetű exlibrise van beragasztva. Könyvtári jegye: **A. gr. 2685.**

1517.

37. *Diversorum veterum poetarum in Priapum lusus.* Venetiis, 1517.

1^a l. *DIVERSORVM VETERVM POETA- || RVM IN PRIAPVM LVSVS. || P. V. M. CATALECTA. COPA. ROSAE. || CVLEX. DIRAE. MORETVM. CIRIS. || AETNA. ELEGIA IN MECOENATIS || OBITVM. ET ALIA NONNVLLA, || QVAE FALSO VIRGILII CRE- || DVNTVR. || ARGVMENTA IN VIRGILII LI- || BROS, ET ALIA DIVERSORVM || COMPLVRA. ||* [Nyomtatójegy] 1^b l. üres. 2^a (a2 jelzésű és 2. számú) l. *LECTORI. || Vt hosce in Priapum lusus, diuerforum esse poetarum ||* stb. 3^a (a3 jelzésű és 3. számú) l. *DIVERSORVM VETERVM || POETARVM IN PRIA || PVM LVSVS. || AD LECTOREM. ||* (c) *Arminis incompti lusus lecture procaces, ||* stb. 80^a l.¹ *Errata ||* stb. A kolofon: *VENETHIS IN AEDIBVS ALDI || ET ANDREAE SOCERI || MENSE DECEMBRI || M. D. XVII. ||* 80^b l. [Nyomtatójegy.]

8-r. Lapnagyság: 8.4 × 13.9 cm. Ívek jelzése: a—k. Lapok száma: 80 számozott levél (160 oldal). A szöveg olasz típussal, a felírások öregbetűkkel vannak nyomtatva. Sorok átlagos száma oldalankint 30. Örjelet csupán az ívek utolsó (16-ik) oldalán találunk.

Tiszta példány, meglehetősen kopott XVIII. századi félbőr-kötésben. A címlapon e bejegyzések: alul a jobb sarkon: *Lucae Vallae*; fölötte bélyegzővel: *Sztrokay* Antal; alul a bal sarokban: *Est in possessione || Antonij* (vakarás) *SA* (monogramm) *|| Aō 1790.* A M. N. Múzeumba *Farkas* Lajos könyvtárából került 1873 december 10-én. Könyvtári jegye: **P. o. lat. 2375.**

1518.

38. *Dioscorides.* Venetiis, 1518. 8-r.

1^a l. *ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΗΣ. || DIOSCORIDES. ||* (Nyomtatójelvény.) 1^b l. *Πεδαχίου Διοσκοριδίου περί ὕλης ἰατρικῆς λόγοι ἔξ. || Τοῦ αὐτοῦ περί ἰοβόλων, ἐν οἷς καὶ περί λυσσῶντος κυνός ||* stb. 10-ik sor: *Pedacy Diofcoridis de materia medica libri sex. || Eiusdem de uenenatis anima-*

¹ Tévesen 90-nel számozva.

libus libri duo quibus canis rabidi signa, || et curatio eorum continetur, quibus uenenata animalia morsum de= || fixerint. || Index omnium plantarum, animalium, metallorum quorum utilitatem author Dioscorides praesenti in libro docet. || Carmina de uirtute, siue facultate quarundam plantarum in antiquis || reperta exemplaribus. stb. 2^a (*2 jelzésű) l. FRANCISCVS ASVLANVS HIERONYMO || ROSCIO PATAVINO PHILOSO- || PHO ET MEDICO PRAE- || STANTISSIMO. || (I)SOCRATES *ille summus apud graecos et dicen* || di stb. 3^a (*3 jelzésű) l. Ἐλεγχος τοῦ παρόντος βι/ || βλίου. stb. 10^b l. Κεφάλαια τοῦ περὶ ὀβόλων λόγου. 11^b l. Ἐκ τοῦ Γαληνοῦ ἐν τῷ περὶ ἀπλῶν φαρμάκων δυνάμεως. || Ὁ δὲ ἀναξαρχεὺς Διοσκορίδης ἐν ἡ βιβλίῳ τὴν χρῆσι/ || μων stb. 10-ik sor: Ἐκ τοῦ ὀριβασίου ἐν τῷ ἰε. τῶν ἱατρικῶν συναγωγῶν. || Ἡ γνῶσις τῶν ἀπλῶν φαρμάκων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς δυνάμεων || stb. 18-dik sor: Περί τοιοῦτου Διοσκορίδους ὡς τινὲς ὑπολαμβάνουσι. || Ἐκ τῶν Σουῖδα. || Διοσκορίδης ἀναξαρχεὺς ἱατρός ὁ ἐπικληθεὶς φακᾶς, διὰ αὐτοῦ || stb. 12. l. üres. 13^a (aa jelzésű l. ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ Α΄ΝΑ- || ΖΑΡΒΕΩΣ ΠΕΡΙ ὙΓΛΗΣ ἸΑΤΡΙ/ || ΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ. || (π)ολλῶν οὐ μόνον ἀρχαίων, ἀλλὰ καὶ νέων stb. 225^b l. üres. 226^a (214. számú) l. LECTORI. S. || CVM diuinum hoc opus castigaremus more nostro multis perquisitis exē || plaribus stb. 250^a (231. számú) l. Χαμαίμηλον. Ρ᾿άμνος ὥρου. Ἄρτεμισία μονόκλω- || (νος. 7-ik sor: Τοὺς πυρέσσοντας χαμαίμηλον θεραπεύει, || stb. 255^b l. üres. 256^a l. Kolofon: VENETHIS IN AEDIBVS ALDI ET || ANDREAE SOCERI MENSE || IVNIO M. D. XVIII. 256^b l. [Nyomdászjelvény.]

4-r. Lapnagyság 13·6 × 21·4 cm. Ívek jelzése: *, aa—&ω, AA—GH. Lapok száma: 12 számozatlan, 243 számozott és 1 számozatlan, tehát összesen 256 levél, vagyis 312 oldal. A lap-számozás 1—222. rendben folyik, azon túl hibás.¹ A nagybetűvel előnyomtatott inicziálék számára átlag 6 sor magas tér van hagyva. A fejezetczímek s a lapfelírások nagybetűkkel szedvék, őrjelek csupán az ívek utolsó levelének verzőján láthatók; a szövegsorok száma átlag 35.

A Jankovich-gyűjteményből származó példányunkról a kötéstáblák le vannak tépve, úgy hogy a hát eredeti fűzése látható; a

¹ Nevezetesen a 223-ik lap 224-gyel van jelölve, utána pedig ez a furcsa számszámrend következik: 223, 217—220, 221 kétszer, 223 kétszer, 225—229, 233, 231—233, 227, 235.

nyomtatvány címlapja, margóinak egy része, valamint az elől és hátul melléjefűzött 2—2 levél telve van XVII. századi görög és latin jegyzetekkel. A címlapon a nyomtatójegy fölött e bejegyzés olvasható: *Collegij foci(etati)s Jesu. Catalogus Instituti. Sopronij 1651.* Könyvtári jegye: **A. gr. 2145.**

1518.

39. Pomponius Mela etc. Venetiis, 1518.

1^a l. POMPONIVS MELA. || JVLIVS SOLINVS. || ITINERARIVM ANTONINI AVG. || VIBIVS SEQUESTER. || P. VICTOR *de regionibus urbis Romæ.* || *Dionysius Afer de Situ orbis Prisciano Interprete.* || [Nyomtatójegy.] 1^b l. üres. 2^a (aij jelzésű és 2. számú) l. FRANCISCVS ASVLANVS || LECTORI S. || TANTA *est iuuandæ rei literariæ auita quædam* || stb. 2^b l. üres. 3^a (aiij jelzésű és 3. számú) l. POMPONII MELAE DE SITV || ORBIS LIBER PRIMVS. || PROHOEMIVM. || (o)RBIS SITVM *dicere aggre-* || *dior* stb. 41^b l. INDEX. 42^a (f2 jelzésű) l. SOLINI POLYHISTOR. 42^b l. SOLINI EPISTOLA AD AVTIVM || EX VETVSTISSIMO CODICE || DESCRIPTA. || (q) *Voniam quidam impatiētius, quàm ftu* || *diosius* stb. 43^a (hibásan *f* helyett *c3* jelzésű és 43. számú) l. C. IVLIVS SOLINVS AV || TIO SVO S. P. D. || (c) *Vm & aurium clementia, & optima-* || *rum* stb. 44^a (f.4 jelzésű és 44. számú) l. JVLII SOLINI POLYHI- || STOR. || *De origine urbis Romæ Caput I.* || (s) *VNT Qui uideri uelint Ro-* || *mæ* stb. 127^b l. utolsó sora: *Finis Polyhistoris Julij Solini.* 128. l. üres. 129^a (r jelzésű és 129. számú) l. ITINERARIVM PROVINCIA || RVM ANTONINI AV- || GVSTI || PROVINCIAE AFRICAE. || *Atingi Mauritaniae ideft: Vbi Baccauates barbari* || stb. 190^a l. 16-ik sor: FINIS. 190^b l. üres. 191^a l. VIBIVS SEQUESTER VIRGI- || LIANO FILIO SALVTEM. || (q) *VANTO Ingenio, ac studio fili ca* || *rissime* stb. 199^b l. 29. sor: FINIS 200^a l. P. VICTOR. || 200^b l. üres. 201^a l. P. VICTORIS, DE REGIONIBVS || VRBIS ROMAE LIBER. || REGIO PRIMA || PORTA CAPENA. || (u) *ICVS & Aedes camenarum* || stb. 213^b l. 28-ik sor: FINIS. 214^a l. DIONYSIVS AFER. || 214^b l. üres. 215^a l. DIONYSII AFRI POEMA DE || ORBIS SITV PRISCIA- || NO INTERPRETE. || (n) *Aturæ genitor, quæ mundum conti-* || *net omnem* || stb. 133^b l. FINIS. 234^a l. VENETIIS IN AEDIBVS || ALDI, ET ANDREAE ||

SOCERI MENSE || OCTOBRI M. || D. XVIII. 234^b, 235. és 236^a l. üres. 236^b l. [Nyomdászjelvény.]

8-r. Lapnagyság: 10 × 16 cm. Ívek jelzése: a—z, A—G. 233 számozott és 3 számozatlan levél, összesen 472 oldal. A fejezet-czímek részben, és az összes élő oldalcímek antikva nagybetűkkel, a szöveg többi része dőlt betűkkel szedve. Élő oldalcím csupán a 3—127. lapokon van; őrszó minden iv utolsó levelén. A sorok átlagos száma oldalankint 30. A fejezetek élén az előnyomott kezdőbetű számára 4 sor magas terület van hagyva.

A szöveg között több XVI. és XVII. századi kéz latinnyelvű bejegyzései láthatók, melyek egyik-másik üres levélen hosszabb bejegyzésekké szélesednek. Kötése kitűnően konzervált XVI. századi préselt pergamen, német izlésben; elől, hátul 5—5 üres levél van hozzákötve. Az 1^b lapon látható bélyegző szerint *Horvát* István könyvtárából került a M. N. Múzeum birtokába. Könyvtári jegye: **A. lat. 1031.**

1518—19.

40. Joannis Joviani Pontani opera omnia. Venetiis, 1518. Három kötet.

I. kötet. 1^a l. JOANNIS JOVIANI PONTANI OPE- || RA OMNIA SOLVTA ORA- || TIONE COMPOSITA. || [Nyomtatójelvény.] || *Nomina librorum, qui in hifce tribus partibus continentur, à tergo huius paginæ notata || reperiuntur.* 1^b l. LIBRI PRIMAE PARTIS. || *De obedientia libri V.* *pagina prima* || stb. 2^a (*ij jelzésű) l. FRANCISCVS ASVLAVS ALTO BEL- || LO AVEROLDO PRAESVLI PO- || LENSII LEONIS X. PONT. || MAX. VENETHS LE || GATO S. P. D. || DVBIUM *fuit olim apud plerosq; et nūc summa contentione quæ-* || *ritur* stb. 4^b l. üres. 5^a (a jelzésű és 1. számú) l. JOANNIS IOVIANI PONTANI AD RO || BERTVM SANSEVERINVM PRINCI || PEM SALERNITANVM IN LI- || BROS OBEDIENTIAE || PROOEMIVM. || (*h*)ORTANTE *te, immo & iubente Princeps* stb. 331^a l. Kolofon: VENETHS IN AEDIBVS ALDI, ET || ANDREAE SOCERI MENSE || IVNIO M. D. XVIII.

II. kötet. 1^a l. IOANNIS IOVIANI PONTANI. || DE ASPIRATIONE *Libri duo.* || CHARON *Dialogus.* || ANTONIVS *Dialogus.* || ACTIVS *Dialogus.* || AEGIDIVS *Dialogus.* || ASINVS *Dialogus.* || DE SERMONE. *Libri Sex.* || BELLI, QVOD FERDINANDVS SE-

NIOR || NEAPOLITANVS REX CVM IO- || ANNE ANDEGANIEN-
SIVM || DVCE GESSIT, LI- || BRI SEX. || 1^b l. üres. 2^a (Aij jelzésű
és 2. számú) l. JOANNIS IOVIANI PONTANI DE || ASPIRATIONE
AD MARINVM || TOMACELLVM LIBER || PRIMVS. || (e)T PER
COMPATREM Mari- || ne stb. 318^a l. Kolofon: VENETHIS IN AEDI-
BVS ALDI, ET || ANDREAE SOCERI, MENSE || APRILI. M. D. XIX.

III. kötet. 1^a l. CENTVM PTOLEMAEI SENTENTIAE AD ||
SYRVM FRATREM A' PONTANO E' || GRAECO IN LATINVM
TRALA || TAE, ATQVE EXPOSITAE. || EIVSDEM PONTANI
LIBRI XIII. || DE REB. COELESTIBVS. || LIBER ETIAM DE LVNA
IM= || PERFECTVS. || 1^b l. *Petrus Summontius Berardino San-
feuerinio Principi Bifin. || Traiano Caraciolo Principi Melf.
Loifio Iesualdo || Comiti Cons. Traiano Cabanilio Co= || miti Mont.
& Jacobo Caietano || Comiti Morc. S. || Et uos quoq; ne quid
Pontano defit, piam illi operam alijs cum regulis* || stb. 2^a (aaaij
jelzésű és 3. számú) l. IOANNIS IOVIANI PONTANI COM- || MEN-
TATIONVM || IN CENTVM SENTENTIS PTOLE- || MAEI AD
FEDERICVM VRBI- || NI DVCEM LIBER || PRIMVS. || (t)Ametfi
*publicarum rerum administratio, bel- || lig; stb. 302^a l. INDEX
CAPITVM LIBRORVM OMNIVM || IO. IOVIANI PONTANI, QVI
IN || HAC PRIMA PARTE CON- || TINENTVR. stb. 308. l.
INDEX ... IN SECVNDA PARTE ... stb. 211^b l. INDEX ... IN
HAC TERTIA PARTE ... stb. 315^b l. LECTORI. S. || Optimum
factu uisum est lector, ut omni è parte lectio huius cla- || rif-
fimi stb. 316^b l. EXPLICATIO Locorum quæ in omnibus Pontini
libris sub- || obscura occurrunt stb. 320^a l. Kolofon: VENETHIS,
IN AEDIBVS ALDI, || ET ANDREAE SOCERI, || MENSE SEP-
TEMB. || M. D. XIX. || 320^b l. [Nyomtatójegy.]*

4-r. Lapnagyság: 12 × 19 cm. Ivek jelzése I. köt. *, a—z,
aa—ss; II. köt. A—Z, AA—RR; III. köt. aaa—zzz, AAA—RRR.
Lapok száma: I. kötetben 4 számozatlan, 327 számozott (1—
326-ig),¹ összesen 331 levél (662 oldal);² II. kötetben 318 szá-
mozott levél (636 oldal); III. kötetben: 301 számozott és 19 szá-
mozatlan, összesen tehát 320 levél (640 oldal). A szöveg olasz típussal

¹ A 326. kétszer fordul elő, a második 327-re helyesbítendő.

² A 327. lap után Renouard szerint (id. m. I. köt. 141. l.) egy fehér
lap jó; példányunkból ez hiányzik.

nyomatott, a sorok száma oldalankint 39. A czimfeliratok, a könyvek kezdő szavai, valamint az élő oldalczímek majuszkulákkal szedettek. Őrjelet az ívek 12-ik és 16-ik oldalán találunk. A kisbetűvel előnyomatott iniczialék számára 6 sor magas ür hagyatott szabadon.

A *Jankovich*-gyűjteményből származó példányunk első kötetének alján e XVII. századi bejegyzés: *Jo. Gramnii*. Az őrlap versoján fent a jobb sarokban, mindegyik kötetben ez a név és évszám áll: *Z. Kulenkamp*. 1788. Kitünően fentartott példány XVIII. századi borjú félbőrkötésben, hátán címnyomással, vörös metszéssel. Könyvtári jegye: **Opp. 487.**

1518.

41. M. T. Ciceronis orationum volumen primum. Venetiis, 1518.

1^a l. M. T. CICERONIS ORA- || TIONVM VOLVMEN || PRIMVM. || [Nyomdászjelvény.] ¶ *Ne quis alius aut Venetijs, aut usquam locorum has || impune orationes imprimat, & Leonis X. || Pontificis maximi, & Senatus Veneti || decreto cautum est.* || 1^b l. üres. 2^a (**ij* jelzésű) l. LEONI. X. PONTIFI || CI MAXIMO. || (*m*)*Agna, quaedam res est. &, ut nihil for- || tasse* stb. 9^a (** jelzésű) l. T. LIVIVS HISTORIARVM || LIBRO. CXX. || (M.) *Cicero sub aduentum triumvirorum* || stb. 10^a (***y* jelzésű) l. M. TVLLII CICERONIS ORA- || TIONVM INDEX. 11^b és 12^{a-b} ll. üresek. 13^a (*a* jelzésű) l. M. TVLLII CICERONIS || PRO P. QVINTIO || ORATIO. I. (*q*)*VAE RES IN CIVITA || te* stb. 318^a l. Kolofon: VENETHIS IN AEDIBVS ALDI, || ET ANDREAE SOCERI, || MENSE IANVARIO. || M. D. XVIII.

8-r. Lapnagyság: 9·8 × 16·5 cm. Ívek jelzése: *, **, a—z, A—Q. Lapok száma: 12 számozatlan, 305 számozott, 1 számozatlan,¹ összesen 318 levél, azaz 636 lap. A fejezetczímek, kezdő sorok és lapfeliratok antikva nagybetűkkel, a többi szöveg olasz betűkkel van szedve; az előnyomatott iniczialé számára az ajánló levélnél 4, a szövegben 6 sor magas ür áll rendelkezésre; őrjelek csupán az ívek utolsó oldalán láthatók. Jelen kötet *Cicero* beszédeinek 1519 január havától augusztus haváig nyomtatott háromkötetes kiadásának első darabja.

¹ Eredetileg 3 számozatlan, köztük a két utolsó üres. V. ö. *Renouard*, id. m. I. 145. l.

Példányunk erősen befirkált címlapja s első meg végső lapjai vizfoltosak s az 57. számmal ellátott oldalig számos széljegyzetet tartalmaznak; a kolofont tartalmazó utolsó oldal erősen meg van csonkítva (csupán 12 cm. magas). Kötése vaknyomással díszített, márványos borjúbőrből készült a XVIII. században, lapjainak széle vörösre van festve. A címlapon látható följegyzések szerint első ismert tulajdonosa 1618-ból *Semsey* Antal; míg vagy egy századdal később, 1719-ben *Mednyánszky* Pál birtokában találjuk. A M. N. Múzeumba *Jankovich* Miklós gyűjteményéből került. Könyvtári jegye: **A. lat. 1403.**

1520.

42. Erasmi Roterodami adagiorum chiliades quatuor etc. Venetiis, 1520.

1^a l. ERASMI ROTERO- || DAMI ADAGIORVM CHILIADES QVA || TVOR, CENTVRIAE'QVE TOTI || DEM. QVIBVS ETIAM-QVIN || TA ADDITVR IM- || PERFECTA. [Nyomtatójegy.]

1^b l. AVTHORVM CATALOGVS, NON OMNIVM, NAM ID || fuerat bibliothecæ indicem scribere, sed præcipuorum, è quorum monumētis col- || lectæ chiliades sunt Adagio^R, præter eos, quos ab aliis citatos deprehēdit. || stb. 2^a (Aii jelzésű) l. FRANCISCVS ASVLANS LE- || CTORI STVDIOSO. S. || PVLCHERRIMA quæq; ac optima ftudiofe lector non ter modo & quater, sed || stb. 2^b l. üres. 3^a (Aiii jelzésű) l. INDEX PROVERBIORVM PER ORDINEM ALPHABETI. 18^b l. üres. 19^a (a jelzésű) l. ERASMI ROTERODAMI PROVERBIORVM CHILIAS PRIMA || Quid fit Parœmia. || (p)AROE-MIA (definitore Donato) est accomodatum rebus, temporii- || busq; stb. 321^a (303 számú) l. kolofon: VENETIIS IN AEDIBVS AL || DI, ET ANDREAE SOCE- || RI, MENSE SEPTEMBRI. || M. D. XX. 321^b l. üres.

2-r. Lapnagyság: 20.4 × 19.2 cm. Ívek jelzése: A—C_v, a—z, aa—pp. Lapok száma: 18 számozatlan és 303 számozott, összesen 321 levél (642 oldal). A szöveg igen kellemes antikva betűkkel, az élő oldalcímek, fejezetfelírások és egyes kiemelt szavak öregbetűkkel szedettek. Sorok száma oldalanként átlag 54. Őrjel minden szignált lap verzóján s az ívek utolsó oldalán előfordul. A kisbetűvel előnyomatott inicziálék számára 5—8 sornyi köz maradt szabadon.

Elég tiszta példány, XVIII. századi márványozott bőrkötésben, hátaranyozással; az első három lapon sérülések nyomai, a 158—

191. lapokat, valamint az utolsó három lapot szúrágások éktele-
nitik el. Czimlapján a czimfelírás és nyomtatójegy között e bejegyzés
olvasható: »*Inscriptus Bibliothecæ V. Conventus Mæ Thallen.*
FF. Ord. S. Pauli || *1^{mi} Eremitæ Sub. Prioratu A. P. Bartho-*
lomæj Orlaj A° 1768.« Az 1^b lapon a budapesti kir. magyar
tudományegyetemi könyvtár bélyegzője. A M. N. Múzeumba *Jan-*
kovich könyvtárával került. Könyvtári jegye: **L. eleg. m. 6.**

1521.

43. (Dydimi) Interpretationes et antiquae, et perquam utiles
in Homeri Iliada, nec non in Odyssea. Venetiis, 1521.

1^a l. ΣΧΟΛΙΑ ΠΑΛΑΙΑ ΤΕ, ΚΑΙ ΠΑΝΥ ΩΦΕΛΙΜΑ ΕΙΣ ΤΗΝ
ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ || ΙΛΙΑΔΑ, ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ || ΟΔΥΣΣΕΑ. || *Interpreta-*
tiones et antiquæ, et perquam utiles in || *Homeri Iliada, nec non in*
Odyssea. [Nyomtatójegy.] 1^b l. üres. 2^a (aij jelzésű) l. FRANCISCVS
ASVLANVS LECTORI. S. || *Sæpe ego mecum unà miserrimas*
hominum calamitates dū || stb. 2^b l. ΛΑΣΚΑΡΕΩΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΝ
ΤΗ' || ΒΥΒΛΩ: ΟΜΗΡΟΥ ΥΠΟ: || ΜΝΗΜΑΤΙΣΤΑΣ. || Παντ' ἀνέφαν'
εἰδὼς γ' ὥς ἦλκος ἀνά καὶ αὐτὸς || stb. 3^a l. ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ Α'
ΤΟΥ || ΟΜΗΡΟΥ ΠΑΨΩΙ || ΔΙΑΣ. || (X)ρύσης ἱερεὺς ἀπόλλωνος
παραγίγνεται || stb. 3^b l. ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ Α'. || ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ
ΠΑ || ΨΩΔΙΑΝ. || (μ)ΗΝΙΝ. ὀργήν. χόλον ἐπίμονον. ἐ- || ζήτῃται stb.
319^b l. alján: ΤΕΛΟΣ. 320 l. üres.¹

8-r. Lapnagyság: 10·2 × 16·6 cm. Ívek jelzése: a—z, A—R.
Lapok száma: 1 számozatlan, 318 számozott (2-től 319-ig) és
1 számozatlan, összesen tehát 320 levél (640 oldal). A latin
szöveg olasz tipussal van szedve; a görög szöveg sorszámá oldalan-
ként 30. Élő oldalczímek, valamint a szignált lapok s minden iv
utolsó levelének verzóján örjelek vannak, azonkívül az ívek első
levelének verzóján alul e felírás: *Interpr. in. Hia.*

¹ A 321. lapon kezdődnék (v. ö. *Renouard* id. m. I. 157. l.) a 44
számozatlan levélből álló [Porphirij philosophi homericarum quaestionum
liber. Eiusdem de Nympharum antro in Odyssea, opusculum] című munka,
melyet példányunkból a 60-as évek elején hozzá nem értő kezek kivágtak s
mint önálló könyvet fölvéve A. gr. 2901. sz. a. kezeltek. Szándékunk volt e
töredéket, mely az impresszumot is tartalmazza, az itt leírt munkával egye-
síteni, de sajnos, a füzet, mely már az 1900. évi revízió alkalmával is hiány-
zott, mindeddig nem került elő.

A *Jankovich*-gyűjteményből származó példányunk egykorú préselt borjubőrökötésben maradt fenn, melynek hátrésze kissé elrongyolódott. Legelső tulajdonosa, mint a czímlapján látható bejegyzés mutatja, *Brassicanus* (Kohlburger) János Sándor würtembergi születésű bécsi tudós volt, a ki tudvalevően Mátyás király könyvtárából is nem egy darabot tudott magának megszerezni. A bejegyzés különben a következő: *fūm Joann. Alexandrj || Brassicanj philosophj || ac Iureconsultj || A. D. 1521.* A szöveg margóin számos jegyzet, melyek részben *Brassicanus* kezére vallanak. Könyvtári jegye: **A. gr. 2481.**

1521.

44. L. Apuleii *Metamorphoseos, sive lusus Asini libri XI. etc.* Venetiis, 1521.

1^a I. L. APVLEII *Metamorphoseos, siue lusus Asini libri XI. || Floridū IIII. De Deo Socratis I. De Philosophia I. || Afclepius Trismegisti Dialogus eodē Apuleio interprete. || Eiusdem Apuleij liber de Dogmatis Platoniceis. || Eiusdē liber de Mūdo, quē magna ex parte ex lib. Ari || stotelis eiusdē argumenti in latinum traduxit. hic fa- || nē liber mutilatus ante nostram impressiōnem arcun- || ferebatur. eum nos fidem antiquissimī codicis secuti, re || stituimus. multos aut, & quidē infigneis errores commi || sit Apuleius in uertendo hoc libro, quos omneis indica- || uit Petrus Alejosius græca, & latina literatura præ- || stantissimus, & philosophus clarissimus cum librum || illum latinitate donaret. Apologiae II. || Ifagogicus liber Platonice philosophiæ per Alcinoū philo || sophum, græce impressus. nam maluimus hunc græ- || cum imprimere, quā latinum. cum inepta tralatio- || ne cuiusdam Episcopi Tropiensis barbarus esset. || [Nyomdászjelvény.] 1^b I. CARMINA ANTIQVA IN || APVLEIVM MAGVM. || Καὶ νοερῆς ἀφθερχτα λατινίδος ὄργια μόσσης || stb. 2^a (aⁱⁱ jelzésű és 2. számú) I. FRANCISCVS ASVLANVS FRANCI- || SCO RVBRIO FRANCISCI GAL- || LIARVM REGIS VENETIIS || LEGATO, S. P. D. || PERFECTVM Oratorē, summūq; eloquētiæ magistrū || stb. 3^a (aⁱⁱⁱ jelzésű és 3. számú) I. LIB. I. || L. APVLEII MADAVRENSIS PHI- || LOSOPHI PLATONICI IN ME || TAMORPHOSIN SVAM, || SIVE LVSVM ASINI || PRAEFATIO. || (u)T ego tibi sermone isto milefio || stb. 266^b l. üres. 267^a l. ΑΛΚΙΝΟΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΕΙΣ || ΤΑ ΤΟΥ*

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΔΟΓΜΑΤΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗ. (*sic*) || ALCINOI PHILOSOPHI AD || PLATONIS DOGMATA INTRODVCTIO. 267^b l. üres. 268^a (I₂ jelzésű) l. ΑΛΚΙΝΟΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ || ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΔΟΓΜΑΤΩΝ ΠΛΑΤΩΝΟΣ. || (τ)ῶν κυριωτάτων πλάτωνος δογμάτων, stb. 294^a l. kolofon: VENETHIS IN AEDIBVS || ALDI, ET ANDREAE || SOCERI MEN || SE MAIO || M. D. XXI. 285^b l. [Nyomdászjelvény.]

8-r. Lapnagyság: 9·4 × 16 cm. Ívek jelzése: a—z, A—K, 1—4. Lapok száma: 266 egyoldalt számozott és 28 számozatlan, összesen tehát 294 levél (588 oldal). A latin szöveg olasz tipussal van szedve, a lapfelírásai pedig nagybetűkkel. Őrjel csupán az ívek utolsó levelének verzóján látható; a sorok átlagos száma oldalankint 30. A kezdőbetűk számára a latin szövegben öt, a rendkívül finom metszésű apró betűkkel nyomott görög szövegben pedig hat sornyi üres tér van hagyva.

Példányunk aranyozott hátú egyszerű XVIII. századi borjúbőr-kötésben fennmaradt jó állapotban lévő darab, melynek csupán első néhány lapján találunk némi sérüléseket. A kötés felső lapjának belsejébe XVIII. századi rézmetszetű exlibris C. G. Nostlertől: szétszórt könyvek s bokrok közt kiemelkedő lépcsőzetes piramis tetejéből derékig kiemelkedő, jobbjaiban pálczát, baljában könyveket tartó, csillagkoszorúval övezett nőt ábrázol, fölötte szalag e jelmonddal: VIVITVR INGENIO, alul rokokó keretben: BIBLIOTHECA PEZOLDIANA. A M. N. Muzeumba Jankovich Miklós útján került. Könyvtári jegye: **A. gr. 1233.**

1522.

45. Nicandri Theriaca etc. Venetiis, 1522.

1^a l. Νικάνδρου Θηριακά. || Τοῦ αὐτοῦ Αλεξιφάρμακα. || Ερμῆνεια τοῦ ἀνωνόμου συγγραφέως εἰς Θηριακά. || Σχόλια διαφόρων συγγραφέων, σημείων εἰς Αλεξιφάρμακα. || Εξήγησις σταθμῶν, μέτρων, σημείων, καὶ χαρακτηρῶν. || Nicandri Theriaca. || Eiusdem Alexipharmacum. || Interpretatio innominati authoris in Theriaca. || Commentarii diuerforum authorū in Alexipharmacum. || Expofitio ponderū. menfurarum, signorum, & chara- || cterum. [Nyomdászjelvény.] 1^b l. LECTORIBVS. || (n)Vllum genus scriptorum græcorum magis stb. 2^a (aii jelzésű és 2. számú) l. ΓΕΝΟΣ ΝΙΚΑΝΔΡΟΥ. || (ν)ΙΚΑΝΔΡΟΝ Τὸν ποιητὴν, Διονύσιος ὁ φα- || σκίτης stb. 21-ik sor: ΝΙΚΑΝ-

ΔΡΟΥ ΘΗΡΙΑΚΑ. || (ρ)Εἶτα χέ τοι μορφάς τι (sic) σίνητ' ὀλοφώϊα θηρῶν ||
 stb. 25^b l. Impressum: Venetiis ædibus Aldi & Andreae Afulani
 Soce- || ri menſe Nouembri M. D. XXII. 26 l. üres. 27^a (e jelzésű
 és 27. számú) l. ΣΧΟΛΙΑ ΠΑΛΑΙΑ ΤΕ, ΚΑΙ || ΧΡΕΙΣΙΜΑ ΕΙΣ ΤΑ
 ΤΟΥ ΝΙ- || ΚΑΝΔΡΟΥ ΘΗΡΙΑΚΑ. || (ρ)Νοῦς. ῥαδίως σοι τὰ εἶδη καί
 τὰς βλάβας || stb. 91^a l. kolofon: VENETHIS IN AEDIBVS ALDI,
 ET || ANDREAE ASVLANI SOCE- || RI MENSE APRILI. || M. D.
 XXIII. || 91^b l. és 92^a l. üres. 92^b l. Nyomdászjelvény.

4-rét. Lapnagyság: 12 × 19·5 cm. Ívek jelzése: a—m. Lapok
 száma 92, közülük a 2—91. megjelölve. Sorok száma laponként 34.
 Az előnyomtatott inicziálék számára 2—4 sor magas űr hagyatott.
 A czimfeliratok nagybetűkkel vannak szedve, custos minden jelzett
 lap verzóján előfordul.

Példányunk czimlapjára és utolsó levele verzójára vörös tin-
 tával e név van feljegyezve: *A. Biener*. Jó karban lévő, itt-ott
 széljegyzetekkel s az első lapokon néhány vízfolttal tarkított pél-
 dány, XVIII. századi borjufélbőr kötésben, vörös metszéssel és hát-
 aranyozással. A kötés hátán alul e három betű látható: G. H. S.
 A M. N. Múzeumba *Jankovich* gyűjteményéből került. Könyvtári
 jegye: **A. gr. 2667.**

1523.

46. C. Valerii Flacci Argonautica. Venetiis, 1523.

1^a l. C. VALERII FLAC- || CI ARGONAV- || TICA. || *Io. Baptiſtae Pij carmen ex quarto Argonautiæ || con Apollonij. || Orphei*
Argonautica innominato interprete. || [Nyomtatójegy.] 1^b l. üres.
 2^a (aii jelzésű és 2. számú) l. LECTORI. || (q) *Vantum fit Valerio*
flacco tribuen- || *dum* stb. 2^b l. VALERII FLACCI SETI- || NI
 VITA, PETRO CRI- || NITO AVTHORE. || C. *Valerius Flaccus*
Setinus inter eos, qui heroica de- || *cantarunt,* stb. 3^b l. ARGO-
 NAVTARVM NOMINA || *Secundum Orpheum.* || stb. 21-ik sor:
 ARGONAVTARVM NOMINA || *Secundum Apollonium.* || stb. 4^a
 (aiii jelzésű és 4. számú) l. 14-ik sor: ARGONAVTARVM NOMINA ||
Secundum Valerium Flaccum. || stb. 5^a l. C. VALERII FLACCI
 SETI- || NI BALBI ARGONAVTICON || LIBER PRIMVS || (p) RIMA
 DEVM *Magnis canimus || freta peruia natis,* || stb. 124^a (qiiii jel-
 zetű 224. számú) l. ORPHEI ARGONAVTICA. || (o) REX & *uates*
Pythonis maxime || princeps, || stb. 147^a l. kolofon: VENETHIS IN
 AEDIBVS AL- || DI ET ANDREAE ASVLA- || NI SOCERI MENSE

MA- || IO M. D. XXIII. 147^b és 148^a l. üres. 148^b l. [Nyomdász-jelvény.]

8-rét. Lapnagyság: 9·6 × 15 cm. Ívek jelzése: *a—t*. Lapok száma: 146 számozott és 2 számozatlan, összesen tehát 148 levél (296 oldal). Sorok száma oldalanként 30. A szöveg olasz típusokkal, a fejezetfelírások és élő oldalczímek latin nagybetűkkel vannak szedve. Őrjel minden szignált lap, továbbá az utolsó, vagyis a 8-ik lap verzóján található. A kisbetűvel előnyomatott inicziálék számára 4—6 sor magas üres tér áll rendelkezésre.

Tiszta, szép példány, XVIII. századi erezett s hátán aranyozott borjubőr-kötésben. Könyvtárunkba *Jankovich* Miklós gyűjteményével került. Könyvtári jegye: **A. lat. 2896.**

1525.

47. Galleni Librorum partes I—V. Venetiis, 1525.

I. kötet. 1^a l. ΓΑΛΗΝΟΥ. A. || GALENI LIBRORVM || PARS PRIMA, QVORVM IN- || DICEM VI. PAGINA || CONTINET. || [Nyomdászjelvény.] Ne quis alius impune, aut Venetiis aut usquam lo- || corum hos Galeni libros imprimat, & Cle- || mentis VII. Pont. Max. & Sena- || tus Veneti decreto cau- || tum est. 1^b l. üres. 2^a l. CLEMENTI VII. PONTIFICI MAXIMO || ANDREAS ASVLANS. || S. P. D. || (q)Vo in remp. literariam animo semper ego, & Aldus ille olim gener || stb 3^a l. CLEMENS PAPA VII. || DILECTI filii salutem & apostolicam beñ. Exponi nobis nuper fecistis nos ad || stb. 3^b l. ΓΑΛΗΝΟΥ ΤΑ ΕΝ ΤΩΙ ΠΡΩΤΩΙ. GALENI QVAE IN PRIMO || stb. 4^a l. az impresszum: VENETIIS IN AEDIBVS ALDI, ET AN- || DREAE ASVLANI SOCERI MEN- || SE APRILI. M. D. XXV. || 4^b l. üres. 5^a (Aα jelzésű és 1 számozású) l. ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΑΡΑΦΡΑΣΤΟΥ ΤΟΥ ΜΗΝΟΔΟΤΟΥ || ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΕΠΙ || ΤΑΣ ΤΕΧΝΑΣ. || (ε)Ἴ μὲν μὴδὲ λῶς λόγου μέτεστι τοῖς ἀλόγοις ὀνομαζομένοις ζώοις, ἀδελφόν ἐστι. ἴσως || stb. 28^b l. üres 29^a (a jelzésű és 1. számú) l. ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΘ' ἹΠΠΟΚΡΑΤΗΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ || ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ || (ε)Πειδὴ τὸ στοιχεῖον ἐλαχιστόν ἐστι μῶριον, οὐ περὶ ἂν ἡ στοιχεῖον, ἐλαχιστον δὲ οὐ ταυ- || τὸν stb. 210. l. üres. 218^a (A. jelzésű és 1. számozású) l. ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΧΡΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΩΜΑΤΙ ΜΟΡΙΩΝ || ΛΟΓΟΣ. α. (ω)Σπερ τῶν ζώων ἕκαστον ἐν εἶναι λέγεται, τῷ φαίνεσθαι κατὰ τινα περὶ γραφὴν ἰδίαν, || stb. 318^b l. [Nyomdászjelvény.]

II. kötet. 1^a l. ΓΑΛΗΝΟΥ Β'. || GALENI LIBRORVM || PARS SECVNDA, QVORVM IN- || DICEM VIII. PAGINA || CONTINET. [Nyomdászjelvény.] Ne quis alius . . . l. I. kötet leírását. 1^b l. üres. 2^a (**ii jelzésű) l. ALBERTO PIO CARPORVM || PRINCIPI FEDE- RICVS || ASVLANVS S. P. D. || (Γ)Aepe mihi res hominum animo reuoluenti, dubium inuideri folet || stb. 3^a l. CLEMENS PAPA VII. || DILECTI filii stb. (l. I. köt.) 3^b l. és 4^a l. üres. 4^b l. ΓΑΛΗΝΟΥ ΤΑ ΕΝ ΤΩΙ ΔΕΥΤΕΡΩΙ. GALENI QVAE IN SECVNDO. || 5^a (aa jelzésű és 1. számú) l. ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΚΡΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ || ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΒΙΒΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ, || (τ)Ας τῶν ἀπλῶν φαρμάκων δυνάμεις ἀκριβῶς ἐπίστασθαι, πηλίκον ὄφελός ἐστιν, || stb. 189^a (a jelzésű és 1. számú) l. ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ || ΤΩΝ ΒΙΒΑΙΟΝ Α'. ΚΑΤΑ ΓΕΝΗ. || (ὁ)Δῆμοι καὶ πρόσθεν ἐγγράπτω πραγματεία, δυοῖν μὲν ἐξ αὐτῆς τῶν πρώτων βι- || βλίων || stb. 295^a l. kolofon: VENETHIS IN AEDIBVS AL- || DI, ET ANDREAE ASV- || LANI SOCERI MEN- || SE APRILI M. D. XXV. || 295^b l. [Nyomdászjelvény.]

III. kötet. 1^a l. ΓΑΛΗΝΟΥ Γ'. || GALENI LIBRORVM || PARS TERTIA, QVORVM IN- || DICEM VIII. PAGINA || CONTINET. [Nyomdászjelvény.] || Ne quis stb. l. I. kötetnél. 1^b l. üres. 2^a l. IOANNI MATHAEO GIBERTO EPISCOPO VERO- || NENSI CLEMENTIS. VII. PONT. MAX. || DATARIO FRANCISCVS || ASVLANVS. S. || (q)Vum ipse mecum saepe multa reputans e quandam uelut animi spe- || cula stb. 3 l. üres. 4^a l. CLEMENS PAPA VII. || DILECTI stb. l. I. kötetnél. 4^b l. ΓΑΛΗΝΟΥ ΤΑ ΕΝ ΤΩΙ ΤΡΙΤΩΙ. GALENI QVAE IN TERTIO. stb. 5^a (a jelzésű és 1. számú) l. ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΦΥΓΜΩΝ ΤΟΙΣ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΟΙΣ. || (ὁ)σα τοῖς εἰσαγομένοις φίλτατε τεῦδραν χρήσιμον ἐπίστασθαι περὶ σφυγμῶν, ἐνταῦ || θα stb. 110^b l. üres. 111^a (aaa jelzésű és 1. számú) l. ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΝΟΣΗΜΑ || ΤΩΝ ΒΙΒΑΙΟΝ α'. || (π)Πῶτον μὲν εἰπεῖν γρὴ τί ποτε νόσημα καλοῦμεν ἢ ἡ δῆλον ὑπὲρ οὗ σπουδάζει || stb. 265^b l. üres. 266^a l. kolofon: VENETHIS IN AEDIBVS AL- || DI, ET ANDREAE ASV- || LANI SOCERI MEN- || SE APRILI M. D. XXV. 266^b l. [Nyomdászjelvény.]

IV. kötet. 1^a l. ΓΑΛΗΝΟΥ Δ' || GALENI LIBRORVM || PARS QVARTA, QVORVM IN- || DICEM VIII. PAGINA || CONTINET. [Nyomdászjelvény.] Ne quis stb. l. I. kötetnél. 1^b l. üres. 2^a l. ANDREAS ASVLANVS REVERENDISSIMO ANTI- || STITI BRVN-

DVSINO, OPTIMO ET DO- || CTISSIMO HIERONYMO ALE- ||
 XANDRO FELICITATEM. || (q)Vantum literæ honestæq; disciplinæ
 dignitatis & ufus afferant uitæ stb. 3. l. üres. 4^a l. CLEMENS
 PAPA VII. || DILECTI stb. 1. l. I. kötetnél. 4^b l. ΓΑΛΗΝΟΥ ΤΑ ΕΝ
 ΤΩΙ ΤΕΤΑΡΤΩΙ. GALENI QVAE IN QVARTO. || 5^a (AAa jelzésű
 és 1. számú) l. ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΦΛΕΒΟΤΟΜΙΑΣ ΠΡΟΣ || ΕΡΑΣΙ-
 ΣΤΡΑΤΟΝ. || (ä)Ξιον εἶναι μοι δοκεῖ, ζητήσεως οὐ σμικρᾶς, τί δὴ ποτε
 καὶ τ' ἄλλα τῆς τέχνης || stb. 118. l. üres. 119^a (aaaa jelzésű és
 1. számú) l. ΓΑΛΗΝΟΥ (sic) ΥΓΙΕΙΝΩΝ ΛΟΓΟΣ. α'. || (τ)ῆς περὶ τὰ
 σώματ' ἀνθρώπου τέχνης μιᾶς οὔσης, ὡς ἐν ἐτέρῳ δέδεται γράμματι,
 stb. 193^a (** jelzésű és 1. számú) l. ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ. ||
 ΒΙΒΛΙΩΝ. (sic) || (ē)Ργφ φανερά γέγονεν ἡ συμβολή σου κράτιστε βάσε περὶ
 τῆς γραφῆς τῶν ὑπ' ἐμοῦ || stb. 199^a (I jelzésű és 1. számú) l. ΓΑΛΗ-
 ΝΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΗ Η' ΙΑΤΡΟΣ || Πῶς εὔρηται ἡ ἱατρικὴ || (ē) Αληνες
 τῶν τεχνῶν τὰς εὐρέσεις ἡ θεῶν παισὶν ἀνατιθέασιν, ἧ τισιν ἐγγὺς αὐτῶν, ||
 stb. 255^b l. kolofon: VENETHS IN AEDIBVS ALDI, ET || ANDREAE
 ASVLANI SO- || CERI, MENSE AVGV- || STO. M. D. XXV. 256^a l.
 [Nyomdászjeleny.]

V. kötet. 1^a l. ΓΑΛΗΝΟΥ Ε. || GALENI LIBRORVM || PARS
 QVINTA, QVORVM INDI- || CEM SECVNDA PAGINA || CONTI-
 NET. || [Nyomdászjeleny.] Ne quis alius impune, aut Venetiis,
 aut ufquam lo- || corum hos Galeni libros imprimat, & || Clementis
 VII. Pont. Max. & Se- || natus Veneti decreto || cautum est. || 1^b l.
 ΓΑΛΗΝΟΥ ΤΑ ΕΝ ΤΩΙ ΠΕΜΠΤΩΙ. GALENI QVAE IN QVINTO. ||
 stb. 2^a (*ii jelzésű) l. ANDREAS ASVLANVS JOANNI BAPTISTAE ||
 OPIZONI PATRITIO PAPIENSI, || MEDICO QVE PRAE- || STAN-
 TISSI- || MO. S. || (I)Ατρός γάρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων. Liceat
 enim mihi te eisdē affari uer- || bis stb. 3^b l. üres. 4^a l. CLEMENS
 PAPA VII. || DILECTI stb. 1. l. I. kötetnél. 4^b l. Registrum primae
 partis Galeni¹ stb. 5^a (Aa jelzésű és 1. számú) l. ΓΑΛΗΝΟΥ ΕΙΣ
 ΤΟ ΠΕΡΙ ΦΥΣΙΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΤΟΥ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ || ΥΠΟ-
 ΜΝΗΜΑ. α'. || (π)ερὶ τῶν καθ' Ἴπποκράτην στοιχείων, πάλαι ποθ' ὑπόμνημα
 τῶν ἐταίρων τινὶ πρὸς ἀπο- || δημίαν stb. 350^b l. [Nyomdászjeleny.]
 A 349. és 350. l. közé van ékelve egy 1—6 számozással ellátott
 szöveg; az 1^a l. ΓΑΛΗΝΟΥ ΤΩΝ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΓΛΩΣΣΩΝ
 ΕΞΗΓΗΣΙΣ. || (τ)Ας παρ' ἱπποκράτει. ὦ τεῦδρα, βουλθθέντι σοι δά
 βραχυτάτων ἡμῖν || stb.

¹ Az I—V. rész íveinek mutatója.

2-rét. Lapnagyság: 23×32.5 cm. Ívek jelzése: I. kötetben: *, Aa—Γγ, a—z, &, A—N; II. kötetben: *, aa—zz, a—o; III. kötetben: ***a—n, aaa—xxx; IV. kötetben: *AAa—PPp, aaaa—kkkk, **, 1—8; V. kötetben: *Aa—Zz, Aaa—Iii, Kxx—Yyy, AAA. Lapok száma az I. kötetben: 4 számozatlan, 24 (1—24-ig) és 191 (1—180)¹ számozott, ismét egy számozatlan, végül 108 (1—108)² számozott, összesen tehát 318 levél (636 oldal); a II. kötetben: 4 számozatlan, 184³ (1—184)³ és 106 (1—106)⁴ számozott, összesen tehát 294 levél (588 oldal); a III. kötetben: 4 számozatlan, 106 (1—106)⁵ és 155 (1—155)⁶ számozott, meg egy számozatlan tehát összesen 266 levél (332 oldal); a IV. kötetben 4 számozatlan, 113 (1—113) számozott,⁷ 1 számozatlan, majd ismét 74 (1—74),⁸ 6 (1—6)⁹ és 57 (1—55)¹⁰ számozott s végül 1¹ számozatlan, összesen tehát 256 levél (312 oldal); az V. kötetben: 4 számozatlan, 346 (1—327)¹¹ és 6 (1—6) számozott, összesen tehát 356 levél (712 oldal). A sorok száma a latin szövegű, antikvával nyomtatott ajánlólevelekben 44; a görög szövegben pedig 59; ez utóbbiak tizenként meg vannak számmal jelölve. Az egyes részek kezdőbetűi kisbetűvel előnyomattak s számukra 7—8 sor magas űr hagyta-

Országos Széchényi Könyvtár

¹ A 167. sz. egymásután kétszer fordul elő; ezenkívül e sorozatban még a következő hibás számozások vannak: 6 helyett 7, 49 h. 53, 87 h. 95, 90 h. 94, 91 h. 99, 117 h. 115, 136 h. 135, 156 h. 167.

² 12 helyett 21 van szedve.

³ Hibás számok e sorozatban: 89 helyett 98, 90 h. 89, 91 h. 90, 158 h. 258, 166 h. 266, 169 h. 159, 172 h. 272.

⁴ Hibás számok: 14 helyett 13, 22 h. 13, 60 h. 56, 64 h. 66, 80 h. 08, 83 h. 71, 95 h. 195 és 106 h. 160.

⁵ Hibás számok: 6 helyett 88, 29 h. 18, 91 h. 94, 99 h. 96.

⁶ Hibás számozás: 15 helyett 14, 21 h. 10, 54 h. 64, 126 h. 120.

⁷ Hibás számozás: 2 helyett 6, 3 h. 6, 12 h. 13, 19 h. 20, 52 h. 25, 32 h. 91, 93 h. 33, 98 h. 79, 100 h. 110, 107 h. 117.

⁸ Hibás számozás: 31 helyett 33, 48 h. 52, 49 h. 47, 61 h. 63, 69 h. 71.

⁹ Az utolsó lap 6 helyett 3-mal van számozva.

¹⁰ Hibás számozás: 24 helyett 14, 38 h. 25, 40 h. 35, 41 h. 40, 42 h. 41, 47 h. 46, 48 h. 47, 49 h. 47, 50—53 h. 49—52, 54—57 h. 52—55.

¹¹ A lapszámozás és a tényleges lapszám közti nagy különbség onnan ered, hogy a jelölésben az 52. és 291. lapszám teljesen hiányzik, a 105—115, 148, 163, 245—252 pedig kétszer szerepel; ezenfelül még számos lapszámozási hiba van e kötetben.

tott. A fejezetcímek nagybetűkkel, a lapfelírások minusculákkal vannak szedve. Őrjel, kevés kivétellel, minden levél verzóján látható.

Példányunk kifogástalan tiszta, csupán az első kötet első lapjai vannak némileg kijavítva s a III. kötetben vannak itt-ott latin széljegyzetek. Kötése a XVIII. századból való; háta vörös maroquin, zöld címkékkel és egyszerű aranyozással; a táblákat némileg világosabb színű, silány minőségű juhbőr borítja, mely erősen megkopott. A czédulakatalogus tanúsága szerint az *Illésházy*-könyvtárból került a múzeumba. Az *Illésházyak* ismeretes könyvjelzője azonban nincs a könyvekbe ragasztva. Könyvtári jegye: **A. gr. 234.**

1529.

48. Augustinus Eugubinus: *Recognitio veteris testamenti ad Hebraicam veritatem etc.* Venetiis, 1529.

1^a l. RECOGNITIO VE || TERIS TESTAMENTI AD HEBRAICAM VE || ritatem, collata etiam editione Septuaginta interprete cum || ipfa ueritate Hebraica, Nostraq; translatione, Cum ex || positione Hebræorum, ac Græcorum, qui passim || toto opere citantur. Vbi quantum fieri po- || test, monstrantur loci, qui in editione || Latina, & Græca discrepant à codi || cibus Hebræorum, per Augu || ftinum Eugubinum Can. || Reg. S. Augustini. || Ordinis. S. Saluatoris. || [Háromlevelű palmetta.] || [Nyomtatójelvény.] || Ne quis alius aut Venetiis, aut usquam locorum hunc || impune librum imprimat, Senatus Venti || decreto cautum est. MDXXIX. || 1^b l. üres. 2^a (*ii jelzésű) l. REVEREN. D. D. MARINO GRIMANO || S. Romanæ Ecclesiæ Cardinali, tituli S. Vitalis & Pa- || triarchæ Aquileiæ, Augustinus Eugubinus || Cano. Reg. S. Saluatoris. S. || (S)Iquis diuinarum literarum quæta sit maiestas Antistes || stb. 3^a (a jelzésű és 1. számú) l. AVGVSTINI STEVCHI EVGBINI IN RE- || COGNITIONEM VETERIS TESTAMEN- || TI AD HEBRAICAM VERITATEM || PRAEFATIO. || (c)VM Omni opera, atq; studio in id potissimum sit || stb. 213^b l. kolofon: Venetiis in Aedibus Aldi, & Andreae Soceri. MDXXIX. || 214^a l. ¶ Omiffæ sunt p impressoꝝ in curiâ hæ annotationes . . . etc. 214^b l. üres.

4-rét. Lapnagyság: 15·3 × 20·1 cm. Ívek jelzése: *, a—z, &2, R, A. Lapok száma: 2 számozatlan, 211 számozott, ismét

1 számozatlan, mindössze tehát 214 levél (428 oldal). Középnagyságú antikva tipussal nyomtatva, görög és héber idézetekkel tarkítva. A felírások és élő oldalczímek majuszkulákkal szedvék. Az előnyomatott kezdőbetűk számára 3—5 sor magas tér hagyatott. A sorok átlagos száma oldalanként 36. Őrjelek a szignált lapok verzőján s az ívek utolsó (16-ik) oldalán láthatók.

Jó karban fennmaradt példány, préselt borjubőr-kötésben; kapesok hiányzanak. Az elülső tábla belsejét egészen eltakarja a következő exlibris: [G]Mptus est iste liber per nos Doctorem || Joannem Fabrum Episcopum Wiennē || sem/ et Coadjutorem Noue Ciuitatis/ || Gloriosissimi ⁊ clementissimi/ Romanorum/ Hungarie/ Bohemieq ⁊c. Regis/ ac Archi || ducis Austrie Ferdinandi pientissimi a Confi || lijs ⁊ a Confessionibus. Et quidem non ea pecu= || nia/ que ex proventibus et censib: Episcopatus || provenit. Sed ea/ quam ex honestissimis nostris || laboribus aliunde accepimus. Proinde liberum || est nobis donare et legare cui voluerimus || Donamus igitur eunde Collegio nostro/ apud sanctu Nicolau/ ordinamusq, vt || ibi in perpetuū Studentibus vsui sit/ || iuxta statuta et prescripta nostra. || Actum Wiene in Episcopali || Curia/ prima die Septem= || bris. Anno salutis || M. D. XXX. A 2^a és a 214^b l. felső szélén tintával e bejegyzés: *Collegio epalis vien: ad s. Nicolaum.* A M. N. Múzeumba *Jankovich* Miklós gyűjteményével került. Könyvtári jegye: **Exeg. 562.**

1533.

49. Cicero Rhetorica. Venetiis, 1533.

1^a (számozatlan, címlap) l. || IN HOC VOLVMINE HAEC || CONTINENTVR. || *Rhetoricorum ad C. Herennium* lib. IIII. || M. T. *Ciceronis de inuentione* lib. II. || *Eiusdem de oratore ad Quintum fratrem* lib. III. || *Eiusdem de claris oratoribus, qui dicitur Brutus:* lib. I. || *Eiusdem Orator ad Brutum* lib. I. || *Eiusdem Topica ad Trebatium* lib. I. || *Eiusdem oratoriae partitiones* lib. I. || *Eiusdem de optimo genere oratorum praefatio* quedam. || *Index rerū notabiliū, quae toto opere continentur, p ordinē alphabeti.* || *Varietas lectionū, quā ex diuersorū exēplariū collatione collegimus.* [Nyomtatójegy.] 1^b l. üres. 2^a (*i jelzésű) l. ALDI P. M. AD ANDREAM NAV- || GERIVM PATRITIVM VENE- || TVM, COMPATREM, IN LIBROS DE ARTE RHETO- || RICA PRAEFATIO. || OMNES *Andrea Naugeri, qui se uel componendis*

nouis || etc. 7^a l. *Index rerum memorabilium, quae toto opere continentur*, || *per ordinem alphabeti* stb. 15^a l. *Illud hic subiungere libuit: confyderandum diligentius: utrum in* || stb. 15^b l. üres. 16^a l. PAVLVS MANVTIVS || ALDI. F. STVDIO- || SIS. S. D. || FECIT *meum erga uos perpetuum studium, & animi pro-* || *pensio* stb. 16^b l. üres. 17^a (a jelzésű és 1. számú) l. RHETORICORVM AD C. || HERENNIVM LI- || BER PRIMVS || (e)TSI *Negotijs familiaribus impediti, uix fatis* stb. 58^a (fi jelzésű és 42. számú) l. M. T. CICERONIS DE AR- || TE RHETORICA LI || BER PRIMVS || (f)AEPE, & *multum hoc mecum cogitaui, boni ne* stb. 101^a (m jelzésű és 85 számú) l. M. TVLLII CICERONIS AD QVIN- || TVM FRATREM DIALO- || GI DE ORATORE. || (c)OGITANTI *mihi saepe numero, & me-* || *moria* stb. 181^a (y jelzésű és 165 számú) l. M. TVLLII CICERONIS DE CLA- || RIS ORATORIBVS LIBER, || QVI DICTVR BRVTVS. || (c)VM È *Cilicia decedens, Rhodum ueniffem et* || stb. 213^a (C jelzésű és 197 számú) l. M. TVLLII CICERONIS AD || MARCVM BRVTVM || ORATOR. (u)TRVM *difficilius, aut maius effet, negare tibi fae-* || *pius* stb. 237^a (F jelzésű és 221 számú) l. M. TVLLII CICERONIS || AD C TREBATIVM || TOPICA. || (m)AIORES *nos res scribere ingressos C. Treba-* || *ti* stb. 259^a (243 számú) l. M. TVLLII CICERONIS || DE OPTIMO GENE- || RE ORATORVM. || (o)RATORVM *genera effe dicuntur tanquã* || stb. 261^a (245 számú) l. Kolofon: VENE- THIS IN AEDIBVS HAEREDVM || ALDI MANVTII ROMANI, ET || ANDREAE ASVLANI SO- || CERI, MENSE MAR- || TIO M. D. XXXIII. 261^b l. *Post emendatos locos plureis, uifum est operae pretium, fi adnotare-* || *mus* stb. 262^a (számozatlan) l. üres, 262^b l. közepén az Aldusok nyomtatójegye látható.

8-r. Lapnagyság: 20·5 × 13·5 cm. Lapok száma: 16 számozatlan, 245 számozott és 1 számozatlan, összesen 162 levél. A *, **, a—z, A—H jelzésű ívek mindegyike kvaternió, kivéve a *, ** és H jelzésűeket, melyek kvinterniók és az l jelzésűt, a mely duernió. Címfeliratok, a fejezetek kezdőszavai, élő oldalcímek és a kolofon kétféle nagyságú latin majuszkulákkal, a szöveg dőlt betűvel van szedve; a sorok száma oldalankint 39.

Egykorú sötétpiros kecskebőrkötése meglehetősen kopott; hátán három valódi s minden bordaközben egy-egykeskeny álborda emelkedik ki, melyet eredetileg aranyozás borított, a bordák közeit

vaknyomású sávok és reneszánsz levélfonadék tölti ki; az egyforma táblák közepét csúcsával lefelé fordított aranyos háromszögbe foglalt tűzokádó sárkány foglalja el, mely fölött az elülső lapon aranyos majuszkulákkal RHETORICA || CICERO || NIS. olvasható, míg alatta A. I. H. H. kezdőbetűk állanak; a táblák széleit két, aranyos és vaknyomású sávokból alakított, keret díszíti, melyek közeit a sarkakon egy-egy aranyos rozetta, a belső keretnél egy-egy aranyozott levél ékesíti; a zöldszínű selyemkötők hiányzanak (l. a címképet). E kötés, a mint az alkalmazott bélyegzők is mutatják, kétségtelenül az Aldusok könyvkötészeti műhelyéből származik. A *Jankovich*-könyvtárból bekebelezett kötet könyvtári jelzése: **A. lat. 1384.**

1534.

50. Poëtae tres egregij nunc primum in lucem editi. Venetiis, 1534.

1^a l. (számozatlan címlap): HOC VOLVMINE CONTINENTVR || *Poëtae tres egregij nunc primum in lucem editi* || Gratij, q *Augusto Principe floruit, de uenatione Lib. I.* || P. Ouidij *Nafonis Halieuticôn liber acephalus.* || M. Aurelij *Olympij Nemesiani Cynegeticôn Lib. I.* || *Eiusdem carmen bucolicum.* || T. Calphurnij *Siculi Bucolica.* || *Adriani cardinalis uenatio.* [Nyomdászjegy.] M. D. XXXIII. || *Non sine priuilegio.* 1^b l. MAGNIFICO, ET ORNATISSIMO || VIRO ANTONIO FVCCARO AV= || GVSTANO GEORGIVS || LOGVS SILESIVS || S. P. D. || EQVIDEM, *ut ingenue fatear, Antoni optime,* || stb. 4^a (A4. jelzésű) l. utolsóelőtti sorban: *Venetijs,* || M. D. XXXIII. XV. cal. febr. || 4^b l. *Georgius Logus.* || (a) *Mplexu teneræ dignatum & amore* || stb. 5^a l. *Georgius Logus PetroPaulo Vergerio apud Inely-* || *tum Ferdinandum, Romanorum, Pannoniae,* || *ac Bohoemiae Regē oratori Pontificio.* || (g) *Ratius intactae affiduus comes ille* || stb. 7^a (* jelzésű és 1. számú) l. GRATII DE VENATIONE, SEV || KYNHETIKON LIBER. || (d) *Ona cano diuûm, lætas uenantibus* || stb. 17^a (C jelzésű és 12. számú)¹ l. P. OVIDII NASONIS || HALIEVTICA. || (a) *Ccepit mundus legē, dedit arma per omnes* || stb. 19^b l. M. AVRELII OLYMPII NEMESIA= || NI, POETAE CARTHAGINIEN- || SIS CYNEGETICOⁿ N

¹ Helyesen 11. számú.

LIBER. || (u)Enandi cano mille uias; hñlares'q; labores, || stb. 25^a (D jelzésű és 20. számu) l. M. AVRELII OLYMPII NEMESIA- || NI, POETAE CARTHAGINIEN || SIS ECLOGA PRIMA || stb. 30^b l. 10. sor: DE AVRELIO OLYMPIO NEME- || SIANO EX PETRO CRINITO. || *Aurelius Olympius Nemesianus Afer genere, pa* || *tria* stb. 31^a (26. számu) l. 18. sor: *De T. Calphurnio* || T. Calphur. *ficulus, ut inscriptiones ueterum codicũ pro-* || *bant* stb. 31^b l. T. CALPHVRNII SICVLI BVCO- || CVM (sic) CARMEN AD NEME- || SIA- || NVM CARTHAGINIENSEM. || stb. 45^a (40. számu) l. ADRI- || ANI CARDINALIS S. CHRYSO || GONI AD ASCANIVM CARDI- || NALEM S. VITI. VICECAN || CELLARIVM VENATIO. || (e)Ia sur- || gite: nunquid excitauit || stb. 52^a (47. számu) l. *Venetijs, in* || *aedibus hæredum Aldi Manutij, & Andreæ focerì, M. D. XXXIII* || *Menfe Februario.*

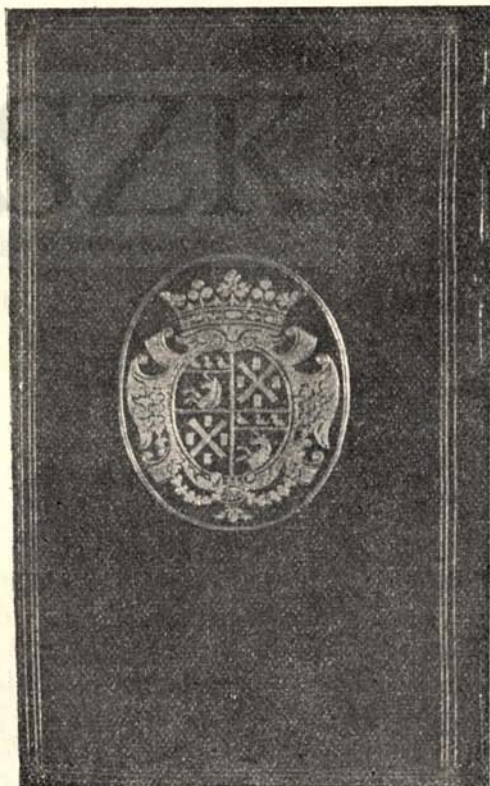
8-r. Lapnagyság :
14.5 × 9.3 cm. Ívek
jelzése : A—G. Lapok
száma : 6 számozatlan
és 46 számozott levél
(1—47.), a 2. lap téve-
désből 1-gyel van je-
lölve; 11. számu lap
pedig nincsen.

Példányunk kö-
tése írással borított hár-
tya. Könyvtári jegye:
A. lat. 1012.

1535.

51. Juvenalis, Per-
sius Satirae. Venetiis,
1535.

1^a (számozatlan)
l. IUVENALIS. || PER-
SIVS. || [Nyomtató-
jegy.] || M. D. XXXV ||
1^b l. ALDVS MANV-
TIVS SCI- || PIONI

8. ábra. Lambert de Thorigny címeres kötése.

CARTEROMA= || CHO SVO S. || I. *Iuuenalis, et A. Persij Satyras ut commodius te* || neri stb. 2^a (Aij jelzésű és 2. számú) I. IVNII IVVENALIS AQVINA- || TIS SATYRA PRIMA. || (s)EMPER EGO AVDITOR || stb. 66^a l. Kolofon: VENETHIS, IN AEDIBVS || ALDI, ET ANDREAE || SOCERI. 66^b l. üres. 67^a (a jelzésű és számozott) l. AVLI FLACCI PERSII IN || SATYRAS PROLOGVS: || (n)EC FONTE labra prolui caballino: || stb. 78^a l. kolofon: VENETHIS, IN AEDIBVS HAERE || DVM ALDI, ET ANDREAE || SOCERI, MENSE MAR- || TIO, MDXXXV. 78^b l. üres.

8-r. Lapnagyság: 15.2 × 9 cm. Ívek jelzése: A—H, a—b. Lapok száma: 78 levél, az 1. lap számozatlan, 2—78. rendesen számozva. A czimfeliratok, kolofonok és a verssorok kezdőbetűi antikva nagybetűkkel szedvék, a többi szöveg szedése kurziv. Az egyes költemények kezdőbetűjének üres hely van hagyva, középtűt egy kis segédbetűvel. Sorok száma oldalanként 31.

Példányunk czimlapján e bejegyzés olvasható: *Z. Kulenkamp* 1787. A könyv első előzéklapján fent e bejegyzés olvasható: *Sigis. Pap de Szathmár m. pr. Comp. Göttingae* 1796. Ugyane lap alján látható bejegyzés szerint *Farkas* Lajos könyvtárából került e mű a M. N. Múzeumba. Kötése borjúbőr a XVIII. század első feléből; díszített háttal, lapjain háromsoros aranyvonallal, középtűt *Nicolas Lambert* de Thorigny czimerével, belül tulipántos csipkekeret (8. ábra). Könyvtári jegye: **A. lat. 1881.**

1543.

52. Viaggi fatti da Vinetia, alla Tana, in Persia, in India et in Constantinopoli etc. In Vinegia, 1543.

1^a l. VIAGGI FATTI DA || VINETIA, ALLA TANA, IN PER= || SIA, IN INDIA, ET IN CONSTANTI || NOPOLI: *con la descrittione particolare di Città, || Luoghi, Siti, Costumi, et della* PORTA del || gran TVRCO: & di tutte le Intra= || te, spese, & modo di gouerno || suo, & della ultima Im= || presa contra Por= || toghesi, || [Nyomtatójelvény.] || IN VINEGIA M. D. XLIII. 1^b l. TVTTI LI VIAGGI CHE SI CON= || TENGONO NELL' OPERA. || *Viaggio del Magnifico Messer Josaphat Barbaro Am= || basciatore* stb. 2^a (Aij jelzésű és 2. számú) l. *Al Magnifico messer Antonio Barbarigo, che fu || del Clarissimo messer Giouan Luigi. || Antonio Manutio. || (g)Randissima obligatione ueramente ha oggi= || di* stb. 3^a (Aiij jel-

zésű és 3. számú) l. QVI COMMINCIAO LE COSE VE= *dute & udite per me Iofaphat Barbaro cittadi* || *no di Vinetia: in due Viaggi che io ho* || *fatti; uno alla Tana; &* || *uno in Persia.* || (1)A TERRA || *secondo quello che* || stb. 24^a (24. számú) l. QVIVI COMINCIA LA SECONDA || PARTE CHE APPARTIENE AL || VIAGGIO CHE IO IOSA= || PHAT BARBARO FE || CI IN PERSIA || COME AMBA || SCIATORE. || (e)SSENDO *la nostra illustriffima* || stb. 108^a (Oiii^j jelzésű és 108. számú) l. VIAGGIO DI COLOCVT DESCRIT || *to per meffer Giouāni Venetiano,* || *nelquale narra le mirabil forze, prouincie, ter=* || *re & città del gran Signore Sophi, et come* || *pafsò infiniti spagnuoli in soccorso di effo* || *Signore contra Turchi: & etiam* || *narra le marauigliose Ifole che* || *producono Oro & pietre* || *preciose; cosa inuero* || *molto curiosa di* || *intendere.* || (T)ANNO. M. D. XXIX. Ritro= || *uandomi* stb. 121^a (Q jelzésű és 121. számú) l. LIBRI TRE DELLE || COSE DE TVRCHI. || *Nel primo si descriue il uiaggio da Venetia à Costanti=* || *nopoli, con gli nomi de luochi antichi & moderni:* || *Nel secondo la Porta, cioè la corte de Soltan Soley=* || *mano, Signor de Turchi:* || *Nel terzo il modo del reggere il stato & imperio suo.* || LIBRO PRIMO. || (p)OI *che il signore Iddio mi ha conce* || *duto* stb. 158^b l. üres. 159^a l. VIAGGIO DI ALESSANDRIA || NELLE INDIE. || MDXXXVI. ADI VIII || DI OTTOBRE. || (f)CRI- VERO' *uno Viaggio fatto,* stb. 180^a l. kolofon: IN VINEGIA NELL' ANNO || M. D. XLIII. || NELLE CASE DE FI || GLIVOLI DI ALDO. || 180^b l. [Nyomtatójegy.]

8-r. Lapnagyság: 10·1 × 15 cm. Ívek jelzése: A—Z. Lapok száma: 180 számozott levél (360 oldal). A sorok átlagos száma oldalanként: 29. A szöveg olasz tipussal, az élő oldalcímek majuszkulákkal vannak szedve. A kisbetűvel előnyomatott iniciálék számára 4—5 sor magas közök hagyattak üresen. Őrjel minden iv 8-ik lapjának versóján látható.

Jó karban fentartott példány XVI. századi ízlésesen préselt borjubörkötésben, elől-hátul 16—16 hozzákötött fehér lappal s itt-ott marginális jegyzetekkel. Czimlapján a nyomdászjelvény körül e kézirati bejegyzés: *Conventus — Leucensis* || *O. E. — S. F. A.* || *Lit. G. — fc. 3.* || *nº — 29.* || Az előlő tábla belső felületére keskeny nyomtatott papírszalag van ragasztva e felirással: *Ex Bibliotheca Conventūs Leucensis ad* || *SS. Nicolaos Ord. Erem.* *S. P. Augustini* Könyvtári jegye: **It. 1208g.**

1546.

53. Ammonii Hermiae in Aristotelis de interpretatione librum commentarius. Venetiis, 1546.

1^a l. AMMONI'ΟΥ TOΥ ΕΡΜΕΙΟΥ ΕΙΣ || ΤΟ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ || ΠΕΡΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ || ΥΠΟΜΗΝΑ. || AMMONII HERMIAE IN ARI= || STOTELIS DE INTERPRE || TATIONE LIBRVM COM || MENTARIVS. || [Nyomdászjelvény] || VENETHIS. M. D. XLVI. || 1^b l. üres. 2^a (AAAⁱ jelzésű s 2. számú) l. Α'ΜΜΩΝΙ'ΟΥ TOΥ ΕΡΜΕΙΟΥ ΕΙΣ || ΤΟ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ || ΠΕΡΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ || ΥΠΟΜΗΝΗΜΑ. || (π)ΟΛΥⁿ ΜΕΝ Ε'Ν ΣΟ= || φοῖσι, stb. 188^a l. kolofon: VENETHIS, APVD ALDI FILIOS. || M. D. XXXXVI. || 188^b l. [Nyomtatójelvény.]

8-r. Lapnagyság 10·3 × 14·8 cm. Ívek jelzése: AAA—ZZZ &&&; valamennyi kvaternió, az utolsót kivéve, mely duernio. Lapok száma: 1 számozatlan, 187 számozott (2—188-ig), összesen 188 levél, 376 oldal. Sorok száma oldalankint átlag 30. Élő oldal-czimek vannak; őrjelek nincsenek.

Mint az ívjelzésből kitűnik, e mű ugyane szerzőnek egyidejűleg megjelent két más művével¹ egy testet alkot, melyek azonban nincsenek meg gyűjteményünkben. Az erősen rongált puha velinkötésű példány *Jankovich* gyűjteményéből került a M. N. Muzeumba. Könyvtári jegye: **A. gr. 1946.**

1546.

54. Scipionis Capicii de principiis rerum libri duo. etc. Venetiis, 1546.

1^a l. SCIPIONIS CAPICII || DE PRINCIPIIS RERVVM || LIBRI DVO. || EIVSDEM || DE VATE MAXIMO || LIBRI TRES || [Nyomtató-jegy, reneszánsz keretben.] (9. ábra.) || VENETHIS, M. D. XLVI. || 1^b l. PETRVS BEMBVVS CARDINALIS || SCIPIONI CAPICIO S. P. D. || (p)*Oema de principijs rerum tuum, heroicis* || stb. 2^a l. *Ad Illustrissimam Salernitanı principis coniugem,* || ISABELLAM VILLAMARINAM, || *In Scipionis Capicij libros, de principijs rerum* || *duos, de uate maximo tres, Pauli Manu=* || *tij, Aldi filij,*

¹ In Quinque voces Porphyrii commentarius és In Praedicamenta Aristotelis commentarius.

præfatio. || (E)X omnibus rebus humanis cum nihil sit li= || teris
 stb. 3^a (Aii^j jelzésű) I. SCIPIONIS CÁPICI DE PRIN= || CIPII
 RERV, || AD PAVLV M TERTIV M PONT. || MAXIV M. || (N)Aturæ
mundi, cano quæ semina primum, || stb. 33^a I. SCIPIONIS CAPI-
 CII DE VATE || MAXIMO || LIBRI III. || 33^b I. ANTONII THI-
 BALDAEI. || *Quum nequeam ipse tuo munus par reddere, grates* ||
 stb. 34^a (Eij jelzésű) I. SCIPIONIS CÁPICI DE VATE || MAXIMO ||
 LIBER PRIMVS || (E)gregium iuuenem, terris qui numine missus ||
 stb. 62^a I. kolofon: APVD ALDI FILIOS. || VENETIIS, M. D.
 XLVI. 62^b és 63^a I. üres. 63^b I. [Nyomtatójegy reneszánsz keretben.]

8-r. Lapnagyság: 15 1/2

× 9 1/2 cm. Ívek jelzése: A—H.

Lapok száma: 3 számozatlan, 29 számozott (4—32), 2 számozatlan, ismét 27 számozott (35—61) s végül két számozatlan, összesen 63 lap (126 oldal). A szöveg dőlt betűkkel, a fejezetfelírások és élő oldalczímek öregbetűkkel vannak szedve. Őrjel minden ív utolsó (16-ik) oldalán látható. A kezdőbetűk nagy szövegbetűkkel vannak előnyomatva s részükre 3 sornyi tér hagyatott üresen.

9. ábra. Aldus keretelt nyomtatójegye.

Elég jól konzervált példány, melynek két utolsó lapját kissé megrágtá a szű. *Andreae Dactii Patricii et Academici Florentini Poemata.* Florentiae, MDXLIX. cz. művel puha pergamenkötésbe egybekötve. Ez utóbbinak, mint a kolligátum első darabjának címlapján a következő két bejegyzés: *Dom Prot. S. I. . . Anno 1695* s alul, jóval régibb kézzel: *Wolf. a Saurau.* A Jankovich-könyvtárból származó kolligátum könyvtári jegye: **P. o. lat. 1355.**

1551.

55. Petri Bembi Cardinalis Historiae Venetae libri XII. Venetiis 1551.

1^a l. PETRI BEMBI || CARDINALIS HISTO- || RIAE VENE-
TAE || LIBRI XII. || [Fametszetű medaillon, közepén Mercur és

10. ábra. Vignetta Bembo Historia Veneta 1551. címlapjáról.

Minerva ölelkező alakjával.] (l. 10. ábra). || Cum priuilegiis. || VENE-
TIIS M. D. LI. || 1^b l. *Julij III. Pont. Max. Caroli V. Imp. Henrici*
Gallo- || *rum* stb. 2^a (*ii jelzésű) l. AD ILLVSTRISSIMUM AC ||
sapientissimum Venetiarum Principem, || Franciscum Donatum, || in
historias Petri || Bembi praefatio. || [M]VLTAE sunt artes, Illustriissime
Princeps, || stb. 5^a (A jelzésű és 1. számú) l. PETRI BEMBI RERVM
VE- || NETARVM HISTORIAE || LIBER PRIMVS, || [V]RBIS

Venetæ res annorum quatuor & || stb. 207^b l. REGISTRVM. || 208^a l. ERRATA || alul a kolofon: VENETIIS APVD ALDI || FILIOS. M. D. LI. || 208^b l. középtűt: [Reneszánsz keretű nyomtatójegy.]

2-r. Lapnagyság: 29·5 × 20 cm. Ívek jelzése: *, A—Z, a—z, Aa—Ee. Lapok száma: 4 számozatlan, 202 számozott (1—203), ismét 1 számozatlan, összesen 208 lap (416 oldal). A szöveg antikvával van szedve, kivéve a cím lap verzóján található privilegium-kivonatokat, melyek dőlt betűkkel szedettek. Őrjel minden lap verzóján látható. A fejezetek kezdőbetűi 3·5 cm. magas fametszetek. Sorok átlagos száma oldalanként 36.

Széles margójú, tiszta példány, melynek csupán címlapját s első 3—4 levelét rágt a szű. Kötése egykorú, görgetővel préselt disznóbőr; háta javítva. Könyvtári jegye: **H. rel. 21.**

1554.

56. Oribasii Sardiani Synopseos ad Eustathium filium libri novem etc. Venetiis, 1554.

1 l. ORIBASII SARDIANI || SYNOPSEOS AD EVSTATHIVM || FILIVM LIBRI NOVEN: || QVIBVS TOTA MEDICINA || IN COMPENDIVM REDA= || CTA CONTINENTVR: || JOANNE BAPTISTA RASARIO || NOVARIENSI MEDICÒ || INTERPRETE. || [Nyomdász-jelvény.] VENETIIS, CVM PRIVILEGIIS || *Pontificis max. Regis Gallia, Senatus Veneti. || et Ducis Florentia, in annos X.* || 1^b l. üres. 2^a (Aij jelzésű) l. COSMO MEDICI ILLV= || *striss. & excellentiss. Duci Florentia, || Ioannes Baptista Rafarius Noua= || rienfis medicus S. P. D.* || (c)VM *mihi ab ineunte ætate per sua= || fiffem* stb. || 4^a (Aiiij jelzésű) l. PRIMI LIBRI ARGVMENTVM. || *Primo libro continentur ea, quæ ad bonam uale= || tudinem* stb. 5^a (5 számú) l. ORIBASII SARDIANI COMPENDII || *ad Eustathium filium, Liber Primus. || Ioanne Baptista Rafario Nouariensi || medico interprete.* || (c)VM *Diuus Julianus Imperator no= || bis* stb. 216^b l. kolofon: VENETIIS, APVD PAVLVM || MANVTIVM, ALDI FILIVM, || M. D. LIII.

8-r. Lapnagyság: 10·1 × 16·2 cm. Ívek jelzése: A—Z, AA—DD. Lapok száma: 4 számozatlan és 212 számozott (5—216), összesen tehát 216 levél (432 oldal). Az olasz tipussal szedett könyv sorainak átlagos száma oldalanként 30. Az élő oldalczímek, vala-

mint a fejezetek kezdőszavai öregbetűkből szedvék. A kisbetűvel előnyomatott inicziálék számára 5—6 sor magas ür hagyatott. Őrjelet csupán az ívek utolsó (8-ik) lapjának verzóján találunk.

A *Jankovich*-gyűjteményből származó példányunk igen jó karban van tartva, csupán egykorú egész bőrkötése rongálódott meg erősebben. Czimlapján a nyomdászjelvény alatt ez a bejegyzés olvasható: *ex libris Jos. Baith*. Könyvtári jegye: **A. gr. 2703.**

1554.

57. Demosthenis orationum pars prima . . . pars secunda . . . pars tertia . . . Venetiis, 1554.

Első rész: 1^a l. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΩΝ || ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ. || DEMOSTHENIS ORATIONVM || PARS PRIMA: || IN QVA DELIBERATIVAE || fexdecim eius orationes, una cum exordiis || deliberatiuis, & duae demon- || stratiuae continentur. || [Nyomtatójegy.] CORRIGENTE PALO MANVTIO, || ALDI FILIO. || VENETHIS, M. D. LIII. || 1^b l. üres. 2^a l. ΠΑΥΛΟΣ ΑΛΔΟΥ ΜΑΝΟΥΚΙΟΣ ΤΩ || αἰδεσιμωτάτῳ πατρὶ, λουδοῦνικῳ βεκαῖελ= || λίῳ, τῷ ῥαβέλλου ἐπισκόπῳ, ἀπο- || στωλικῷ ἐνετίῃσι ληγά= || τῳ, χαίρειν. || (Ο)ΣΟΝ μὲν ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς εἰς τὴν || stb. 3^b l. üres. 4^a l. ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ ΠΡΟΣ ΑΝ- || μόντιον ἀξιῶσαντα αὐτὸν γράφαι οἱ τόντε δημοσθένους βίον, καὶ τὰς ἀπάν- || των τῶν λόγων αὐτοῦ || ὑποθέσεις. || (Ε)ΠΕΙΔΗ κράτιστε ἀνθυ- || πάτων μόν= || τις stb. 6^b l. ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥ= || λευτικῶν ἐκκαίδεκα, καὶ ἐπιδεικτικῶν || δύο λόγων πίναξ || stb. 7^a l. ΛΙΒΑ- || ΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ || ὀλυμπιακοῦ πρώτου λόγου. || (Ο)ΛΥΝΘΟΣ ἦν πόλις ἐπὶ θράκης, ἐλ= || ληνικόν stb. 8^b l. üres. 9^a l. ΔΗΜΟΣΘΕ- || ΝΟΥΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥ || ΠΗΤΟΡΟΣ ΟΛΥΝΘΙΑ- || ΚΟΣ ΛΟΓΟΣ, Α. || (Α)ΝΤΙ πολλῶν ἂν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι || stb. 130^b l. üres. 131^a l. DIVERSAE LECTIONES PRI= || mae huius partis orationū Demos- || thenis, quæ || in aliquibus codicibus reperiuntur. || stb. 132^a l. kolofon: VENETHIS, IN AEDIBVS || PAVLI MANVTII ALDI FILII, || M. D. LIII. || 132^b l. üres.

Második rész: 1^a l. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΩΝ || ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. || DEMOSTHENIS ORATIONVM || PARS SECVNDA: || IN QVA IVDICIALES NOVEN || EIVS PVBLICAE ORATIONES || CONTINENTVR. || [Nyomtatójegy.] CORRIGENTE PAVLO MANVTIO, || ALDI FILIO. || VENETHIS, M. D. LIII. || 1^b l. üres. 2^a l. ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΔΙΚΑΝΙΚΩΝ || ἐννέα λόγων δημοσίων

πίναξ. || 2^b l. üres. 3^a l. ΑΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ || περὶ τοῦ στεφάνου λόγου. || (T)Εἵχος μὲν ὁ ῥήτωρ ὑπὲρ ἀθηναίων || stb. 4^a l. ΕΤΕΡΑ (*sic*) ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΑΝΟΝΥΜΟΥ (*sic*) || ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ || ΛΟΓΟΝ. || (Α)ΘΗΝΑῖοι καὶ Θηβαῖοι πολεμοῦντες || stb. 5^b l. üres. 6^a l. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ ΤΟΥ || ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΛΟΓΟΣ. || (Π)ῶτον μὲν, ὃ ἄνδρες ἀθηναῖοι, || stb. 249^a l. Diuersae lectiones secundae huius partis orationum Demosthenis, quae in aliquibus codicibus reperiuntur: quae in libro notatae affertur || rifico sunt. || stb.

Harmadik rész: 1^a l. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΩΝ || ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΩΝ (*sic*). || DEMOSTHENIS ORATIONVM || PARS TERTIA: || QVAE IUDICIALES TRES, ET || TRIGINTA PRIVATAS || EIVS CONTINET || ORATIONES. || [Nyomtatójegy.] || CORRIGENTE PAVLO MANVTIO, || ALDI FILIO || VENETIIS, M. D. LIII. || 1^b l. ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΔΙΚΑΝΙΚΩΝ || λόγων τριῶν καὶ τριᾶκοντα ἰδιωτικῶν πίναξ || 2^b l. ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ || ἐπιτροπῆς λόγου. Δημοσθένης ὁ παιανιεὺς δημοσθένους τοῦ ῥήτορος πατὴρ || stb. 3^a l. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ' Α'ΦΟΒΟΥ ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ. || (Ε)ἰ' ΜΕΝ ἐβούλετο ἄφῶβος, ὃ ἄνδρες || stb. 245^b l. DIVERSAE LECTIONES || tertiae orationum Demosthenis partis, || quae in aliquibus codicibus || reperiuntur. || stb. 247^a l. kolofon: VENETIIS, APVD PAVLVM MANVTIVM, || ALDI FILIVM. || M. D. LIII. || 247^b l. [Nyomdászjelvény.]

8-r. Lapnagyság: 9·8 × 14·4 cm. Ívek jelzése az első részben: *, a—q; a második részben: A—Z, aa—ii; a harmadik részben: 2 lap jelzés nélkül és A—Z, AA—FF, G, H. Lapok száma az első részben: 8 számozatlan, 122 számozott és 2 számozatlan, összesen tehát 132 levél (264 oldal); a második részben: 248 számozott és 3 számozatlan, összesen tehát 251 levél (302 oldal); a harmadikban 2 számozatlan, 243 számozott s ismét 2 számozatlan, összesen tehát 247 levél (494 oldal). A sorok száma laponként 31. Őrjelek csupán az ívek utolsó levelének verzőján láthatók. A lapfelírás görög kisbetűkkel van szedve. A fametszetű, egyszerű vonaldiszű kezdőbetűk 7 sor magasak.¹

Erősen körülvágott példány, itt-ott görög széljegyzetekkel; az első rész czimlapján a delfin s 2^a lapján az O inicziálé zöld

¹ Az egységes stílusban tartott inicziáléktól eltér az E betű alakos ábrázolása, mely alighanem a latin ábécéből pótoltatott.

festékkal van kifestve. Kötése kemény pergament, vörös szél-
metszéssel. *Jankovich* Miklós gyűjteményéből került a Múzeumba.
Előző tulajdonosok ismeretlenek. Könyvtári jegye: **A. gr. 2064.**

1558.

58. I diece circoli dell' imperio etc. Academia Venetiana 1558.

1^a (czím-) lap. I DIECE CIRCOLI || DELL' IMPERIO, ||
Con l' entrate de Prencipi, & de gli ftiati della || Germania, || Con
le contributioni, fi della Caualleria, come || della Fanteria, || Con
una particolar descrittione della Republica || di Norimbergo. || LE
RINVCNIE de gli ftiati patrimoniati fatte da || Carlo V. Impera-
tore al Sereniss. fuo figliuolo. || Et il gouerno dell' Imperio lasciato
al Sereniss. || fuo fratello. || [Rézmetszetű nyomtatójegy, mely bal
lábával gömbön álló, trombitáló angyalt ábrázol] (11. ábra). ||

NELL' ACADEMIA VENE-
TIANA, || MDLVIII. || 1^b l.
üres. 2^a (a₂ jelzésű) l. AL RE-
VERENDISS. || MONS. IL SIG.
PIETRO LANDO, || ARCIVES-
COVO DI CANDIA, || SIG.
MIO OSSERVANDISS. || LE
TANTE, & cofi honorate, &
utili || stb. 3^b l. üres. 4^a (A jel-
zésű) l. I DIECI || CIRCOLI ||
DELL' IMPERIO || nella Ger-
mania stb. 42^b l. NELL' ACA-
DEMIA || VENETIANA, || M.
D. LVIII 43^{ab} l. üres.

11. ábra. Az academia nyomtatójegye.

4-r. Lapnagyság: 15.7 ×

19.4 cm. Ívek jelzése: a—a₂,

A—I₂. Lapok száma: 3 szá-

mozatlan, 39 számozott (1—39) s 1 számozatlan, összesen 43
levél (86 oldal). A szöveg antikva betűkkel, a fejezetek kezdő-
szavai öregbetűkkel vannak nyomtatva. A sorok átlagos száma
oldalanként: 33. Minden lap élő oldalczímmel s őrjellel van ellátva.

A *Jankovich*-gyűjteményből származó ép és tiszta példány,
több más munkával egy félpergamen kötésben egyesítve. Ez a
kötet harmadik darabja. Könyvtári jegye: **Germ. 3266.**

1558.

59. Le institutioni dell' Imperio stb. Academia Venetiana, 1558 (a címlapon 1559).

1^a l. LE INSTITVTIONI || DELL' IMPERIO || CONTENVTE NELLA || BOLLA D ORO, || nuouamente dalla latina nella uolgar || lingua tradotte. || [Rézmetszetű nyomtatójelvény, mely az előzőtől főleg kerete útján különbözik.] (12. ábra). || NELL' ACADEMIA VENETIANA || M. D. LIX. 1^b l. üres. 2^a (A₂ jelzésű) l. AL SERENISS. PRINCIPE || CARLO ARCIDVCA || D'AVSTRIA. || (L)E gratie, che l' Altezza Vostra ha dall' omni- || potente etc. 3^b l. üres. 4^a (B jelzésű és 1 számú) l. LE INSTITVTIONI || DELL' IMPERIO, || contenute nella Bolla d'Oro. || (N)EL nome della fanta & indiuiduo Trinità. || stb. 62^b l. 3-ik sor: NELL' ACADEMIA || VENETIANA, || MDLVIII. 63^{ab} l. üres.

4-r. Lapnagyság: 15·7 × 19·4 cm. Ívek jelzése: A—Q₂. Lapok száma: 3 számozatlan, 59 (1—55) számozott¹ s 1 számozatlan, összesen 63 levél (126 oldal). A szöveg antikva betűkkel, a fejezetek kezdőszavai öregbetűkkel vannak szedve. A sorok átlagos száma oldalanként 24. Minden lap élő oldalczímmel s őrjellel van ellátva. Ép és tiszta példány, mely az előző nyomtatványnyal együtt egy kolligátumban szerepel, még pedig az ötödik helyen. Könyvtári jegye: **Germ. 3266.**

1559.

60. Victoris Fausti Veneti Orationes quinque. — Venetiis, 1559.

1^a l. VICTORIS || FAVSTI || VENETI || Orationes quinque, || Eius amicorum cura quàm fieri potuit || diligenter impressæ. || [Nyomtatójegy.] || Ne quis librarius has orationes impune suis ty- || pis imprimat, alibiue impressas uendat, || ampliffimi Senatus Veneti decre- || to || cautum est. || VENETHIS M. D. LIX. || 1^b l. üres. 2^a (*ii jelzetű) l. Petro FRANCISCO || CONTARENO THADAEI F. || Paulus Rhammifius. || (N)On temere aut cafu contigisse, sed || stb. 6^a l. Orationum Index. || 6^b l. üres. 7^a (A jelzésű és 1. számozású) l. VICTORIS || FAVSTI ORATIO || QVA GRATIAE AGVNTVR

¹ 9—10—11—12 lapszám nincs, ellenben 17—18—19—20 és 45—46—47—48 számok kétszer szerepelnek egymás után.

PROIM= || PETRATO GRAECE PROFIL= || TENDI HONORE. ||
 [Q]VOD saepe à diis immor | talibus stb. 90^a (84. számú) l. APVD
 ALDI FILIOS. || VENETIIS. || M. D. LIX. || 90^b l. [Nyomtatójegy.]

4-r. Lapnagyság: 18·5 × 14·1 cm. Ívek jelzése: *, A—L.
 Lapok száma: 6 számozatlan, 84 számozott, összesen 90 levél
 (180 oldal). Szövegszedés cziczéro nagyságú antikva. Fejezetczímek

12. ábra. Az academia venetiana nyomtatójegye.

s élő oldalczímek nagybetűkkel vannak szedve. Az előszó kezdőbetűje egész egyszerű két sor magas nagybetű. Az első beszéd fametszetű inicziáléja 3·5 cm magas; a többie valamivel kisebb. — Örjelet minden ív utolsó oldalán találunk. Sorok átlagos száma oldalanként 26.

Jól konzervált példány, több más olasz és német kiadvánnyal pergamen kötésű kolligátumban egybekötve; ez a

Jankovich-gyűjteményből származó kolligatum első darabja. Címlapján e vörös tintával írt bejegyzés olvasható: *Bibliothecæ P. P.: Trinitariorum Viennæ*. Az első őrlapon pedig e bejegyzés látható. *Ex Bibliotheca || Ord. Pp: Trin: Redempt. || captiv. ||* Könyvtári jegye: **P. O. lat. 899.**

1560.

61. *Dionysii Halicarnassei de Thucydidis historia iudicium. Venetiis, 1560.*

1^a l. DIONYSII || HALICARNASSEI || DE THVCYDIDIS ||
 HISTORIA IVDICIVM, || Andrea Duditio Pannonio interprete, ||

AD ILL.^{MVM} ET REVER.^{MVM} || ARCHIEPISCOPVM || STRIGONIEN-
SEM. || [Nyomtatójegy.] || VENETIIS, M. D. LX. 1^b l. üres. 2^a (A₁ jel-
zésű) l. ILLVSTRISS. AC || REVERENDISS. D. D. || NICOLAO
OLAHO, || Achiepiscopo Ecclesiæ Metropolitanæ || Strigonienfis,
Legato nato, Primati || Hungariæ, ac sacratiss. Cæsareæ || Regiæq.
Maiestatis summo || Secretario, Cancellario || ac Confiliario &c. ||
Principi optimo atquæ || amplissimo || ANDREAS || DVDITIVS ||
S. P. D. (M)AGNOS uiros in omni æta- || te stb. 9^b l. üres. 10^a
(C₂ jelzésű) l. DIONYSII HALICAR- || NASSEI DE THVCYDIDIS ||
HISTORIA IVDICIVM, || AD Q. AELIVM || TVBERONEM, || Andrea
Duditio, Præposito Therma- || rum superiorum Budensium || &
Canonico Strigonienfe || interprete. || (I)N IIS LIBRIS, Q. Aeli Tu ||
bero stb.

4-r. Lapnagyság: 14·15 × 20 cm. Ívek jelzése: A—Z. Lapok
száma 94 levél (188 oldal); valamennyi számozatlan. Sorok
száma oldalanként átlag: 22. Valamennyi oldal őrzellel és majusz-
kulákkal nyomtatott élő oldalczímmel van ellátva. Az utolsó,
94^b lapon csupán a Series chartarum áll. A nagybetűkkel elő-
nyomatott inicziálék számára csupán három sor magas tér
hagyatott.

Példányunk XX. században készült márványozott borju
félbőr kötésében, elég jó állapotban maradt fenn, csupán a cím-
lapon s néhány első levelén vannak vízfoltok. A M. N. Múzeum
könyvtára 1903. április 21-én vásárolta meg 40·50 koronáért
Szelinszki Györgytől (Bécs). Könyvtári jegye: **H. ant. 162.**

1564.

62. Canones et decreta . . . concilii Tridentini . . . Romae,
1564.

1^a l. CANONES, ET DECRETA || SACROSANCTI OECV-
MENICI, || ET GENERALIS CONCILII || TRIDENTINI || SVB
PAVLO III, IVLIO III, PIO IIII, || PONTIFICIBVS MAX. || Index
Dogmatum, & Reformationis || [Nyomtatójegy.]¹ ROMAE, || Apud
Paulum Manutium, Aldi F. || M D LXIII. || In Aedibus Populi
Romani. 1^b l. MOTVS PROPRIVS || PII IIII, PONT. MAX. || [M]orv

¹ A szokásos szigony köré tekerődő delfin, csakhogy 12·75 cm magas
kivitelben.

proprio &c. cum nuper nos dilecti filij Pauli Manutij, cui librorum || stb. 2^a (A₂ jelzésű és III. számú) I PAVLV MANVTIVS PIO LECTORI S. || (Q)VI de Catholica fide recte sentiunt, fatentur omnes uti- || lissimum stb. 2^b l. üres. 3^a (A₃ jelzésű és V. számú) I. BVLLA INDICATIONIS || SACRI OECVMENICI || ET GENERALIS CONCILII || TRIDENTINI, || SVB PAVLO III. PONT. MAX. || [P]AVLVS EPISCOPVS, feruus fer- || uorum stb. 8^a (B₂ jelzésű és XV. számú) I. SESSIO PRIMA, || SACROSANCTI OECVMENICI, || ET GENERALIS CONCILII || TRIDENTINI || SVB PAVLO III, PONT MAX. || CELEBRATA DIE XIII MENSIS DEC. || ANNO DOMINI MDXLV. || Decretum de inchoando Concilio. || [P]LACET ne uobis, ad laudem & gloriam sanctæ & in- || diuiduæ stb. — Végén csonka: a 120. l. hiányzik.

2-r. Lapnagyság: 20·3 × 28·8 cm. Ívek jelzése: A—V. Lapok száma: 120 kétoldalt (II—CCXL) számozott levél (240 oldal). A szöveg antikva betűkkel nyomtatott, oldalanként átlag 37 sorral. Az élő oldalcímek öregbetűkkel szedettek. Őrjel minden oldal alján található. A kezdőbetűk részben előnyomattak, részben fekete alapon fehér arabeszkos fametszetekkel nyomatták. A fametszetek 2 cm magasak, kivéve a bevezető bulla kezdő P betűjét, mely 5 cm magas és különösen díszes.

Modern félbőrkötésű példány, melynek 39., 40. és utolsó (120-ik) levele hiányzik, a két első kéziratilag pótolgatott. A 16-ik, valamint a 36-ik lap alsó, rendkívül széles margója ollóval kivágatott. A címlapon látható bejegyzésekből megtudjuk, hogy e példány 1617-ben a tállyai Jézus-társasági kolostor tulajdona volt, 1624-ben azonban a jezsuiták kiüzetvén onnan, Cserey János birtokába került. Az idevonatkozó bejegyzések a következők: »*Hic codex pertinet ad librariam Mona||sterij Tallensis Anno sa—lutis 1617 || Catalogo inscriptus — S. Demb.*« és »*Sum unus ex libris Joannis Cserei A. salutis 1624 die 21 Martij.*«. Renouard szerint¹ ez a munka Manutius Pál által Rómában s fia által Velenczében 1564-ben 9—10-szer lenyomatott, a kiadások megjelölése nélkül. Leírt példányunk, mely Jankovich-gyűjteményével került a M. N. Múzeumba, az első római föliókiadás és ugyancsak Renouard szerint² rendkívül ritka és becses. Könyvtári jegye: **Conc. 75.**

¹ Id. m. 346. l.

² Id. m. 347. l.

1564.

63. Canones concilii Tridentini. Venetiis, 1564.

1^a l. (címlap) CANONES, || ET DECRETA || SACROSANCTI OECUMENICI || ET GENERALIS CONCILII || TRIDENTINI || SVB PAVLO III, IVLIO III, || PIO IIII. PONTIFICIBVS MAX. || [Nyomtató-jelvény.] || VENETHIS, M. D. LXIII. || 1^b l. üres. 2^a (A₂ jelzésű) l. PAVLVS MANVTIVS || PIO LECTORI S. || [Q] ¹ VI *de Catholica fide recte sentiunt*, || stb. 3^a (A₃ jelzésű és 3. számú) l. BVLLA INDICATIONIS || SACRI OECUMENICI || ET GENERALIS CONCILII || TRIDENTINI || SVB PAVLO III. PONT. MAX. || [P] ² AVLVVS EPISCOPVS, feruus stb. 11^a (B₃ jelzésű és 11. számú) l. SESSIO PRIMA || SACROSANCTI OECUMENICI || stb. 183^b l. ACCLAMATIONES PATRV || IN FINE CONCILII || CARDINALIS A LOTHARINGIA, || Beatissimo Pio Papae, & Domino nostro, || stb. 185^a (AA jelzésű és 185. számú) l. CONFIRMATIO CONCILII. || [N] ³ OS Alexander, S. Lauren- || tii stb. 186^b l. közepén a nyomdászjelvény.

16-r. Lapnagyság: 15 × 10,5 cm. Ívek jelzése: A—Z, AA. Lapok száma 186 levél, melyek közül az első kettő számozatlan, a többi 3—186-ig számokkal van ellátva. Címlap, feliratok és kezdőszavak különböző nagyságú latin majuszkulákkal vannak szedve; az egyes fejezetek reneszánsz-stílusú kezdőbetűi négy sor magasak; a többi szöveg az antikvával szedett acclamatio és confirmatio kivételével, kurziv betűkkel van nyomtatva. A sorok száma laponként 29; minden oldal felzettel és kusztosszal van ellátva.

A *Jankovich*-gyűjteményből való példányunk kötése erősen rongált préselt borjubőr, előlapján 1564 évszámmal. Az előbb leírt utánnomata. E példány első ismert tulajdonosa Lampertus *Pöllinger* volt, a ki, az első tábla belsejére ragasztott őrlapon olvasható följegyzés szerint, Christophorus *Felber* hitszónoknak ajándékozta a könyvet. Ugyanezen őrlap alján látható *Felber* sajátkezű aláírása mely a címlapon megismétlődik az 15.70. évszám kíséretében. A címlapon a nyomtatójegy fölött ez a bejegyzés olvasható: *Ex Bibliotheca Reisachorum || H. R. 1804.* A mozgó őrlap első oldalára Johann Conrad *Feuerlein* nürnbergi törvénytudós és városi tanácsos címeres exlibrise van felragasztva a XVIII. század közepéről. Jelenlegi könyvtári jegye: **Conc. 405.**

¹⁻² Négy sor magas kezdőbetű.

³ Négy sor magas kezdőbetű.

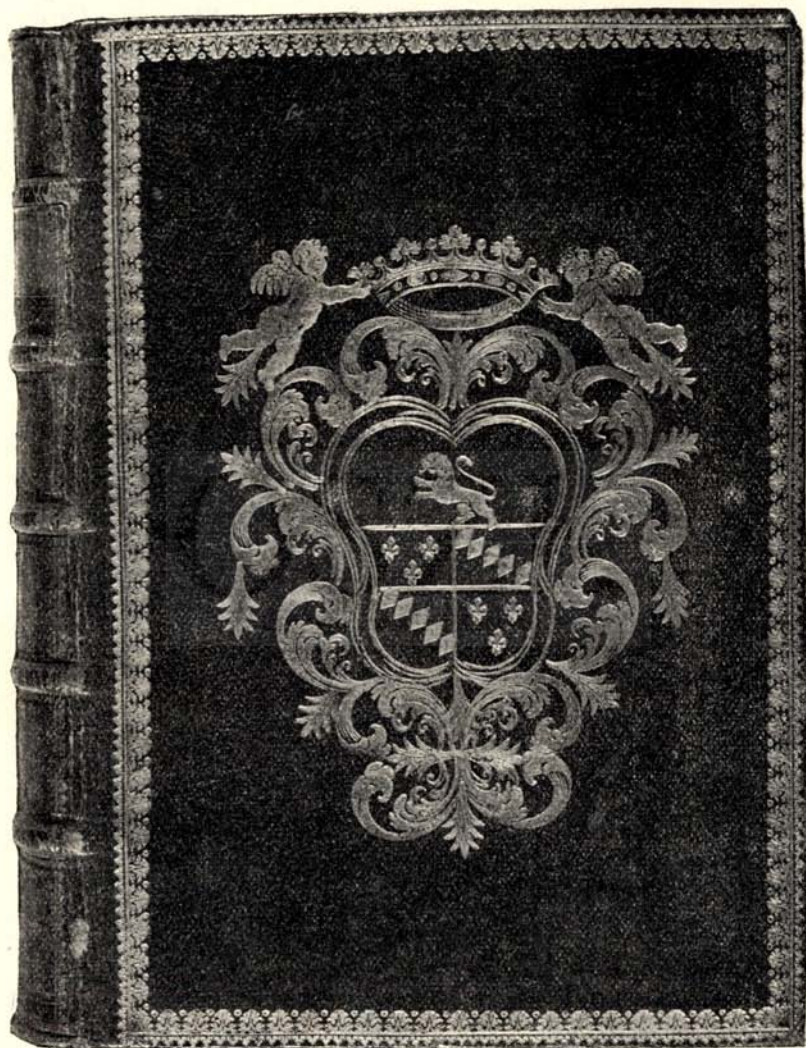
1566.

64. Q. Horatius Flaccus, ex fide atque auctoritate decem librorum manuscriptorum, opera Dionysij Lambini Monstroliensis emendatus stb. Venetiis, 1566. Két rész.

Első rész: 1^a l. Q. HORATIVS || FLACCVS, || EX FIDE ATQVE AVCTORITATE || *decem librorum manuscriptorum, || opera ||* Dionysij Lambini Monstrolienfis || *emendatus: ab eodemq; Commentarijs || copiosiss. illustratus.* || His adiecimus IO. MICHAELIS BRVTI || in quatuor libros Carminum, atque in librum || Epodon explicationes. || *Index rerum, & verborum memorabilium ||* [Nyomtatójegy.] Venetijs, apud Paulum Manutium, Aldi F. || ∞ DLXVI. 1^b l. üres. 2^a (*2 jelzésű) l. [Fejléc.] || D. LAMBINVS || CAROLO NONO || GALLORVM REGI || POTENTISSIMO, || ET CHRISTIANISSIMO || S. D. || [S]I quis unquam puer excelfo loco natus, || stb. 6^a l. [Fejléc.] || IO. MICHAEL BRVTVS || FRANCISCO RAINERIO || ANDREAE FILIO, OPTIMAE SPEI || atque indolis adolescenti. S. D. || [Q]VANTA (FRANCISCE) *mea in te beneuo-* || *lentia* stb. 7^a l. DIONYSIVS LAMBINVS || LECTORI S. D. || [E]VM tibi poetam commandare non debeo, humanissime le- || ctor stb. 8^b l. IO MALVDANVS || DE DIONYSII LAMBINI || MONSTROLIENSIS || IN QV. HORATIVM || *Flaccum commentarijs.* || 9^a (A jelzésű) l. [Fejléc.] || CARMINVM LIB. I. || AD MAECENATEM. Ode I. || Alios alijs rebus duci: fe lyricorum versuum studio teneri. || [M]AECENAS *atauis edite Regibus,* || stb. 210^b l. [Fejléc.] || EPODON LIBER. || Dia, multumq; dubitavi, & quaeui: neque dum dubitandi finem feci, quamo- || brem stb. 248^a (240. h. 24. számú) l. 9-ik sor: CARMEN SAE- || CVLARE. || [P]HOEBE, ^a *filuarumq; potens Diana,* || stb. 251^a (HH₃ jelzésű) l. INDEX RERVM, ET VERBORVM || obseruatione digniorum, quæ his commen- || tarijs continentur. 262^b l. 29-ik sor: Errata sic corrigito.¹

¹ Példányunkban itt még egy INDEX RERVM ET VERBORVM következik, mely 7 levélből áll s hhh—hhh₂ jelzéssel van ellátva. Az index utalásai oly természetűek, hogy kétségtől megállapítható, miszerint e néhány lad valamely más Aldinából került a könyvkötő gondatlansága folytán a két rész közé. Érdekes különben, hogy ez idegen töredéklap nagysága nem egyezik teljesen a könyvvel: a hosszanti oldalon 1.5 cm, a felső széleken 0.4 cm-rel van igen ügyesen kiegészítve.

Második rész: 1^a l. Q. HORATII || FLACCI || SERMONVM
LIBRI QVATTVOR, || SEV, || SATYRARVM Libri duo || EPISTOLA-

13. ábra. XVIII. sz. olasz kötés.

RVM Libri duo. || A Dionysio Lambino Montrolienfi || *ex fide decem*
librorum manu scriptorum || *emendati, ab eodemq; Commentarijs* ||

copioſiſſ. illuſtrati. || [Nyomdászjelvénny.] Venetijs, apud Paulum Manutium, Aldi F. || ∞ DLXVI. 1^b l. üres. 2^a (†₂ jelzésű) l. [Fejléc.] Dionyf. Lambinus Monſtrolienſis || FRANCISCO TVRNO-NIO, || SAPIENTISS. ET CLARISS. || viro, amplifiſſimique Cardinalium || collegij primario, || S. D. || [Fleuron.] || [C]VM fortunati mihi uidentur ij fuiſſe || ſtb. 5^a (A jelzésű) l. [Fejléc.] || SATIRARVM || LIBER PRIMVS. || [Fleuron.] || SATYRA I. || [q]VI fit, *Mæcenás, ut nemo, quam ſibi ſortem* || ſtb. 110^a l. [Fejléc.] || EPISTOLARVM || LIBER PRIMVS. || [Fleuron.] AD MAECENATEM. I. || [P]RIMA dicte mihi, *ſumma dicende camæna*, ſtb. 189^b l. AD PISONES DE ARTE || POETICA. || Scio, uiros huiuſce ætatis doctiſſimos & ſcripſiſſe, & edidiſſe in hunc librum || ſtb. 215^a l. INDEX RERVM, ET VERBORVM || obſeruatiſſione digniorum, quæ his commen- || tarijs continentur. 221^a l. [Nyomdászjelvénny.]

4-r. Lapnagyság 14·5 × 20 cm. Ívjelzés: az első részben *, A—Z, AA—II₃; a második részben +, A—Z, AA—ðE. Lapok száma: az első részben 8 számozatlan, 242 számozott és 12 számozatlan, tehát mindössze 262 levél (524 oldal); a másodikban 4 számozatlan, 210 számozott és ismét 10 számozatlan levél, vagyis együttvéve 224 levél (448 oldal). A mű nyomtatásánál vegyest használtattak különböző nagyságú antikva és olasz típusok; a versek szövege mindkét részben dőlt betűkkel van szedve, az oldaljegyzetek az első kötetben ugyancsak dőlt, de egy ponttal kisebb betűkkel van nyomtatva, míg a második részben antikvával, viszont a kommentárok mindkét részben különféle nagyságú antikva típusokkal szedettek. A szöveg átlagos sorszáma laponként 40; a széljegyzeteké és kommentároké oldalanként 49. Az egyes részek élét fametszetű reneszánsz lécz s a szöveg első sorát négy sor magas inicziálé díszíti; a dedikációknál használt inicziálék különösen díszesek és 10 sor magasak.

Igen jó karban lévő példányunk XVIII. századi piros marokén kötésben pompázik, melynek hátlapját gazdag aranyozás, két aranyos léczekkel keregetett tábláját pedig gépnymású czimerkép ékíti. A kissé nehézkes barokk kacskaringókkal körülfont czimer le-

14. ábra.

írása: öt részre osztott, alul négyelt paizs, a paizsfőben ágaskodó oroszlán, az első és harmadik mezőben három liliom, a második és negyedik mezőben pedig jobbharánt rutás pólya látható; a czímer fölött lebegő angyalok ötágú, négy gyönggyel diszített koronát tartanak (13. ábra). Mint az elülső őrlap belső oldalán látható autogramm mutatja, e példány *Batsányi* (14. ábra) könyvtárából került a M. N. Múzeum Széchényi Orsz. Könyvtárába. Könyvtári jegye: **A. lat. 558e.**

1569.

65. Julii Cesaris Commentariorvm De bello Gallico stb. cvm scholiis Errici Glareani. Venetiis, 1569.

1^a l. C. IVLII CAESARIS || COMMENTARIORVM || *De bello* [összefoglaló jel] *Gallico libri VIII.* || *Civili Pompeiano, lib. III.* || *Alexandrino, lib. I.* || *Africano, lib. I.* || *Hispanienfi lib. I.* || *Galliae, Hispaniae, locorumq; insignium pictura.* || *Nomina tum uetera, tum recentia, explanata.* || *Var. lect. ex uetustiss. codice manuscrip. libellus.* || CVM SCHOLIIS ERRICI GLAREANI. || [Nyomtatójegy.] EX BIBLIOTHECA ALDINA. || VENETIIS, M. D. LXIX. || 1^b l. üres. 2^a (*aij* jelzésű) l. STEPHANO CAROLO || HIERONYMVS TVRRI- || SANVS S. D. || (Q)VI Romanorum hominum monu || mentis stb. 3^b és 4^a l. Gallia térképe 4^b és 5^a l. Hispania térképe. 5^b l. Nomina locorum, urbium, populorum Galliae, quę his in || commentarijs habentur, quo nomine & olim latine: & || nunc dicuntur Gallice per ordinem litterarum. || 6^b l. 16. sor: Nomina quarundam urbium, & lo- || corum Hispaniae. 7^b l. fametszet: Auaricum (híd) 8. l. ennek latin szövegű magyarázata. 9^a l. fametszet: Auaricum (falai és tornyai) ábrázolása. 9^b l. ennek leírása; 10^a l. Alexia képe (fametszet), 10^b l. ennek leírása; 11^a l. Vxelodunum képe, 11^b l. ennek magyarázata; 12^a l. Mafsilia képe, 12^b l. ennek leírása; mind e leírások Joannes Lucundus Veronensis de Bello civili cz. művéből merítvék. 13^a (A jelzésű és 1. számú) l. C. IVL. CAE- || SARIS DE BELLO || GALLICO COM- || MENTARIVS I. || [Stilizált levéldisz.] || [G]ALLIA est omnis diuifa in par- || teis stb. 135^a (*Qij* jelzésű és 123. számú) l. C. IVLII CAESARIS || DE BELLO CIVILI || COMMENTARIVS I. || [L]ITERIS à Fabio C. Caefaris || stb. 211^a (199. számú) l. 5. sor: A. HIRTI, AVT OPPII ||

DE BELLO ALEXANDRI || NO COMMENTARIVS IIII. || [B]ELLO³
Alexandrino conflato, || stb. 236^a (224. számú) l. A. HIRTII, AVT
 OPII || DE BELLO AFRICO || COMMENTARIVS V. || [C]AESAR
itineribus iustis con- || *fectis*, stb. 268^a (254 számú) l. 9. sor:
 A. HIRTII, AVT OPII || COMMENTARIORVM || DE BELLO HIS-
 PANIEN. || LIBER VI. || [P]HARNACE *superato, Africae* || stb.
 280^a (*LLij* jelzésű és 268. számú) l. INDEX POPVLORVM
 MAXIME, AC LOCO || RVM, QVI IN C. IVLII || Caefaris Cōmen-
 tariis habentur, || Raymundo Marliano auctore. || [C]AESAR *in*
commentarijs Gal || *liam* stb. 312^b l. üres. 313^a l. IN C. IVLII
 CAESARIS || CLARISS. ROM. IMPERATO- || ris Commentarios de||
 bello Gallico, || ac Ciuili, Henrici Glareani, || Poetae laureati, ||
 ANNOTATIONES. || [Nyomdászjelvény.] || EX BIBLIOTHECA
 ALDINA. || VENETIIS, M. D. LXIX. || 313^b l. üres. 314^a (302. számú) l.
D N. GVIDONI, AC || PROSPERO GENEROSIS || BARONIBVS A'
 GEBENNIS || HENRICVS GLAREANVS. || S. D. P. || [V]IX alius
 est auctor, Dn. Gui- || do, stb. 316^a (304. számú) l. IN C. CAESA-
 RIS || COMMENTARIORVM DE || BELLO GALLICO || LIBROS ||
 Henrici Glareani Heluetii annotationes. || IN LIBRVM PRIMVM. ||
 ARGVMENTVM. || [C]OMMENTARII || *sunt li-* || *bri* stb. 378^a (366.
 számú) l. VARIAE LECTIONES. || stb. 410^b l. üres. 411^a l. [Nyom-
 dászjelvény.]

8-r. Lapnagyság: 9·5 × 14·5 cm. Ívek jelzése: a—bij, A—
 DDDiiij. Lapok száma: 12 számozatlan, 398 számozott, 1 számo-
 zatlan, összesen 411 levél, azaz 822 oldal. Az ajánlólevelek szövege
 antikvával van szedve, a többi olasz tipussal, laponként átlag
 30 sorral. Címfelírások, lapfejezetek rendszeren nagybetűkkel vannak
 nyomtatva; az iverk utolsó oldalán kusztoszok láthatók. A fejezetek
 kezdőbetűi hat sor magas, meglehetősen gyatra kivitelű fametszetek;
 a helynevek jegyzéke két oszlopban van szedve. *Renouard* szerint ¹
 ez a nyomtatvány tulajdonképpen nem a *Manutiusok* műhelyéből
 került ki, hanem az idősebbik *Aldus* unokaöccse, a *Torresani*
 fivérek, *d'Asola* Frigyes fiainak, különálló műhelyéből valók, a
 kik mindenképpen azon voltak, hogy *Manutius* Pált túlszárnyalva
 az első Aldinák eleganciáját adják meg nyomtatványaiknak.
 Sikerük e tekintetben igen mulandó volt, mert a hamar elkopott

¹ Annales des Aldes, I. köt. 369—371. ll.

betüket újakkal fölcserélni elmulasztották s a korrekturát is meglehetősen elhanyagolták, úgy hogy későbbi nyomtatványaik semmivel sem tűnnek ki a korabeli többi sajtó már-már hanyatlásnak induló termékei közül.

A *Jankovich*-gyűjteményből származó példányunk némileg szúrágta kötése a XVIII. századból való, síma borjubőr, egyszerű hátaranyozással és két lapmetszéssel, mely alól itt-ott még kide-reng az eredeti vörös színezés. Könyvtári jegye: **A. lat. 1267.**

1571.

66. De gentibus et familiis Romanorum Richardi Streinnii baronis Schwarzenauui. Venetiis 1571.

1^a l. DE. GENTIB. ET || FAMILIIS || ROMANORVM, || RICHARDI. STREINNII || BARONIS. SCHVVARZENAVII. || Aldus [Nyomtatójegy.] Iunior || VENETIIS. ∞ DLXXI. || Ex Aedib. Manutianis. || 1^b l. [Fejléc.] PRAESTANTI . VIRO || FRANCISCO. MORANDO || SIRENAE || IVRIS. VTRIVSQ. SINGVLARI. COGNITIONE || ORNATO || ALDVS. MANVTIVS. PAVLLI. F. ALDI. N. || S. P. D. || [M]ITTO AD TE, *ut habeas an || nuam* stb. 2^a (*₂ jelzésű l.) [Fejléc.] ALDVS. MANVTIVS. || PAVLLI. F. ALDI. N. || LECTORI || [L]AVDARI omnes uo- || lunt: stb. 3^b l. üres. 4^a l. SER.^{MO} ET ILL.^{MO} || PRINCIPI. AC. DOMINO || CAROLO || ARCHIDVCI. AVSTRIAE. || &c. || RICHARDVS. STREINNIVS || S. || [Q] *VIDNAM cauffae fit, Carole Princeps illu || striffime*, stb. 6^a (**₂ jelzésű) l. RICHARDI. || STREINNII || BARONIS. AVSTRII, || IN STEMMATA || GENTIVM. ET. FAMILIARVM || ROMANARVM || PRAEFATIO. || [V]ETVS *est, eaque multorum animis penitus infita opinio, prin || cipium* stb. 11^a l. közepén: PATRICIAE || GENTES. 11^b l. üres. 12^a l. [Fejléc.] || SILVIA. GENS. || [S]ILVIAE gentis tres omnino fa- || milias stb.

4-r. Lapnagyság: 14:3 × 20:1 cm. Ívek jelzése: *, **, A—Z, AA—FF. Lapok száma: 8 számozatlan, 115 kétoldalt számozott (229-ig) és 1 számozatlan, összesen tehát 124 levél (248 oldal). A munka többféle nagyságú betűtípusokkal szedetvén, az oldalak átlagos sorszáma meg nem állapítható. A fametszetű inicziálék magassága 3—8 sor között váltakozik s jobbra reneszánsz-stílus arabeszekkel vannak díszítve.

Jó állapotban fennmaradt példányunk izlésesen aranyozott hátú, XVIII. századi barna borjubőr-kötésben maradt reánk, melynek előlapján *supereclibris* gyanánt a *Bünau*-család díszes czimere, hátsó tábláján pedig két oroszlán által tartott paizs díszleg e felirással: EX || BIBLIOTHE- || CA || BŰNAVI- || ANA. A M. N. Muzeum tulajdonába *Farkas* Lajos könyvtárából került 1873 december 10-én. Könyvtári jegye: **H. ant. 284.**

1576.

67. Del Tevere di M. Andrea Bacci Medico et Filosofo libri tre stb. Venetiis, 1576.

1^a I. DEL TEVERE || DI M. ANDREA BACCI || MEDICO ET FILOSOFO || Libri Tre, || Ne' quali si tratta della natura, & bontà dell' acque, & || specialmente del Teuere, & dell' acque antiche di || Roma, del Nilo, del Pò, dell' Arno, & d'altri || fonti, & fiumi del mondo. || *Dell' uso dell' acque, & del beuere in fresco, con Neui, || con Ghiaccio, & con Salnitro.* || Delle Inondationi, & de' rimedii, che gli antichi Romani || fecero, & che hoggidi si possan fare in questa, || & in ogni altra Inondatione. || *All' illustrissimo. Senato*

et Inclito Popolo Romano. || [Nyomtatójegy, czimerbe foglalva.] (15. ábra.) IN VENETIA, MDLXXVI. || 1^b l. üres. 2^a ([₂ jelzetű) l. [Fametszetű fejléc.] || ALL' ILLVSTRISS. || SENATO || ET INCLITO || POPOLO ROMANO. || [Záródisz.] || (I)N QUESTA NUOVA luce delle scienze, || stb. 5^a l. ([jelzetű) l. TAVOLA || DELLE COSE NOTABILI || CHE NEL PRESENTE VOLVME || SI CONTENGONO. || (Fleuron.) || (A szöveg kéthasábosan következik.) 9^a (A jelzetű) l. DEL TEVERE || DI M. ANDREA

15. ábra.

Czimerbe foglalt nyomdászjelvény.

BACCI || MEDICO ET FILOSOFO || LIBRO PRIMO : || NEL QVALE
SI TRATTA || della natura & bontà dell' acque, & specialmente ||
del Teuere, & di altri fonti, & fiumi || del Mondo. || PREFA-
TIONE. || *Della eccellenza dell' acqua, & massimamente || de*
fiumi. || [G]RAN ragione, a mio giuditio, hebbero || stb. 163^b l. üres.

4-r. Lapnagyság: 20·7 × 14·5 cm. Ívek jelzése: [—[[, A—Qq.
Lapok száma: 8 számozatlan s 155 számozott (1—309), összesen
163 levél (326 oldal). Sorok átlagos száma oldalankint 28.
Az ajánlólevél s az előszó fametszetű kezdőbetűje 3·3 cm magas,
az egyes szakaszoké: 1·2 cm. Az ajánlólevél, tárgymutató s fejezet-
felírások antikva, a többi szöveg olasz tipussal van szedve. Élő
oldalczímmel s őrjellel minden oldal el van látva.

Erősen megsárgult, itt-ott vízfoltos, különben ép példány,
sima pergamenkötésben. Czimlapján e bejegyzés olvasható: *Dono*
datus a D. Gulielmo de Giulelmi || Callicus die 3 July 1603 || Caly.
Könyvtárunkba *Lanfranconi* Enea gyűjteményével került. Könyv-
tári jegye: **H. rel. 303.**

1589.

68. De natura daemonum Io. Laurentii Ananiae Tabernatis
theologi, libri quatuor etc. Venetiis, 1589.

1^a l. DE NATVRA¹ || DAEMONVM || IO. LAVRENTII ANA-
NIAE || TABERNATIS THEOLOGI, || Libri Quatuor. || Quorum [össze-
foglaló jel] I. Agit de origine & differentia daemonum. || II. De
earundem in homines potestate. || III. De his, que daemones per se
operantur in nobis. || IV. De his, quæ hominum auxilio peragunt. ||
Quæ omnia tum exemplis, tum rationibus Philosophicis || ac
Theologicis comprobantur. || Cum Indice Rerum memorabilium. ||
[Nyomtatójegy.] VENETIIS. Apud Aldum. CIIOXXXIX. || CVM PRIVILE-
GIO. || 1^b l. üres. 2^a (+2 jelzésű) l. ILLVSTR.^{ma} || CONSTANTIAE ||
CARRECTE || IO. LAVRENTIVS ANANIA || TABERNAS || S. D. ||
[E]Tsi *Pericles Atheniensis, Il-* || *lustris.* stb. 3^b l. INDEX RERVVM ||
MEMORABILIVM. || stb. 7^a (A jelzésű) l. DE NATVRA || DAEMO-
NVM || IO. LAVRENTII || ANANIAE || TABERNATIS THEOLOGI ||
Liber Primus. || [D]AEMONVM naturam eo || rumq. stb. 112^a l.
FINIS. 112^b l. üres.

¹ Fametszetű keretbe foglalva.

8-r. Lapnagyság: 8.8×13.7 cm. Ívjelzés: †, A—N₅. Lapok száma: 6 számozatlan s 106 kétoldalt (1—211-ig) számozott, összesen 112 levél (224 oldal). A címfeliratok, élő oldalcímek s a fejezetek kezdőszavai antikva nagybetűkkel, a szöveg olasz tipussal van szedve; kivétel a kéthasábos index, mely szintén antikva szedés. Sorok átlagos száma oldalanként 29. Őrjel minden lap elő- és hátlapján látható. A fametszetű inicziálék magassága 2.2 cm.

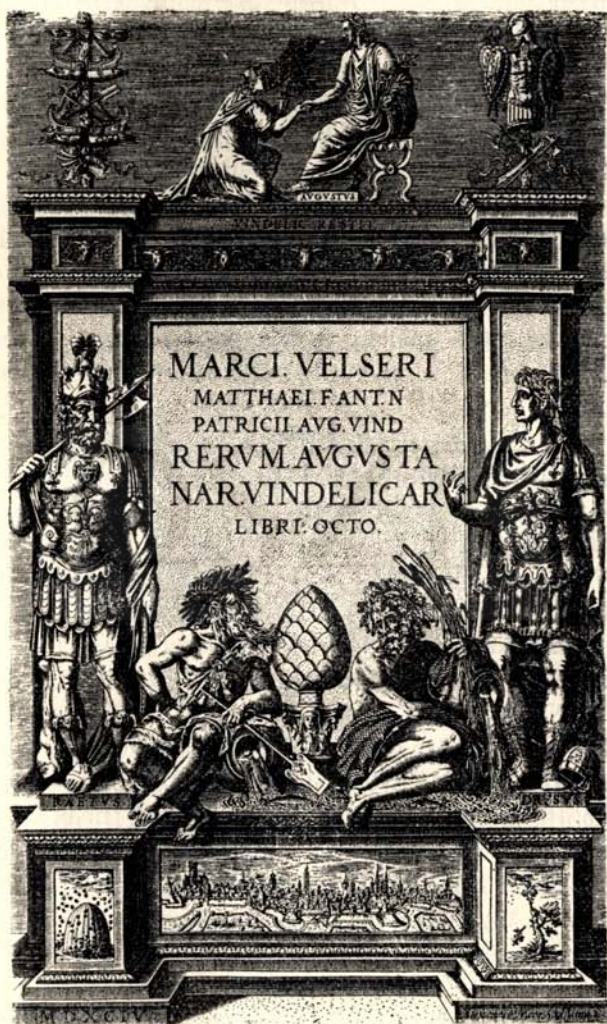
A *Jankovich*-könyvtárból származó példányunk fehér disznóbőrökötése a XVII. század végéről való. Hozzákötvék: *Rhegius* Urbanus lutheránus theologus beszéde »De angelis« h. n. 1543 és *Bayle* François meg *Grangeron* Henrik »Relation de l'état de quelque personnes prétendues possédés« Toulouse, 1693. A kolligátum könyvtári jegye: **Exeg. 1620.**

1594.

69. Marci Velserei Matthaei F. Ant. N. Patricii. Aug. Vind. Rerum Augusta Nar. Vindelicar Libri. octo. Venetiis, 1594.

1^a l. [Rézmetszetű címlap (16. ábra), a kapuzaton belül e felirással:] MARCI VELSERI || MATTHAEL. F. ANT. N || PATRICII. AVG. VIND || RERV. AVGVSTA || NAR. VINDELICAR || LIBRI. OCTO. || 1^b l. üres. 2^a (A₂ jelzésű) l. [Rézmetszetű fejléc.] || VIRIS NOBILIBVS || ET ILLVSTR. || IOANNI VELSERO || BARTHOL. F. || CHRISTOPHO ILSVNGO || MELCH. F. || AVG. VIND. II. VIRIS PRÆF. || VII. Virumque collegio. || [Záródísz.] || [I]AM olim mihi, Patres, diuidiæ est, eam || stb. 3^b l. ARGVMENTA || OCTO || LIBRORVM RERV || AVGVSTANARVM VINDELICARVM. || 4^a l. MARCI VELSERI || RERV || AVGVSTANARVM, || VINDELICARVM, || Liber Primus. || [A]VGUSTANAS origines scripturo, per || stb. 94^a (Bb₂ jelzetű és 181. számozású) l. Vétuftorum aliquot scripto- || rum testimonia, quæ in his li- || bris siue sequuti fumus, siue re- || iecimus; vifum subiungere, vt || eò lectori fides constaret certior. || 103^a (199. számozású) l. ANTIQVA || QVAE AVGVSTAE || VINDELICORVM || EXTANT || MONVMENTA || Et ad ea || Marci Velserei Matthæi F. || notæ. || 141^a (Oo jelzetű s 275. számú) l. LITTERAE SINGVLARES. || Et DICTIONES CONCISE || SCRIPTAE, EXPLICATAE. || [Szöveg kéthasábos.] 142^b l. VENETHIS, || M. D. XCIV. ||

2-rét. Lapnagyság 28.9×19.6 cm. Ívek jelzése: A—Oo. Lapok száma: 3 számozatlan s 139 (1—277-ig) számozott, összesen 142 levél (284 oldal).¹ A szöveg szedése az első és harmadik antikva

16. ábra.

M. Velseri . . . Rerum libri VIII. cz. mű rézmetszetű címlapja.

¹ A lapszámazás az utolsó két oldalon el van véve, a mennyiben 276 és 277. sz. helyett 376 és 377. áll.

a második részben itáliai betűkből áll. Élő oldalczímek csak az első és harmadik részben találhatók. A fametszetű kezdőbetűk magassága 3 és 4 cm közt váltakozik. A címnap, fejlécek s illusztrációk rézmetszetek, melyek készítője *Mair Sándor* augsburgi rézmetsző. A műn a nyomtatóczég nincs kitéve, de egész kiállítása annyira magán viseli a korabeli Aldinák jellemző vonásait, hogy úgy *Renouard* mint *Brunet* felveszik e világhírű czég termékei sorába.

Jól konzervált tiszta példány; borjubőrökötésének aranyozott táblái egykorúak, háta a XVIII. században pótoltatott. A címnap alján e XVIII. századi bejegyzés olvasható: *est Conventus S. Wenceslai Discal. S. Augustini Neopragae*. Az első őrlapon más kéztől e két bejegyzés: *Est Conventus S. Wenceslai Neo-Pragae || Discal: Ord: S. P. Augustini || és dupl.* A címnap verzóján a múzeumi bélyegző mellett a következő szövegű bélyegző látható: *Horvát István könyvtárából*. Könyvtári jegye: **Germ. 936.**

1595.

70. Della origine et successi degli Slavi. Oratione di M. Vincenzo Pribevo. Venetiis, 1595.

1^a l. DELLA || ORIGINE ET SVCCESI || DEGLI || SLAVI || ORATIONE. || DI M. VINCENZO PRIBEVO || DALMATINO DA LESENA. || gia recitata da lui nello medesima || CITTÀ || *Et hora tradotta dalla lingua latina nell' Italiana* || DA BELLISARIO MALASPALLI DA || SPALATO. || CON PRIVILEGIO. || [Nyomtató-jegy.] IN VENETIA, CIO. IO. XCV || Preffo Aldo. 1^b l. üres. 2^a (a₂ jelzésű) l. [Fejlécz.] AL MOLTO MAG. SIG. IL SIG. || DOMENICO AVRIO || MIO SIGNOR || OSSERVANDISSIMO. || [V] *EDESI per lunga memoria* stb. 6^b l. LIBRI DI STAMPA D'ALDO, nella Libreria di Venetia, || M. D. XCV. || stb. 9^a l. [Fejlécz.] DELL' ORIGINE, ET SVCCESI || DE GLI SLAVI. || ORATIONE. || DI F. VINCENZO PRIBEVO DALMATINO, || da LESENA, dell' ordine de' Predicatori, professore || della Sacra THEOLOGIA. || *Recitata da lui nella medesima Città di Lefena, & tradotta || dalla lingua Latina nell' Italiana* da || BELLISARIO MALASPALLI DA SPALATO. || [I] L Genere humano è tut- || to stb. 48^b l. IN VENETIA, CIO. IO. XCV. || PRESSO ALDO. || [Zárólécz.]

4-r. Lapnagyság: 14·7 × 19·9 cm. Ívek jelzése: a, A—K. Lapok száma: 8 számozatlan s 40 mindkét oldalt számozott

(1—79), összesen 48 levél (96 oldal). Az előszó olasz-, a szöveg cziczero nagyságú antikva típusokkal van szedve. A sorok átlagos száma oldalanként 27. A 7 sor magas inicziálék, a fejezetléczek és a záródisz reneszánsz stílusú fametszetek útján állítottak elő. Az élő oldalczímek majuszkulákkal vannak szedve, a marginális-jegyzetek olasz betűkkel. Őrjel minden oldal alján látható.

Szép példány, kemény papírtáblákba fűzve; a czédulakatalogus tanúsága szerint *Széchenyi*-példány. Könyvtári jegye: **H. int. 286e.**

Év és nyomda nélkül.

71. Alexandri Benedicti Pœantii. Collectiones medicinae.¹

1^a (ai jelzéssel) ALEXANDER BENEDICTVS VERONENSIS PHYSICVS || MARCO SANVTO Veneto patricio fenatori optimo. S. D. || 1^b l. 16-ik sor: COLLECTIONES MEDICINAE. || Alexandri Benedicti phyci de medici: atq; ægri officio collectio- || num Caput primum. || 8^b l. FINIS.

4-r. Lapnagyság: 15·7 × 19·9 cm. Ívjelzés: a_i—a_{iiii}. Lapok száma: 8. A szöveg antikva típusokkal nyomtatott, élő oldalczímek, őrjelek és kezdőbetűk nélkül. Sorok átlagos száma oldalanként 41.

Fűzött példány, melynek származása ismeretlen. Könyvtári jegye: **Inc. s. a. 1426.²**

Széchenyi Könyvtár

Év nélkül.

72. Quinti Calabri de relictorum ab Homero libri XIV. Hely és év nélkül.

1^a l. ΚΟΙΝΤΟΥ ΚΑΛΑΒΡΟΥ ΠΑΡΑΛΕΙ- || ΠΟΜΕΝΩΝ ΟΜΗ-
ΡΟΥ, ΒΙΒΛΙΑ || ΤΕΣΣΑΡΕΣΚΑΙΔΕΚΑ. || QVINTI CALABRI DE
RELICTO || RVM AB HOMERO LIBRI || QVATVORDECIM. ||
[Nyomdászjelvény.] 1^b l. üres. 2^a (aii jelzésű) l. ΚΟΙΝΤΟΥ ΚΑΛΑ-
ΒΡΟΥ ΠΑΡΑ- || ΔΕΠΙΟΜΕΝΑ ΟΜΗΡΩΙ, || ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ. || (ε)ΥΘ'
ὁπὸ Πηλεΐωνι δάμη θεοσεΐκε || λος ἔκτωρ, stb. 152^b l. üres. 153^a (u jel-
zésű) l. ΤΡΥΦΙΟΔΩΡΟΥ ΑΙΓΥΠΤΙΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ, ΚΑΙ || ΕΠΟ-
ΠΙΟΥ, ΙΑΙ || ΟΥ ΑΛΩΣΙΣ. || (τ)Έρμα πολυκμήτοιο μεταχρόνιον || πολέμοιο,
stb. 172^b l. [Nyomdász jelvény.]

¹ *Hain* szerint (id. m. 806. sz.) valószínűleg Aldus Manutius sajtójá-
nak terméke. *Renouard* is megemlíti. Id. h. 438. l.

² V. ö. *Horváth* id. m. 198. l.

8-r. Lapnagyság: 9.8×15.5 cm. Ívjelzés: a—yii. Lapok száma: 172 levél (344 oldal); valamennyi számozatlan. Sorok átlagos száma oldalankint 30. Az élő oldalczímek nagybetűkkel szedettek. Kusztoz minden ív utolsó (8-ik) levelének verzóján fordul elő. Ezen keletnélküli kiadvány nyomtatási éve bizonytalan, rendszeren 1521 alatt fordul elő; de *Renouard*¹ valószínűbbnek tartja akár az 1504., akár az 1505. évet.

Példányunk, mely *Jankovich* Miklós könyvtárából való, igen jó állapotban maradt fenn; pergamenkötése Szászországban készült a XVII. század folyamán; táblái közepét Ágost választófejedelem vaknyomású czimere díszíti. Az elülső őrlap felső szélén e név olvasható: *Q. C. Reiske*. Az eredetileg beleragasztott exlibrist igen ügyesen kivakarták. Könyvtári jegye: **A. gr. 2943.**

Év nélkül.

73. Constantini Lascaris Byzantini de octo partibus orationis liber primus stb. Venetiis, év nélkül.

1^a l. Constantini Lascaris Byzantini de octo partibus orationis || Liber Primus. || Eiusdem de Constructione Liber secundus. || Eiusdem de nomine & uerbo Liber tertius. || Eiusdem de pronomine secundum omnem linguā, & poeticū || uisum opusculum. || Hæc omnia habent e regione latinam interpretationem ad uer || bum fere propter rudes, ita tamen ut & amoueri, & addi || possit pro cuiuscunq; arbitrio. || Cebetis tabula & græca & latina, opus morale, & utile omni- || bus, & præcipue adulescentibus. || De literis græcis ac diphtongis & quæadmodū ad nos ueniāt. || Abbreviationes, quibus frequentissime græci utuntur. || Oratio Dominica & duplex salutatio ad Beatiss. Virginem. || Symbolum Apostolorum. || Euangelium diui Joannis Euangelistæ. || Carmina Aurea Pythagoræ. || Phocylidis Poema ad bene, beateq; uiuendum. || Omnia hæc cum interpretatione latina. || Introductio perbreuis ad hebraicam linguam. || 1^b l. Aldus Manutius Ro. Angelo Gabrieli Patritio Veneto. S. || P. D. || Cum plurimis i rebus Angele hūaniss. noui te pleniss. amo || ris stb. 2^a l. ALDVS LECTORI. S. || Si forte nescieris studiose lector quonam modo, quæ græce im- || primenda stb. 2^b l. COMPENDIVM OCTO ORATIONIS PARTIVM ET || ALIOR. QVORVNDAM

¹ Id. m. 440. l.

NECESSARIO^R EDITVM || A CONSTANTINO LASCA || RE
 BYZANTINO. || De diuisione literarum || Liber primus. || (1.) Itera
 est pars minima uocis indiuidua || stb. 3^a (aII jelzésű) l. ΕΠΙ-
 ΤΟΜΗ ΤΩΝ ΟΚΤΩ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΜΕΡΩΝ, ΚΑΙ || ΑΛΛΩΝ
 ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΑΙΩΝ, ΣΥΝΤΕΘΕΙΣΑ || ΠΑΡΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
 ΛΑΣΚΑ' || ΠΕΟΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ. || Περί διαιρέσεως τῶν γραμμά-
 των. || βιβλίον πρῶτον. (γ) Πάμμα ἐστὶ μέρος ἐλάχιστον, φωνῆς ἀδιαίρετον. ||
 stb. 102^a l. ALDVS MANVTIVS RO. LECTORI SALVTEM. || Etfi
 eram typicis, literariisq; negociis impeditus, ac immerfus || stb. 102^b
 és 103. l. üres. 104^a l. CONSTANTINI LASCARIS DE NOMINE ||
 ET VERBO LIBRI TERTII. LATINA || INTERPRETATIO, PER
 ALDVM RO. || AD GRECARVM LITERARVM || RVDIVM VTILI-
 TATEM. || Tabula Cebetis Thebani & græce & latine, opus morale.
 & || stb. 215^a l. Kolofon: Venetiis, apud Aldū nō fine priui || legio
 ut & in aliis. 215^b l. üres. 216^a l. Quæ inter imprimendum euenere
 errata. || Δόρθωσις τῶν τῆςδε τῆς βύβλου ἀμαρτημάτων. || stb.
 220^a (m jelzésű) l. De literis græcis ac diphtongis & quæadmodū
 ad nos ueniāt || stb. v. ö. 1^a l. leírását, melynek ez a lap egyszerű
 részleges megismétlése. 220^b l. Aldus Manutius Romanus Studioſis
 adoleſcentulis S. P. D. || Nihil prætermittere est animus, quod utili
 credamus futur^R || stb. 221^a (mII jelzésű) l. ALPHABETVM GRAE-
 CVM, || Literæ apud græcos funt quatuor & uiginti || stb.

4-r. Lapnagyság: 13·6 × 18·5 cm. Ívek jelzése: a) latin
 szövegé: a—e, A—H, m—n; b) görög szövegé: α—ε, Α—Η. Lapok
 száma: 239 számozatlan levél (478 oldal), a mi azt mutatja, hogy
 példányunk nem teljes: *Renouard* szerint¹ ugyanis az eredeti
 lapszám 298, tehát 59-czel több mint az itt leírt példányé. A sorok
 átlagos száma oldalanként úgy a görög, mint a latin szövegből 36.
 A kisbetűkkel előnyomatott inicziálék számára 7—9 sornyi közök
 hagyattak. A latin szöveg antikva betűkkel van szedve. Órjelek
 és élő oldalczímek nincsenek. Sorok átlagos oldalszáma 36.

Szúrágta példány, melynek eredete ismeretlen. Kötésének
 hátát borjubőr, fedeleit XVIII. századi zöld-arany préselt virágos
 papir borítja. A címlap felső részén vörös tintával e bejegyzés:
Eufroſinæ XXXB Germanus. Könyvtári jegye: **A. gr. 930.**

¹ *Renouard* szerint. V. ö. ld. m. I. 444 l.

Év nélkül (1518).¹⁾

74. Christophori Longolii Civis Romani perduellionis rei Defensiones duae. Venetiis, év nélkül.

1^a l. CHRISTOPHORI LONGOLII || CIVIS ROMANI PERDV- || ELLIONIS REI DE- || FENSIONES || DVAE. || [Nyomtatójegy.] 1^b l. üres. 2^a l. BAPTISTA CASALIVS REVEREN || DISSIMO DOMINO. D. POM- || PEIO CAR. COLVM- || NAE. S. P. D. || IVS *Quiritium oblatum Reuerendissime domine*, || stb. 2^b l. üres. 3^a (aiij jelzésű és 3. számú) l. CHRISTOPHORI LONGOLII CI- || VIS RO. PERDV- || ELLIONIS || REI, PRIORIS DIEI || DEFENSIO. || (q)VOD PER HOSCE *quadra-* || *ginta* stb. 59^a l. üres. 59^b l. ERRATA. 66^a l. Kolofon: VENETHIS IN AEDIBUS || ALDI, ET ANDREAE || SOCERI, || 60^b l. [Nyomdászjelvény.]

8-r. Lapnagyság: 9.6 × 14.5 cm. Ívek jelzése a—hij. Lapok száma 2 számozatlan, 54 számozott (3—56-ig) s 4 számozatlan, összesen 60 levél (120 oldal). A címlap és fejezetczímek antikva-nagybetűkkel, a szöveg dőlt bétűkkel van szedve; a kezdőbetűk kis betűkkel vannak jelezve s részükre 5 sor magas tér hagyatott. A sorok átlagos száma oldalanként 30. Élő oldalczímek nincsenek.

Fűzött példány a *Jankovich*-gyűjteményből. Könyvtári jegye : **Crim. 534.**

Országos Széchényi Könyvtár

*

A megjelenésük évről-évre leírt köteteket a könnyebb áttekinthetőség végett betűrendben csoportosítva a következő jegyzék adja :²

Aesopus, 1503. — 19. sz.

Ammonius Hermeus, 1546. — 53. sz.

Ananias Laurentius, 1589. — 68. sz.

Apuleius, 1521. — 44. sz.

Aristophanes, 1498. — 7. sz.

Aristotelis Organon, 1495. — 3. sz.

Aristotelis Opera, II., IV. köt. 1497. — 4., 5. sz.

¹ Id. m. I. köt. 441. l.

² E jegyzék címszavainak megválasztásánál *Renouard* munkája volt az irányadó. A sorszám a mi leíró jegyzékünk számaira vonatkozik. Helykimelés céljából a több szerző műveit tartalmazó kiadványok csupán az első szerző, vagy a közös cím rendszava alatt vették fel.

- Astronomi veteres, 1499. — 9. sz.
Athenaeus, 1514. — 27. sz.
Aulus Gellius, 1515. — 31. sz.
Bacci Andrea, 1576. — 67. sz.
Bembus Petrus: *Historia Veneta*, 1551. — 55. sz.
Benedictus Alexander, é. n. — 71. sz.
Bolla d'oro, 1558. — 59. sz.
Jul. Caesar, 1569. — 65. sz.
Q. Calaber, é. n. — 72. sz.
Capicius Scipio, 1546. — 54. sz.
M. T. Ciceronis *Epistolae ad Atticum*, 1513. — 23. sz.
M. T. Ciceronis *Orationum vol. I.*, 1518. — 41. sz.
M. T. Ciceronis *Rhetorica*, 1533. — 49. sz.
Concilium Tridentinum. *Romae*, 1564. — 62. sz.
Concilium Tridentinum. *Venetiis*, 1564. — 63. sz.
Demosthenes, 1554. — 57. sz.
Didymus, 1521. — 43. sz.
Dionysius Halicarnassus: in *Thucydidem*, 1560. — 61. sz.
Dioscorides, 1518. — 38. sz.
Epistolarum graecarum collectio, 1499. — 8. sz.
Erasmi *adagia*, 1520. — 42. sz.
Faustus Victor, 1559. — 60. sz.
Flacci Valerii *Argonautica*, 1523. — 46. sz.
Gallenus, 1525. — 47. sz.
Gaza Theodorus, 1495. — 2. sz.
Gemistus Georgius, 1502. — 18. sz.
Hesychii *Dictionarium*, 1514. — 25. sz.
Horatius, 1566. — 64. sz.
Institutioni dell' imperio, 1558. — 58. sz.
Jamblichus: *De Mysteriis*, 1497. — 6. sz.
Juvenalis et Persius, 1501. — 10. sz., 1535. — 51. sz.
Lactantii Firmiani *Opéra*, 1516. — 30. sz.
Iascaris Constantini *Grammatica*, 1495. — 1. sz., é. n. — 73. sz.
Longolius Christophorus, é. n. — 74. sz.
Lucanus: *De bello civili*, 1502. — 14. sz.
Lucretius, 1515. — 29. sz.
Musaeus, 1517. — 35. sz.
Nazanzeni Gregorii *Orationes*, 1516. — 33. sz.

- Nicander, 1522. — 45. sz.
 Oppianus, 1517. — 36. sz.
 Oribasius Sardianus, 1554. — 56. sz.
 P. Ovidius Naso, 1502. — 17. sz.
 Pindarus, 1513. — 20. sz.
 Platonis Opera omnia, 1513. — 24. sz.
 Poetae christiani veteres, vol. II. 1502. — 12. sz.
 Poetae tres egregii, 1534. — 50. sz.
 Pomponius Mela, 1518. — 39. sz.
 Pontani Joviani Opera, 1518—19. — 40. sz.
 Priapeia, 1517. — 37. sz.
 Pribero Vincenzo, 1595. — 70. sz.
 Quintilianus, 1514. — 28. sz.
 Rhetorum Graecorum Orationes, 1513. — 22. sz.
 Rhodoginus Ceolius, 1516. — 32. sz.
 Scriptores Rei rusticae, 1514. — 26. sz.
 Sophocles, 1502. — 15. sz.
 Stephanus: De Urbibus, 1502. — 13. sz.
 Steuchus Augustinus, 1519. — 48. sz.
 Streinnius Richardus, 1571. — 66. sz.
 Strozzi Pater et Filius, 1513. — 21. sz.
 Suetonius: De Caesaribus, 1516. — 34. sz.
 Velerius Maximus, 1502. — 16. sz.
 Valla Georgius, 1501. — 11. sz.
 Valserus Marcus, 1594. — 69. sz.
 Viaggi fatti alla Tana etc. 1543. — 52. sz.

*

Az egyes példányok előző tulajdonosaira vonatkozó adatokat a következő összeállítás teszi szemléletessé:

1. Magánszemélyekre vonatkozó adatok.

Auersperg Wolf-Engelbert gróf, Sup. Cap. Carn. Cat. Jesu, Anno 1655. — L. a jegyzék 30. sz.

Baith Jos. — L. 56. sz.

Biener A. — L. 45. sz.

Brassicanus Joannes, a Magyarországon is megfordult bécsi tudós, a ki itt jártában több Korvin-kodexet is szerzett magának. Bejegyzése 1521-ből való. — L. 43. sz.

Bünau Henrik (1697—1762) szász miniszterelnök, Weimar és Eisenach hercegségek helytartója. Drezda melletti birtokán, Röthenitzen korának egyik leggazdagabb s leghíresebb magán könyvtára felett rendelkezett, mely halála után vétel útján a szász választófejedelem könyvtárába került.¹ Példányunk hihetőleg mint duplum került ki e gyűjteményből. — L. 66. sz.

Cendrinus Leopold. — L. 23. sz.

Cserey János. 1624. Valószínűleg azonos azzal a *Cserey* Jánossal, a ki 1635-ben mint új nemes van a lustralis könyvbe bejegyezve.² — L. 62. sz.

Dr. *Faber* v. *Fabri* János, családi nevén *Heigerlin* (1478—1541) 1528. óta budai prépost, majd 1530-tól fogva bécsi püspök a ki főleg a reformátorok ellen írt hitvitázó irataival tűnt ki. 1539-ben alapította a bécsi Sz. Miklós-templommal kapcsolatos alumneumot, melyre könyvtárát is hagyta. Az alumneum azonban halála után megszűnt, s a könyvtár az udvari könyvtárba kebelezetett. — L. 48. sz.

Faber Tobias. — L. 3. sz.

Felber, Christophorus hitszónok. 1570. — L. 64. sz.

Feuerlein Joh. Conr. nürnbergi törvénytudós XVIII. sz. — L. 63. sz.

Hornberger. Bartholomeus »austriacus«. — L. 32. sz.

Germanus Euphrosina. — L. 73. sz.

Guilermo de *Guilelmi* 1603. — L. 67. sz.

Gramnius I. XVII. sz. — L. 40. sz.

Kulenkamp Z. 1768. 1787. 1788. — L. 13. 51. 40. sz.

Lambert de Thorigny Miklós. XVIII. sz. első fele. — L. 51. sz.

Lingholzer Lucas. — L. 23. sz.

Mednyánszky Pál. 1719. — L. 41. sz.

Szatmári *Pap* Sigismundus. Göttingae. 1796. Talán azonos azzal a szatmári Pap Zsigmonddal, a ki 1792-ben Kolozsvár város országgyűlési követe volt,³ L. 51. sz.

Bibliotheca *Pezoldiana*. XVIII. sz. — L. 36. sz. 44. sz.

VI. *Pius* pápa (czimer). — L. 24. sz.

¹ V. ö. Adelung: Fortsetzung zu Jöchers allg. Gelehrten-Lexico. Lipcse. 1784. I. köt. 2390. hasáb.

² V. ö. Nagy Iván: Magyarország nemes családjai. III. köt. 138.

³ V. ö. Nagy Iván. I. m. IX. köt. 113. l.

Pöllinger Lampertus. XVI. sz. — L. 63. sz.

Ranzenperger Georgius, magister. XVI. sz. — L. 12. sz.

Reinachius J. A. 1815. — L. 18. sz.

Bibliotheca Reisachorum. 1804. — L. 63. sz.

Reiske L. C. — L. 72. sz.

Salviatis Johannes bibornok. — L. 24. sz.

Saurau Wolf. XVI—XVII. sz. Valószínűleg a hasonló nevű
ősnemes steiermarki családból. — L. 54. sz.

Schriesheimer Petrus, 1543. ápr. 30. — L. 25. sz.

Seidel Abrahamus a délweimari Nimritz egyházközség lel-
késze. — L. 5. sz.

Semsey Antal 1618. — L. 41. sz.

Spohn Fr. XVIII. sz. — L. 36. sz.

Sztrokay Antal (1780—1850), ügyvéd, jogtudós s a magyar
tudományos akadémia legelső tagjainak egyike. — L. 37. sz.

Teubern János Ernő jogtudós, drezdai udvari tanácsos.
XVIII. sz. — L. 31. sz.

Valla Lukács. — L. 37. sz.

2. Egyes intézetek (a városok betürendjében):

Bécs. 1. Sz.-Miklósról nevezett püspöki kollégium. — L.
48. sz. 2. Trinitarius-kolostor. — L. 60. sz.

Crembs. Jézus-társasági kollégium. 1633. — L. 6. sz.

Göttinga. György-Ágostról nevezett egyetemi könyvtár. —
L. 8. sz.

Győr. Jézus-társasági kollégium. 1631. — L. 28. sz.

Helmstadt. Bibliotheca Carpsoviana. 1804. — L. 8. sz.

Leukerbad. Sz.-Miklósról nevezett Ágoston-rendi kolostor. —
L. 52. sz.

Marienthal. Pálos szerzetesek könyvtára, 1768. — L. 42. sz.

Neo-Praga. Sz.-Venczelről nevezett Ágoston-rendi kolostor.
XVIII. sz. — 69. sz.

Sopron. Jézus-társasági kollégium. 1651. — L. 38. sz.

Szepesi (lőcsei?) Jézus-társasági kollégium. 1679. — L. 32. sz.

Tállya. Jezsuita-kolostor. 1617. — L. 62. sz.

Vallombrosa. Toscanai apátság. 1629. — L. 3. sz.

Végül álljanak itt betürendben azon férfiak nevei, a kiktől
a Magyar Nemzeti Múzeum Széchényi országos könyvtára akár

ajándék vagy hagyomány, akár pedig vétel útján a szóban forgó köteteket megszerezte:

Batsányi János írónak végrendeletileg a múzeumra hagyományozott könyvtárából 1851-ben került a gyűjteménybe a 64. sz. alatt leírt munka.

Farkas Lajosnak 1873. decz. 10-én megvásárolt könyvtárából való a 37. 51. 66. sz. a. leírt 3 munka.

Hajnik Imre egyetemi jogtanárnak 1903-ban megvásárolt könyvtárából való a 34. sz. a. leírt munka.

Horvát István 1846-ban megvásárolt könyvtárából való a 39. és 69. sz. a. leírt 2 munka.

Horváth Antaltól 1870. nov. 23-án¹ vásároltatott meg a 23. sz. a. leírt munka; míg a 16. sz. a. leírt mű 1871. ápr. 13-án ugyanőtőle ajándékképen került a Széchényi országos könyvtárba.

Gr. Illésházy István ajándékából 1835-ben a múzemba került Illésházy-könyvtárból való a 47. sz. a. leírt munka.

Jankovich Miklósnak 1832-ben megvásárolt remek könyvtárából való a 2—11. 13—15. 19—21. 25. 33. 35. 36. 38. 40. 41—46. 48. 49. 53. 54. 56—60. 62. 63. 65. 68. 72. számok alatt leírt 43 munka, tehát az egész sorozat közel kétharmada.

Kováts Sámuel csákvári ref. lelkész 1814. márcz. 13-án ajándékozta gyűjteményünknek a 17. sz. a. leírt művet.

Lanfranconi Eneának 1895-ben megvásárolt könyvtárából való a 67. sz. a. leírt munka.

Gr. Széchényi Ferencz könyvtárából származik a 18. és 65. sz. a. leírt két munka.

Szelinszky Györgytől vásároltatott 1903. ápr. 21-én a 61. sz. a. leírt munka.

A megszerzés módja nem volt megállapítható az 1. 12. 22. 24. 26—32. 50. 52. 55. 71. 73. sz. a. leírt 16 munkánál.

¹ A szövegben tévesen 1770. szedve!

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

**A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM
KÖNYVTÁRÁNAK
CZIMJEGYZÉKE.**

- I. HORVÁTH IGNÁCZ: A magy.
nemz. múzeum ősnymtatványai.
Budapest. 1895. Ára 4 kor.
- II. Dr. ÁLDÁSY ANTAL: A magy.
nemz. múzeum könyvtárának
czimereslevelei. Budapest. 1904.
Ára 10 kor.
- III. Dr. GULYÁS PÁL: A magyar
nemzeti múzeum könyvtárában
levő Aldinák. Budapest. 1908.
Ára 2 kor.

OSZK

Országos Széchényi

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

